
Kyrkomötet Organisationsutskottets betänkande 2007:5

Valfrågor

Sammanfattning

I betänkandet behandlas valfrågor. Två motioner om införande av indirekta val på olika nivåer i Svenska kyrkan avslås. Utskottet föreslår ett antal förenklingar och förtydliganden i kyrkoordningen samt att det inte längre ska vara möjligt att ha kyrkostämman som beslutande organ i mindre församlingar. Utskottet lägger fram ett förslag om sänkning av spärren för personliga röstetal. Slutligen föreslår utskottet att valbarheten till Kyrkomötet ska vara inskränkt till stiftet.

Utskottet föreslår avslag på ett antal motioner om val och valhantering.

Två reservationer har avgetts, dels till förmån för bibehållande av kyrkostämman, dels till förmån för indirekta val till beslutande organ i kyrkliga samfälligheter.

Detta betänkande ersätter det betänkande som beslutats den 28 september 2007.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att anta Organisationsutskottets förslag till ändringar i kyrkoordningen enligt *bilaga 1* innehållande

1. *dels* att rubriken Kyrkostämman före nuvarande 3 kap. 45 § utgår,
2. *dels* att 3 kap. 3 §, 45-51 §§ med tillhörande underrubriker samt 38 kap. 49 § skall upphöra att gälla,
3. *dels* att rubriken före 3 kap. 6 §, 4 kap. 24 § och 38 kap. 53 § skall ha ändrad lydelse,
4. *dels* att 2 kap. 4 §, 3 kap. 1, 2, 4, 6, 9, 14, 53, 55 och 56 §§, 4 kap. 4, 6, 7, 10, 13, 16, 24 och 25 §§, 5 kap 4 §, 33 kap. 4, 10 och 11 §§, 37 kap. 31 och 51 §§ samt 38 kap. 15, 20, 31, 40, 41, 46-48, 50, 51, 53, 56, 60, 61, 67, 75, 77, 82 och 89-93 §§ skall ha ändrad lydelse,
5. *dels* att det ska införas två nya paragrafer 38 kap. 19 a och 93 a §§ samt närmast före 38 kap. 19 a § en ny rubrik,
6. att avslå motion 2007:18,
7. att avslå motion 2007:39,
8. att avslå motion 2007:47,
9. att avslå motion 2007:68,
10. att avslå motion 2007:70,
11. att avslå motion 2007:84,
12. att avslå motion 2007:89,
13. att avslå motion 2007:90.

Redogörelse för ärendet

Motionerna

Motion 2007:18 av Björn Söder, Valsedlar i samband med direkta kyrkoval

1. Kyrkomötet beslutar att uppdra åt Kyrkostyrelsen att utreda möjligheten att efter dansk modell införa valsysteem med en enda valsedel per nivå i direkta kyrkoval med alla anmälda nomineringsgrupper och kandidater.
2. Kyrkomötet beslutar att uppdra åt Kyrkostyrelsen att utforma ett förslag till ändring i kyrkoordningens nionde avdelning i enlighet med motionens förslag.

Motion 2007:39 av Gustaf Bengtsson, Flytta de kyrkliga valen till första söndagen i advent

1. Kyrkomötet beslutar att 38 kap. 6 § första stycket kyrkoordningen skall ha följande lydelse:
Alla ordinarie direkta kyrkoval i hela landet skall hållas samma dag. Valdag skall vara första söndagen i advent.
2. Kyrkomötet beslutar att uppdra till Kyrkostyrelsen att föreslå ändringar i kyrkoordningen som innebär att de kyrkliga valen skall hållas i anslutning till den lokala församlingens gudstjänstlokaler alternativt församlingshem.
3. Kyrkomötet beslutar att uppdra till Kyrkostyrelsen att föreslå ändringar i kyrkoordningen som innebär att mandatperiodens start flyttas från den 1 januari till den 1 mars.

Motion 2007:47 av Ylva Wahlström, Förenkla hanteringen av valsedlar

1. Kyrkomötet beslutar att en stor del av Kyrkomötets valsedlar skall gå direkt till valnämnderna och att nomineringsgrupperna får beställa just vad den egna gruppen behöver för valarbetet.
2. Kyrkomötet beslutar att ge Kyrkostyrelsen i uppdrag att se var man lägger denna budgetpost inom valbudgeten som helhet.
3. Kyrkomötet beslutar att uppdra till Kyrkostyrelsen att möjliggöra att även valsedlarna till stiftsfullmäktigeval går direkt till valnämnderna.

Motion 2007:68 av Britt Louise Agrell m.fl., Sänkning av spärren för personliga röstetal

Kyrkomötet beslutar att om följande ändringar i kyrkoordningen:

dels att 38 kap. 36§ skall upphöra att gälla,

dels att 38 kap. 46, 61 och 77 §§ skall ha följande lydelse:

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

38 kap. Direkta val

46 § För att *avge sin röst* skall väljarna för varje slag av val använda en valsedel.

På valsedeln anges den nomineringsgrupp som väljaren röstar på. Där kan också anges den kandidat som väljaren vill avge särskild personröst för. Därefter lägger väljaren själv valsedeln i ett valkuvert.

46 § För att *göra i ordning* en röst skall väljarna för varje slag av val *de vill delta i*

1. *ta en valsedel,*
2. *lägga in valsedeln i ett valkuvert utan att vika den, och*
3. *försluta valkuvertet.*

Väljare som vill lämna särskilda personröster skall på valsedeln

markera detta i det särskilda utrymme för personröst som finns vid de kandidater som de helst vill se valda. I varje val får högst tre kandidater ges en särskild personröst.

Om det förutom gruppbeteckning har skrivits kandidatnamn på en blank valsegel, skall väljaren anses ha lämnat en särskild personröst för vart och ett av de tre första kandidatnamnen.

Väljare som på grund av ett fysiskt funktionshinder inte kan göra i ordning eller lämna sin röst på föreskrivet sätt får anlita någon som hjälper dem vid röstningen.

När personröst inte skall räknas

61 § Någon personröst skall, utöver vad som sägs i 60§ andra stycket, inte räknas om

- kandidaten inte är valbar,
- namnet inte har anmälts av nomineringsgruppen enligt 28 och 29 §§,
- det har lämnats mer än en särskild personröst
- det inte framgår vem personrösten avser eller
- en personröst *i annat fall än enligt 36§* inte har *avgivits genom en markering i ett markerat utrymme för personröstning.*

61 § Någon personröst skall, utöver vad som sägs i 60§ andra stycket, inte räknas om

- kandidaten inte är valbar,
- namnet inte har anmälts av nomineringsgruppen enligt 28 och 29 §§,
- det har lämnats mer än en särskild personröst
- det inte framgår vem personrösten avser eller
- en personröst inte har *lämnats på det sätt som anges i 46 § andra eller tredje stycket.*

Hur ledamöter utses vid val till stiftsfullmäktige och Kyrkomötet

77 § För varje mandat som en nomineringsgrupp har fått skall utses en ledamot på grundval av ordningen mellan kandidaterna.

I första hand skall denna ordning bestämmas på grundval av storleken på varje kandidats personliga röstetal enligt 87§. Personligt röstetal skall fastställas bara för en kandidat som fått särskilda personröster till ett antal motsvarande *vid val till stiftsfullmäktige* minst 5 procent av nomineringsgruppens röstetal i valkretsen, dock lägst 50 röster, *och vid val till Kyrkomötet* minst 8 procent av nomineringsgruppens röstetal i valkretsen.

Får flera kandidater lika stora personliga röstetal skall lotten avgöra vem som skall ha företräde.

I första hand skall denna ordning bestämmas på grundval av storleken på varje kandidats personliga röstetal enligt 87§. Personligt röstetal skall fastställas bara för en kandidat som fått särskilda personröster till ett antal motsvarande minst 5 procent av nomineringsgruppens röstetal i valkretsen. *Vid val till stiftsfullmäktige* krävs dock lägst 50 röster.

Kan inte tillräckligt stort antal ledamöter utses med tillämpning av personligt röstetal utses övriga ledamöter för nomineringsgruppen på grundval av den ordning i vilken kandidaterna är uppförda på grupp- och kandidatförteckningen i valkretsen.

Motion 2007:70 av Eva Nyman och Björn Söder, Elektronisk signatur vid kyrkliga val

Kyrkomötet beslutar att uppmana Kyrkostyrelsen att utreda införandet av möjligheten att vid kyrkliga val använda elektronisk signatur.

Motion 2007:84 av Per Ingvarsson, Bort med det 15 km höga valedsberget

Kyrkomötet beslutar att uppdra till Kyrkostyrelsen att föreslå ändringar i kyrkoordningen som innebär att de förtryckta valedslarna för respektive gruppering tas bort och i stället till nästa val en modell med gemensamma "listor" införs, där alla kandidaterna för ett val numreras löpande och får ett unikt nummer, som sedan anges på röstsedeln.

Motion 2007:89 av Per Lindberg, Indirekta val till Kyrkomötet

Kyrkomötet beslutar att uppdra till Kyrkostyrelsen att inför kyrkovalet 2009 ändra kyrkoordningen så att nyvalda stiftsfullmäktige utgör valkorporation och utser stiftets representanter i Kyrkomötet.

Motion 2007:90 av Levi Bergström och Iréne Pierazzi, Valen till beslutande organ i Svenska kyrkan

Kyrkomötet beslutar om följande ändringar i kyrkoordningen:

dels att 3kap. 3 och 45–51 §§, 38 kap. samt 39 kap. skall upphöra att gälla,

dels att rubrikerna före 3kap. 6§ och 4kap. 24§ skall ha lydelse i enlighet med motionens bilaga,

dels att 2kap. 4§, 3kap. 1, 2, 4, 6, 9, 14, 52, 53, 55 och 56 §§, 4kap. 4, 6, 7, 10, 13, 16, 24 och 25 §§, 5kap. 4§, 33 kap. 2, 4, 10 och 11 §§, 37 kap. 31 och 51 §§ samt 47 kap. 1§ skall ha lydelse i enlighet med motionens bilaga,

dels att det skall införas två nya kapitel, 38 och 39 kap., av lydelse i enlighet med motionens bilaga.

Andra utskott

Utskottet har inhämtat yttranden från Kyrkorättsutskottet (Kr 2007:5y), bilaga 4 och (Kr 2007:6y), bilaga 5, (Kr 2007:7y), bilaga 6 och (Kr 2007:8y), bilaga 7.

Utskottet

Bakgrund

Valfrågor en överblick

Kyrkostyrelsen redovisade i skrivelsen KsSkr 2002:8 erfarenheter av olika slag från det första kyrkovalet som genomförts av Svenska kyrkan i egen regi år 2001. I skrivelsen angavs att det skulle ske en fortsatt och fördjupad analys av hur regelverket för Svenska kyrkans val bör vara utformat. Kyrkomötet bejakade att det behövde ske en bearbetning av valfrågorna i linje med vad Kyrkostyrelsen framförde. 2002 års kyrkomöte gav också Kyrkostyrelsen i uppdrag att tillsätta en utredning som förutsättningslöst

skulle utreda frågan om biskoparnas ställning i Kyrkomötet. Frågorna kring de direkta valen och biskoparnas ställning i Kyrkomötet har Kyrkostyrelsen sammanfört tillsammans med ytterligare ett antal frågor i direktiven för en utredning om demokrati och delaktighet i Svenska kyrkan (Demokratiutredningen).

I en första etapp av det samlade utredningsarbetet har en expertgrupp behandlat vissa grundläggande och principiella frågor. Resultatet av gruppens arbete finns i betänkandet *Demokratin är en successiv uppenbarelse*, Svenska kyrkans utredningar 2005:2.

Inför utredningsarbetets andra etapp fastställde Kyrkostyrelsen den 24 oktober 2005 kompletterande direktiv för arbetet och utsåg ordförande och ledamöter utredningsgruppen

Utredningen överlämnade den 31 oktober 2006 delbetänkandet *Välja med förtroende*, Svenska kyrkans utredningar 2006:2. Till betänkandet fogades reservationer och särskilda yttranden.

I betänkandet behandlas valen till beslutande organ. Det ansågs vara nödvändigt att i ett första skede göra den begränsningen för att beslut om eventuella ändringar i fråga om kyrkovalet skall kunna fattas i god tid före nästa val år 2009.

Enligt direktiven har utredningen haft att behandla den övergripande frågan om i vilken utsträckning de beslutande organen skall utses genom direkta val men också andra konkreta valfrågor som har diskuterats i Kyrkomötet. Det gäller ändring av personvalsinslaget inom ramen för nuvarande valsystem, inskränkt valbarhet vid val till Kyrkomötet, spärr mot små nomineringsgrupper vid val till stiftsfullmäktige och Kyrkomötet, utlandskyrkans delaktighet i val till Kyrkomötet, särskild valkretsindelning i flerpastoratssamfälligheter, storleken på beslutande organ på lokal nivå, elektronisk röstning samt kostnaderna för kyrkovalet. Utredningen skulle också ta hänsyn till resultatet av utvärderingen och erfarenheterna i övrigt från 2005 års kyrkoval.

Utredningen bedömde det inte möjligt att nu lägga fram något förslag i fråga om elektroniskt röstningsförfarande.

I december 2005 sändes utredningens förslag på remiss och den 4 april 2007 hade till kyrkokansliet inkommit ca 975 remissyttranden. 799 av dessa kom från församlingar (inom landet), samfälligheter och stiftsstyrelser som inbjudits lämna remissyttrande.

Kyrkostyrelsen har beslutat att inte avge någon skrivelse till 2007 års kyrkomöte om de kyrkliga valen.

Indirekta eller direkta val

En av de mest omdiskuterade frågorna vid utarbetandet av kyrkoordningen gällde i vilken utsträckning olika beslutande organ skulle väljas genom direkta eller indirekta val. Denna fråga har också varit mycket debatterad alltsedan dess.

Utredningen *Välja med förtroende*, Svenska kyrkans utredningar 2006:2, konstaterade i sitt betänkande (sid. 125) att man i argumentationen för och mot direkta och indirekta val kan se två huvudlinjer. Den ena utgår, enligt utredningen, från att i en demokratiskt uppbyggd organisation bör de enskilda medlemmarna ha ett direkt inflytande över vilka personer som ges förtroendet att representera dem och fatta beslut. Detta är ett huvudargument för direkta val. Den andra argumentationslinjen utgår från vilka uppgifter, vilken ställning och inte minst vilka relationer de olika nivåerna har. Argumenten för indirekta val hämtas från den argumentationslinjen och kan sägas framhålla församlingen som en grund för övriga (organisatoriska) nivåer. De långvariga, återkommande och omfattande diskussionerna visar, anför utredningen, att båda typerna av argument har skäl för sig.

Utredningen föreslog att det, för att alla församlingsmedlemmar skall kunna vara med och utse de förtroendevalda i församlingen, skall finnas ett genom direkta val utsett

beslutande organ i alla församlingar. Valen till samfällighet föreslogs till skillnad mot vad som nu gäller bli indirekta medan valen till stiftsfullmäktige och Kyrkomötet även fortsättningsvis skall vara direkta. I båda dessa avseenden finns reservationer till betänkandet.

Remissinstanserna framförde i stor utsträckning kommentarer och synpunkter i frågorna om direkta eller indirekta val till stiftsfullmäktige och Kyrkomötet i ett sammanhang. Också i en av reservationerna och i ett särskilt yttrande behandlades dessa frågor gemensamt.

När det gäller valen till stiftsfullmäktige ansåg utredningen att dessa skulle vara direkta för att markera stiftets karaktär och självständighet samt för att värna kyrkomedlemmarnas demokratiska inflytande.

Vad slutligen avsåg valet till Kyrkomötet ansåg utredningen att dessa skulle vara direkta då man ansåg det angeläget att bibehålla de enskilda kyrkomedlemmarnas delaktighet och demokratiska inflytande på Kyrkomötets sammansättning. Man ansåg också att valbarheten skulle vara inskränkt till valkretsen.

Valsedlar

I samband med arbetet med kyrkoordningen övervägde den så kallade valutredningen i sitt betänkande *Val, indelning, kyrkobokföring och arkiv* (SKU 1998:4 sid. 173), möjligheten att den ”parti- och kandidatförteckning” som skulle komma att finnas för varje valdistrikt också skulle kunna utgöra valsedel. Man fann dock att en sådan ordning skulle kunna medföra inte obetydliga problem vid röstning, sammanräkning och förfarandet i övrigt. I åtskilliga fall skulle det, enligt utredningen, komma att finnas mer än fem partibeteckningar och kanske 15–20 kandidatnamn under varje partibeteckning.

Valdag

Enligt 38 kap. 6§ kyrkoordningen skall tredje söndagen i september vart fjärde år vara den valdag då alla ordinarie direkta kyrkoval hålls. Denna ordning infördes 1998 i enlighet med hemställan från Kyrkomötet. Tidigareläggningen från den tidigare gällande ordningen med val i oktober skedde samtidigt. Genom att de kyrkliga valen är förskjutna i förhållande till de allmänna valen krockar inte de kyrkliga valen med de allmänna valen. Dock gäller att valen till EU-parlamentet vart 20:e år infaller på en söndag i maj/juni samma år som de kyrkliga valen. Även Sametinget har val vart fjärde år med samma intervall som kyrkovalen. Sametingets valdag är den tredje söndagen i maj.

Personvalsinslag

I Organisationsutskottets betänkande O 2005:6, Valfrågor, behandlades ett flertal motioner om de kyrkliga valen. Två av dessa, motionerna 2005:49 och 2005:66 tog upp frågor om ökat personvalsinslag. Utskottet konstaterade att alla motionerna tog upp frågor som skulle komma att behandlas i det fortsatta utredningsarbetet om demokrati och delaktighet i Svenska kyrkan. Den samlade bedömningen var att Kyrkomötet 2005 därför borde avslå de aktuella motionerna. Avslagsförslaget innebar inte, menade utskottet, att utskottet i sak tagit ställning till de olika förslagen. Utskottet förutsatte att de frågor som behandlas i motionerna skulle komma att tas upp i utredningsarbetet och att det enbart var ett uttryck för utskottets uppfattning att Kyrkomötet inte bör gå in och ange vad som skulle bli resultatet av det kommande utredningsarbetet.

Personvalsinslaget i kyrkovalet är utformat på samma sätt som vid de allmänna valen. Väljarna har möjlighet att markera en kandidat på valsedeln och den personen får

därmed en personröst. Det är i första hand personrösterna och i andra hand ordningen mellan kandidaterna på valsedeln som avgör vilka personer som tillträder de mandat som en nomineringsgrupp erhållit i valet. Även när det gäller vilka av kandidaterna som skall utses till ersättare är i första hand personrösterna avgörande. Det finns dock spärrar som innebär att en kandidat behöver få ett visst antal personröster för att dessa skall få genomslag.

Vid de lokala valen i församlingar och samfälligheter liksom vid val till stiftsfullmäktige måste en kandidat få personröster motsvarande minst fem procent av nomineringsgruppens röster i valkretsen för att personrösterna skall få någon betydelse. Härtill krävs ett minsta antal personröster i absoluta tal. Vid de lokala valen krävdes vid 2001 års val minst 30 personröster. Den spärren hade vid 2005 års val sänkts till 20 personröster.

Vid valet till stiftsfullmäktige har det vid båda valen krävts minst 50 personröster i absoluta tal. Vid val till Kyrkomötet finns inget krav på ett visst antal personröster i absoluta tal. Där gäller i stället att en kandidat måste få minst åtta procent av nomineringsgruppens röster i valkretsen för att personrösterna skall få betydelse när det avgörs vilka av gruppens kandidater som skall tillträda ett mandat.

Demokratiutredningen föreslog att bestämmelserna om personvalsinslag vid direkta val skulle ändras så att varje väljare fick lämna högst tre personröster. Spärrarna för när personröster skulle få betydelse och ett personligt röstetal skulle fastställas för en kandidat ansåg man borde bibehållas oförändrade såväl i absoluta tal som i fråga om kravet på viss andel av nomineringsgruppens röster i valkretsen vid val till församling och stiftsfullmäktige.

Vid val till Kyrkomötet föreslogs en sänkning av spärren för när personligt röstetal skulle fastställas från åtta till fem procent av nomineringsgruppens kandidater när det avgörs vilka av gruppens kandidater som skall tillträda ett mandat.

Överväganden

Utskottet har i sitt betänkande O 2007:7, Strukturfrågor, föreslagit att Kyrkostyrelsen ges i uppdrag att tillsätta en utredning med syfte att förenkla och förtydliga kyrkans lokala nivå: pastoralt, administrativt och ekonomiskt. Detta har betydelse för utskottets behandling av de aktuella motionerna.

Indirekta val

I motion 2007:90 föreslås bland annat indirekta val till kyrkofullmäktige i samfällighet. Motionärerna motiverar detta bland annat med att samfälligheten är en samverkansform mellan de församlingar som bildar den. Motionärerna menar även att valbarheten till samfällighetens kyrkofullmäktige ska vara inskränkt till valkretsen.

Utskottet föreslår att motionen i dessa delar avslås mot bakgrund av de genomgripande strukturella förändringar som kan bli följden av den utredning som utskottet föreslår i betänkandet O 2007:7. Det är vidare viktigt att övergripande förändringar i Svenska kyrkans demokratiska struktur och valsystem beslutas med långsiktiga perspektiv. Mot samma bakgrund bör även motion 2007:89 om indirekta val till Kyrkomötet avslås.

Förenklingar och förtydliganden om val

I det utredningsarbete som resulterade i betänkandet *Välja med förtroende* (Svenska kyrkans utredningar 2006:2) fanns som ett underlag utvärderingen och erfarenheterna i övrigt från 2005 års kyrkoval. En utvärdering av kyrkovalet ur teknisk och administrativ synvinkel gjordes av förre enhetschefen i Strängnäs stift, Gunnar Samuelsson,

som också svarade för den motsvarande utvärderingen av valet 2001. Som underlag för utvärderingsrapporten *Utvärdering ur teknisk och administrativ synvinkel av genomförandet av kyrkovalet 2005* fanns resultatet av enkäter till alla valnämnder och stift samt genomgång av material som producerats på nationell nivå och intervjuer med dem som arbetat med valet.

Betänkandet *Välja med förtroende* var föremål för en omfattande remissbehandling där samtliga församlingar, samfälligheter och stift kunde ta ställning till och ge synpunkter på utredningens förslag. Bland övriga remissinstanser fanns bl.a. Svenska kyrkans valprovsningsnämnd.

Erfarenheterna från kyrkovalet 2005 och utfallet av remissvaren på betänkandet *Välja med förtroende* visar att det finns behov av vissa ändringar i kyrkoordningens bestämmelser om direkta val oberoende av om det sker några ändringar i fråga om vilka beslutande organ som skall utses genom direkta val.

I motion 2007:90 föreslås ett flertal förändringar i kyrkoordningen som i realiteten innebär förenklingar och förbättringar. Utskottet menar att det finns skäl att föra in dessa förslag i kyrkoordningen (nedan). Utskottet delar dock inte motionärernas uppfattning att regeln om att varje kandidat själv ska intyga sin villighet att kandidera för en viss nomineringsgrupp skall förändras (nuvarande: 38 kap. 28 § kyrkoordningen, motionärernas föreslagna: 38 kap. 25 § första stycket). Utskottet menar att nuvarande rutiner är lämpligt avvägda och väl motiverade.

Beslut om ändrat antal ledamöter i kyrkofullmäktige och samfällda kyrkofullmäktige m.m.

I 3 kap. 4, 9, och 55 §§ sägs att stiftsstyrelsen ”genast” skall underrättas om beslut att ändra beslutande organ i en församling samt om beslut att ändra antalet ledamöter och ersättare i kyrkofullmäktige respektive i samfällda kyrkofullmäktige. Detta innebär en otydlig tidsangivelse för när underrättelsen skall göras. Svenska kyrkans valprovsningsnämnd har i beslut VN 23-2005 upphävt ett beslut där en stiftsstyrelse vid sammanräkningen av valet hade utsett samma antal ledamöter som vid 2001 års val. Stiftsstyrelsen hade inte underrättats om något beslut att ändra antalet ledamöter och ersättare. Det var först i samband med ett överklagande av valet som det stod klart att ett i rätt tid, alltså före den 1 februari under valåret, fattat beslut av förbiseende inte hade blivit anmält till stiftsstyrelsen. Istället för en bestämmelse om när beslutet skall vara fattat bör i kyrkoordningen anges när det skall vara anmält till stiftsstyrelsen för att gälla vid kommande val.

Beslut om valkretsar vid val till stiftsfullmäktige

Enligt 38 kap. 15 § andra stycket kyrkoordningen skall Kyrkostyrelsen fastställa stiftsfullmäktiges beslut om valkretsindelning vid stiftsfullmäktigeval för att beslutet skall gälla. Det synes inte nödvändigt att ha kvar den ordningen. Stiftsfullmäktiges beslut, som ju skall göras inom de ramar som kyrkoordningen anger, behöver inte fastställas av Kyrkostyrelsen. En ändring på denna punkt får konsekvenser för bestämmelserna om överklagande i 90 och 91 §§. Där finns nu bestämmelser om att Kyrkostyrelsens fastställelsebeslut kan överklagas i särskild ordning. Detta behöver i stället gälla stiftsfullmäktiges beslut om valkretsindelning.

Tidpunkten för beslut om indelning i valdistrikt

Enligt 38 kap. 20 § tredje stycket skall beslut om indelning i valdistrikt meddelas senast den 1 december året före det år då beslutet skall tillämpas för första gången. Beslut om sådana indelningsändringar som påverkar vilka val som kommer att äga rum skall dock fattas senast den 31 december året före valåret. Enligt 37 kap. 16 § skall

nämligen ett beslut om att ändra församlingsindelningen fattas senast ett år innan ändringen skall träda i kraft. Det kan alltså fattas beslut om indelningsändringar efter den 1 december året före valåret, vilket är den tidpunkt när beslut skall ha fattats om indelning i valdistrikt. Vid beslut om ändringar i församlingsindelningen kan därför ett beslut om att dela en församling i valdistrikt behöva fattas vid en senare tidpunkt. Ett tillägg har gjorts i 38 kap. 20 § så att stiftsstyrelsen när församlingsindelningen har ändrats får fatta beslut om valdistrikt fram till och med den 1 februari under valåret.

Fastställande av grupp- och kandidatförteckningar

Enligt kyrkoordningen skall Kyrkostyrelsen upprätta grupp- och kandidatförteckning över de nomineringsgrupper som har registrerat gruppbezeichnung och anmält kandidater. Sådana förteckningar skall finnas tillgängliga i röstningslokalerna. Ansökan om registrering av en gruppbezeichnung skall vara inkommen senast 15 maj under valåret. Samma tidsgräns gäller för anmälan av kandidater. Om det för ett visst val finns för få kandidater skall tiden för att ansöka om registrering av gruppbezeichnung och anmälan av kandidater förlängas till den 15 juni.

I Kyrkostyrelsens närmare bestämmelser om direkta val (SvKB 2004:1) anges i 6§ att stiftsstyrelserna senast den 28 maj skall ha registrerat kandidater i valsystelet. När det skett en förlängning av tiden för ansökan om registrering av gruppbezeichnung och anmälan av kandidater skall registreringen av tillkommande kandidater göras så snart som möjligt.

Det finns inga bestämmelser om fastställande av grupp- och kandidatförteckningar. Kyrkostyrelsens ansvar för att upprätta grupp- och kandidatförteckningarna innebär endast att framställa dessa förteckningar. Underlaget för detta är de uppgifter som stiftet har registrerat i valdatasystelet om de kandidater som olika nomineringsgrupper har anmält.

Vid 2005 års val inkom från några nomineringsgrupper i ett sent skede överklaganden gällande anmälda kandidater. Det var först när grupperna inte fick några valsedlar som de insåg att det inte fanns anmälda kandidater i vissa valkretsar. I det skedet vände man sig till stiftsstyrelsen som då fattade beslut om att avvisa kandidatanmälningar. Detta beslut kunde sedan överklagas inom en vecka enligt bestämmelserna i 38 kap. 92§. I ett par fall biföll Valprövningsnämnden överklagandena. Därmed måste nya valsedlar tryckas och justerade grupp- och kandidatförteckningar upprättas och skickas ut till berörda valnämnder.

För att förutsättningarna för valet skall stå klara i god tid innan det äger rum bör vid en viss tidpunkt fattas beslut om fastställande av grupp- och kandidatförteckningar. En ändring föreslås i 38 kap. 31 § med innebörden att stiftsstyrelsen senast den 1 juni under valåret skall fastställa grupp- och kandidatförteckningar. Tiden för att ansöka om registrering av gruppbezeichnung och för anmälan av kandidater skall enligt 30 § förlängas till 15 juni om det råder brist på kandidater i en valkrets. I ett sådant fall skall grupp- och kandidatförteckningen fastställas senast den 1 juli. Anmälan av kandidater görs hos stiftsstyrelserna och det måste därför vara dessa som fastställer grupp- och kandidatförteckningarna. Stiftsstyrelsens beslut skall kunna överklagas hos Valprövningsnämnden. Det kräver ändringar i 38 kap. 90 och 91 §§. Om beslutet inte överklagas är grupp- och kandidatförteckningen definitivt fastställd. Bestämmelserna om att stiftsstyrelsens beslut att avvisa kandidater får överklagas särskilt bör inte finnas kvar. Sådana beslut får prövas vid ett överklagande av beslut om att fastställa en grupp- och kandidatförteckning. Kyrkostyrelsen bör ha kvar uppgiften att trycka och skicka ut de av stiftsstyrelserna fastställda grupp- och kandidatförteckningarna.

Valet gäller endast av registrerade nomineringsgrupper anmälda kandidater. I och med att det skall fattas beslut om att fastställa grupp- och kandidatförteckningar behöver göras en följdändring i 60 §. Där bör framgå att en kandidat skall finnas med

på den av stiftsstyrelsen fastställda grupp- och kandidatförteckningen för att vara valbar.

Ångerröstning

I 38 kap. 49 § sägs att väljare skall kunna rösta i sin vallokal även om de har röstat i en röstningslokal före valdagen eller har brevrostat (ångerrösta). Om möjligheten att ångerrösta tas bort förenklas hanteringen av förtidsröster i vallokalen. Med gällande ordning måste man avvakta med att slutligt ta hand om förtidsröster och att lägga valkuverten i valurnan till dess röstmottagningen i vallokalen har avslutats. Vid valet 2001 ångerröstade 130 personer vilket motsvarar något mer än en promille av samtliga förtidsröstande. Vid utvärderingarna av såväl 2001 som 2005 års val har från ett antal valnämnder framförts förslaget att ångerröstningen skall avskaffas. Om någon röstar i vallokalen innan valförrättarna har hunnit gå igenom och pricka av inkomna förtidsröster i röstlängden kan den personen i praktiken ångerrösta oavsett om det finns bestämmelser om detta eller inte. I ett sådant fall kommer det att visa sig när inkomna förtidsröster behandlas att en röst redan har avgivits. Det medför att förtidsrösten inte tas med vid sammanräkningen eftersom det inte går att ta emot en röst när det redan har skett en markering i röstlängden. Detta är dock ett så marginellt problem att det inte behöver hindra de förenklingar det medför att avskaffa ångerröstningen.

Dubblettröstkort

Enligt 38 kap. 40 § andra stycket skall duplettröstkort beställas hos Kyrkostyrelsen. I vallagen har begreppet ”duplettröstkort” ersatts av ”dubblettröstkort” vilket torde vara det ord de flesta använder oavsett bestämmelserna. En motsvarande ändring bör göras i kyrkoordningen. Det bör också bli möjligt att få dubblettröstkort även på annat sätt än via Kyrkostyrelsen. Detta behöver dock inte regleras närmare i kyrkoordningen. Kyrkostyrelsen kan med stöd av 38 kap. 89 § utfärda närmare bestämmelser om bland annat röstkort. Bestämmelsen i kyrkoordningen om att dubblettröstkort skall beställas hos Kyrkostyrelsen kan därför utgå. Det kommer fortfarande att vara Kyrkostyrelsen som har ansvaret för hur dubblettröstkort kan erhållas men med den föreslagna förändringen kan en förenkling göras så att sådana kan erhållas genom en hänvändelse till den egna församlingen eller samfälligheten. Enligt vallagen tillhandahålls dubblettröstkort utöver den av centrala valmyndigheten även av länsstyrelser och kommuner.

Rättelse i röstlängd

Det har förekommit att personer som begär dubblettröstkort inte finns med i röstlängden trots att de borde funnits med. Kyrkostyrelsen bör i sådana fall och utan en särskild framställan från den som felaktigt har utelämnats ur röstlängden kunna göra en rättelse och framställa ett röstkort. Det är däremot inte rimligt att Kyrkostyrelsen kan göra rättelser som innebär att någon utesluts ur röstlängden. En sådan ordning skulle ställa krav på att den som åtgärden rör får reda på detta och har möjlighet att överklaga beslutet om uteslutning ur röstlängden. En hantering av detta slag är av tidsmässiga skäl inte möjlig. I ett nytt tredje stycke föreslås i 38 kap. 41 § om Kyrkostyrelsens rätt att på eget initiativ göra en rättelse i röstlängden.

Krav på legitimation

I vallagen har säkerheten vid röstning stärkts genom att det ställs krav på att kunna legitimera sig, såväl då röstning sker genom bud som då väljarna röstar själva. Avsik-

ten är att därigenom motverka valfusk och stärka förtroendet för valsystemet. I likhet med vad som gäller enligt den nya vallagen kan det finnas skäl att i kyrkoordningen skärpa kravet på att väljare skall kunna styrka sin identitet. Det torde dock inte vara nödvändigt att gå lika långt som i vallagen där det i 8 kap. 6§ sägs att väljare som inte är kända för röstmottagarna skall kunna styrka sin identitet oavsett om väljaren har med sitt röstkort eller inte. För var och en som röstar skall enligt vallagen dokumenteras hur identitetskontrollen har gjorts. Förslaget till ändring i kyrkoordningen innebär inte krav på att identitetskontrollen alltid skall dokumenteras. Vidare är det endast de som inte har med sitt röstkort och inte heller är kända av röstmottagarna som alltid måste kunna styrka sin identitet. Vanligen bör det ske genom en legitimationshandling men det kan också vara en annan person, som är känd av dem som tar emot rösten, som styrker en persons identitet. Även en person som har med sig sitt röstkort behöver kunna styrka sin identitet om den som tar emot rösten har fog för att anta, att väljaren inte är den han eller hon utger sig vara.

Öppettider m.m. på expeditioner för förtidsröstning

Det finns starka önskemål från valnämndernas sida vid utvärderingen av valet 2005 om en minskning av öppettiderna på expeditioner för förtidsröstning. En viss minskning bör göras av de minimitider för öppethållande som anges i kyrkoordningen.

Förslaget till ändringar i 38 kap. 53 § innebär att dessa expeditioner fortfarande skall hållas öppna varje vardag från och med måndagen i veckan före valveckan till och med onsdagen i veckan före valdagen. Den i kyrkoordningen angivna minimitiden för öppethållande per dag som en expedition är öppen minskas från fem till tre timmar. Härtill skall det räcka att hålla öppet en kväll mellan klockan 17 och 20 i vardera av de båda veckorna före valet. Det skall fortfarande vara möjligt för stiftsstyrelsen att i enskilda fall minska tiderna för öppethållande.

Ytterligare en förändring föreslås. Huvudregeln skall fortfarande vara att det skall finnas en expedition i varje pastorat. Det kan dock finnas goda skäl för att flera pastorat i en flerpastoratssamfällighet har en gemensam expedition. Det kan gälla flerpastoratssamfälligheter i större städer där man kan hålla öppet i större utsträckning på en centralt belägen expedition för förtidsröstning än vad som blir fallet på flera olika expeditioner. Eftersom normalordningen även fortsättningsvis är en expedition för förtidsröstning i varje pastorat bör en avvikelse från detta kunna göras endast om stiftsstyrelsen fattar ett sådant beslut.

Prövningen av såväl öppettider som på vilka expeditioner det skall vara möjligt att förtidsrösta skall alltid ske utifrån de lokala förhållandena. Förutsättningarna skiljer sig mycket mellan pastorat av olika slag. Prövningen behöver ske i samverkan mellan valnämnden och stiftsstyrelsen även om det primära ansvaret för att bedöma de lokala förhållandena ligger hos valnämnden. Målet måste vara att ge så många väljare som möjligt goda förutsättningar att kunna utnyttja sin rösträtt genom att förtidsrösta. Det får aldrig vara en utgångspunkt att pröva hur långt det går att inskränka öppethållandet. Det är främst i utpräglade glesbygdspastorat som det kan finnas skäl till mindre öppethållande än vad som anges i kyrkoordningen. De där angivna öppettiderna är minimitider. När inskränkningar görs bör det vara fråga om att det inte alls hålls öppet en eller ett par enstaka dagar. Det bör endast i enstaka undantagsfall hållas öppet mindre än tre timmar under en dag. I många fall bör det hållas öppet i större utsträckning än vad minimitiderna i kyrkoordningen anger. Detta gäller både i fråga om antalet timmar per dag och antalet kvällar som det ges möjlighet till förtidsröstning.

I gällande bestämmelser används begreppet *förhandsröstning*. Vid de allmänna valen har poströstning ersatts av begreppet *förtidsröstning* beroende på att ansvaret att ordna röstning i förtid har lagts på kommunerna. Förtidsröstning har därmed blivit

det etablerade begreppet för röstning som äger rum före valdagen. Det kan också uppfattas som ett tydligare och enklare språkbruk att tala om förtidsröstning i stället för förhandsröstning. Det finns därför skäl att använda detta begrepp även i kyrkoordningen. Om man övergår till att tala om *förtidsröstning* behöver ändring av terminologin göras även i 38 kap. 47, 48, 50, 51, 56 och 89 §§.

Spärr mot dubbel överklagbarhet m.m.

Svenska kyrkans valprovsningsnämnd har i sitt remissyttrande föreslagit att det med förebild från 15 kap. 15§ vallagen skall införas en spärr mot dubbel överklagbarhet i kyrkoordningen. En sådan spärr förslås nu införd genom en ny 93 a § som har utformats på motsvarande sätt som 15 kap. 15§ vallagen. I 90§ finns angivet vilka beslut som får överklagas särskilt. Sådana omständigheter som omfattas av beslut som anges i 90§ får inte återopas när ett val överklagas i anslutning till att valet just har genomförts.

Likaså på förslag från Valprovsningsnämnden föreslås en ändrad lydelse av förslaget till bestämmelser i 38 kap. 93§ om rättelse när Valprovsningsnämnden efter ett överklagande funnit att något fel har begåtts. Med förebild i 15 kap. 13§ tredje stycket vallagen har ett nytt tredje stycke förts in i 93 §. Rättelse skall behöva ske bara om det med fog kan antas att det som förekommit har inverkat på valutgången.

En bearbetning har gjorts av 90-92 §§. Ändringarna i 90 och 91 §§ om vilka beslut som får överklagas särskilt och om tidpunkterna för överklagande är främst konsekvensändringar som föranleds av andra ändringar i 38 kap.

Enligt nuvarande bestämmelser får Kyrkostyrelsens beslut att fastställa stiftsfullmäktiges beslut om valkretsindelning för val till stiftsfullmäktige endast överklagas av berört stift. När stiftsfullmäktiges beslut inte längre skall fastställas av Kyrkostyrelsen får i stället stiftsfullmäktiges beslut överklagas av den som har rösträtt. Vidare får den som har rösträtt överklaga beslut av stiftsstyrelsen att dela in en församling i valdistrikt. Nuvarande bestämmelser innebär att ett sådant beslut får överklagas endast av en berörd församling eller samfällighet.

Punkt 10 i 90§ är ny. Beslut om att fastställa en grupp- och kandidatförteckning enligt punkt får endast överklagas av den som finns med som kandidat på förteckningen eller av den som gjort anmälan av kandidater. Det krävs inte längre att var och en själv skall avge en kandidatförklaring. I stället skall den som anmäler kandidater intyga att varje kandidat har gett nomineringsgruppen sitt tillstånd att göra anmälan. Det kan då uppstå situationer då en kandidat menar att han eller hon inte har gett sitt tillstånd. Den kandidaten kan då överklaga beslutet om fastställande av grupp- och kandidatförteckning. I likhet med vad som har gällt beträffande beslut om avvisande av kandidater skall också den som anmält kandidater kunna överklaga beslutet om grupp- och kandidatförteckning.

Ändringarna i 92 § avser i första hand en tydligare strukturering av gällande bestämmelserna genom att de har delats upp på olika punkter. För den nya punkten¹² i 90§ gäller att tiden för att komma in med ett överklagande är två veckor efter att grupp- och kandidatförteckningen skall vara fastställd.

Kyrkostämman

Utskottet finner i likhet med motionärerna i motion 2007:90 att reglerna om kyrkostämma bör utgå. Det ska således inte längre vara möjligt att kyrkostämma ska vara det beslutande organet i en församling. Motivet för detta ställningstagande är att alla medlemmar i en församling ska ha möjlighet att påverka vilka som blir ledamöter i församlingens beslutande organ. Detta är endast möjligt genom systemet med röstning på valdagen och förtidsröstning.

Genom de föreslagna övergångsbestämmelserna kommer Hovförsamlingen även i framtiden att kunna ha kyrkostämma som beslutande organ. Hovförsamlingen ingår inte, till skillnad från alla andra församlingar med kyrkostämma, i någon ekonomisk samfällighet. Det bör också noteras att Hovförsamlingen och Hovkonsistoriet i samband med sina remissvar över betänkandet *Förslag till kyrkoordning* (Svenska kyrkans utredningar 1998:1) hade starka invändningar mot förslaget att avskaffa kyrkostämman för egen del. Man menade att med den nära anknytning till Konungen som Hovförsamlingen har och kravet på Konungens oberoende i förhållande till sedvanliga nomineringsgrupper skulle det vara olämpligt att införa ett system med direktvalt kyrkoråd eller kyrkofullmäktige.

Kyrkorättsutskottet har anfört att de föreslagna övergångsbestämmelserna skall kompletteras så att det tydligt framgår att kyrkostämman avvecklas från och med den 1 januari 2010.

Organisationsutskottet instämmer i Kyrkorättsutskottets notering och föreslår en övergångsbestämmelse som tydligt klargör att Kyrkostämman ska avvecklas från den 1 januari 2010.

Kyrkvårdar

I likhet med motion 2007:90 föreslår utskottet en ändring i 4 kap 24 §. I nuvarande bestämmelser sägs att två kyrkvårdar skall utses bland dem som är ledamöter eller ersättare i kyrkorådet. Genom ett förslaget andra stycke klargörs att två kyrkvårdar alltid ska vara ledamöter eller ersättare i kyrkorådet. Att två kyrkvårdar är hämtade från kretsen av ledamöter och ersättare gäller inte endast när de utses utan ska gälla under hela mandatperioden.

I 33 kap. 10 § finns bestämmelser om att en kyrkvård som flyttar från församlingen trots detta kan behålla sitt uppdrag under resterande tid av mandatperioden. I 33 kap. regleras vad som gäller beträffande förtroendevalda. En kyrkvård är med den definition som finns i 33 kap. 1 § inte förtroendevald. Därför bör det inte heller ske någon reglering av uppdraget som kyrkvård i 33 kap. Bestämmelserna i det nya *tredje stycket* innebär inte någon ändring i sak i fråga om rätten att ha kvar ett uppdrag som kyrkvård. Genom den föreslagna formuleringen klargörs att bestämmelserna även gäller för dem som tillhör en icke-territoriell församling. Begreppet *medlem i församling* förekommer inte i kyrkoordningen i övrigt. Där talas om församlingstillhörighet och om att tillhöra en församling. 2004 års kyrkomöte bejakade det som Tillsyns- och uppdragsutskottet anfört om användningen av de båda begreppen *tillhörig* och *medlem* (TU 2004:7, KmSkr 2004:11). Båda begreppen kan användas och sammanhanget får avgöra vilket som är mest lämpligt.

Inskränkt valbarhet till Kyrkomötet

Utskottet föreslår i likhet med motion 2007:90 att valbarheten skall vara inskränkt till valkretsen vid val till Kyrkomötet. Den som mister valbarheten på grund av flyttning till annat stift skall dock behålla sitt uppdrag som ledamot eller ersättare i Kyrkomötet under resterande del av mandatperioden.

Utskottet menar att en inskränkt valbarhet som innebär att endast den som är folkbokförd inom ett stift kan väljas till Kyrkomötet är ett sätt att stärka och hålla samman sambandet mellan stift och nationell nivå. Utskottet ser det som angeläget att det så långt möjligt görs tydligt att när Kyrkomötet sammanträder samlas förtroendevalda från de olika stiftet för att fatta beslut gemensamt. Utskottet föreslår därför att valbarheten skall vara inskränkt till valkretsen vid val till Kyrkomötet. Samtidigt menar utskottet att det skall vara möjligt att vara kvar som ledamot under mandatperioden

även om man flyttar från det stift för vilket man är vald då valbarhet till Kyrkomötet är avhängig att man är kyrkotillhörig.

Spärr vid val till Kyrkomötet

I motion 2007:90 föreslås en spärr vid val till Kyrkomötet. Utskottet anser till skillnad från motionärerna att det inte bör införas en sådan spärr.

Ersättare i samfällda kyrkofullmäktige

Genom en ändring i 3 kap. 53 § samt 38 kap. 67 § föreslår vi likhet med motion 2007:90 att det för antalet ledamöter i samfällda kyrkofullmäktige ska utses lika många ersättare.

Hur indelningen i flerpastoratssamfälligheter ändras

Genom en ändring i 37 kap. 31 § föreslår vi, i likhet med motion 2007:90, att bestämmelsen ändras för att tydliggöra att även flerpastoratssamfälligheter bildas av församlingar och har som övergripande syfte att skapa förutsättningar för att församlingarna skall kunna fullgöra sin grundläggande uppgift. I gällande bestämmelser anges som villkor för beslutande om bildande av en flerpastoratssamfällighet att berörda pastorat ger sitt samtycke eller att det är till övervägande och varaktig fördel för pastoraten. Pastoratet har dock inget förtroendevalt organ som kan yttra sig eftersom ett pastorat endast är en kyrkoherdes tjänstgöringsområde (2 kap. 7 § och 36 kap. 4 §). I stället sägs därför nu att berörda församlingar skall ge sitt samtycke. Om inte alla församlingar samtycker kan stiftsstyrelsen ändå fatta beslut om bildande av en flerpastoratssamfällighet under förutsättning att detta är av övervägande och varaktig fördel för församlingarna. Ändringarna i paragrafen medför inte någon egentlig förändring av förutsättningarna för att bilda flerpastoratssamfälligheter.

Sänkning av spärren för personliga röstetal

Utskottet föreslår i likhet med motionerna 2007:68 och 2007:90 att bestämmelserna om personvalsinslag vid direkta val ändras så att varje väljare får lämna högst tre personröster. Spärrarna för när personröster får betydelse och ett personligt röstetal fastställs för en kandidat bibehålls oförändrade såväl i absoluta tal som i fråga om kravet på viss andel av nomineringsgruppens röster i valkretsen vid val till församling och stiftsfullmäktige.

Vid val till Kyrkomötet sänks spärren för när personligt röstetal fastställs från åtta till fem procent av nomineringsgruppens röster i valkretsen.

Organisationsutskottet förutsatte att de motioner som behandlades i dess betänkande 2005:6 *Valfrågor* skulle komma att behandlas av demokratiutredningen. Så har också skett i utredningens betänkande (sid. 167–177) där man företagit en ingående redovisning av sina analyser och överväganden i frågan om personvalsinslag.

Vi ser det som angeläget att personvalsinslag blir en möjlighet för den enskilda väljaren att påverka vilka personer som väljs. Den av motionärerna föreslagna förändringen bidrar till detta.

Till skillnad från vad som anförs i motionerna 2007:68 och 2007:90 anser dock utskottet att begreppet *avge sin röst* ska bibehållas. Motion 2007:68 bör därför avslås.

Valsedlar

I motion 2007:18 liksom i motion 2007:84 föreslås andra modeller för utformning av valsedlarna vid direkta val. Demokratiutredningen har haft som en utgångspunkt att pröva denna typ av valfrågor utifrån att det finns ett stort värde att de kyrkotillhöriga känner igen sig från de borgerliga valen. Vi delar denna uppfattning och noterar även

att förslagen kräver beslut som inte kan fattas förrän vid 2008 års Kyrkomöte. Det är då inte praktiskt möjligt att genomföra förändringarna till 2009 års val.

Utskottet föreslår mot bakgrund av ovanstående att motion 2007:18 och motion 2007:84 avslås.

Valdag

I motion 2007:39 föreslås att valdagen flyttas till första söndagen i advent.

Utskottet konstaterar att förslaget till ändring i kyrkoordningen inte är kyrkorättsligt genomförbart eftersom det kräver omfattande följdändringar i kyrkoordningen som måste belysas i särskild ordning. Utskottet föreslår att motion 2007:39 avslås.

Hantering av valsedlar

I motion 2007:47 föreslås ändringar i rutinerna kring hanteringen av valsedlar. Utskottet föreslår att motionen avslås då det har stora praktiska och ekonomiska konsekvenser som inte uppväger fördelarna.

Elektronisk signatur vid kyrkliga val

I motion 2007:70 föreslås att Kyrkomötet beslutar uppmana Kyrkostyrelsen att utreda införandet av möjligheten att vid kyrkliga val använda elektronisk signatur.

Utskottet anser att motionen bör avslås då vi konstaterar att den efterfrågade utredningen i praktiken redan genomförts av Demokratiutredningen i rapporten *Välja med förtroende* (sid. 196ff.).

Uppsala den 23 oktober 2007

På Organisationsutskottets vägnar

Torgny Larsson

Per Westberg

Närvarande: Torgny Larsson, ordförande, Christina Eriksson, Olle Burell, Maj-Britt Nilsson, Sven-Erik Bodén, Kristina Lundgren, Hans G Erikson, Key Lundegård, Gudrun Carlsson, Lars-Ivar Ericsson, Anna Turesson Per Lindberg, Alice Kuhnke, Stefan Landmark och Susann Torgerson.

Biskoparna Claes-Bertil Ytterberg och Sven Thidevall har deltagit i utskottets överläggningar.

Reservation av Gudrun Carlsson, Lars-Ivar Ericsson, Anna Turesson, Per Lindberg, Stefan Landmark och Susann Torgerson.

Vi reserverar oss till förmån för bibehållande av kyrkostämman enligt bilaga 2.

Reservation av Stefan Landmark

Jag reserverar mig till förmån för införande av indirekta val till kyrkliga samfälligheter enligt bilaga 3.

Bilaga 1

Ändringar i kyrkoordningen

Härigenom beslutas i fråga om kyrkoordningen (SvKB 1999:1)

dels att rubriken Kyrkostämman före nuvarande 3 kap. 45 § utgår,

dels att 3 kap. 3 §, 45-51 §§ med tillhörande underrubriker samt 38 kap. 49 § skall upphöra att gälla,

dels att rubriken före 3 kap. 6 §, 4 kap. 24 § och 38 kap. 53 § skall ha följande lydelse,

dels att 2 kap. 4 §, 3 kap. 1, 2, 4, 6, 9, 14, 53, 55 och 56 §§, 4 kap. 4, 6, 7, 10, 13, 16, 24 och 25 §§, 5 kap 4 §, 33 kap. 4, 10 och 11 §§, 37 kap. 31 och 51 §§ samt 38 kap. 15, 20, 31, 40, 41, 46-48, 50, 51, 53, 56, 60, 61, 67, 75, 77, 82 och 89-93 §§ skall ha följande lydelse,

dels att det ska införas två nya paragrafer 38 kap. 19 a och 93 a §§ samt närmast före 38 kap. 19 a § en ny rubrik.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap. Församlingens uppdrag

Ansvarsfördelningen

4 § Beslutanderätten i en församling utövas av kyrkofullmäktige, *på kyrkostämman* eller av ett direktvalt kyrkoråd. Närmare bestämmelser om beslutanderätten finns i 3 kap.

Av kyrkoordningen framgår att kyrkoherden och kyrkorådet beslutar i vissa frågor.

4 § Beslutanderätten i en församling utövas av kyrkofullmäktige eller av ett direktvalt kyrkoråd. Närmare bestämmelser om beslutanderätten finns i 3 kap.

3 kap. Beslutande organ i församlingar och samfälligheter

ALLMÄNT

Beslutanderätten i församlingar

1 § Kyrkofullmäktige är församlingens högsta beslutande organ. *I församlingar som har högst 500 röstberättigade den 1 december året före valåret får dock beslutanderätten i stället utövas av en kyrkostämma.*

Om en församling ingår i en samfällighet får kyrkofullmäktige eller kyrkostämman bestämma att församlingens beslutanderätt i stället skall utövas av ett direktvalt kyrkoråd. Beslutanderätten utövas

1 § Kyrkofullmäktige är församlingens högsta beslutande organ.

Om en församling ingår i en samfällighet får kyrkofullmäktige bestämma att församlingens beslutanderätt i stället skall utövas av ett direktvalt kyrkoråd. Beslutanderätten utövas dock alltid av kyrkofullmäktige under resterande del av den ordinarie mandatperioden i en församling bildad genom en indelningsändring

dock alltid av kyrkofullmäktige under resterande del av den ordinarie mandatperioden i en församling *med fler än 500 röstberättigade* bildad genom en indelningsändring enligt bestämmelserna i 37 kap. 15 § tredje stycket.

enligt bestämmelserna i 37 kap. 15 § tredje stycket.

- Att ett direktvalt kyrkoråd samtidigt är församlingens styrelse framgår av 4kap.
- 2 § Ett direktvalt kyrkoråd får bestämma att församlingens beslutanderätt i stället skall utövas av *en kyrkostämma om förutsättningarna i 1 § första stycket är uppfyllda eller av kyrkofullmäktige.*
- 2 § Ett direktvalt kyrkoråd får bestämma att församlingens beslutanderätt i stället skall utövas av kyrkofullmäktige.
- 3 § *Om antalet röstberättigade i en församling med kyrkofullmäktige eller ett direktvalt kyrkoråd har gått ned till 500 eller därunder den 1 december året före valåret får fullmäktige eller det direktvalda kyrkorådet bestämma att församlingens beslutanderätt i stället skall utövas av en kyrkostämma.*
- 3 § Upphört att gälla
- 4 § Beslut enligt 1§ andra stycket , 2 och 3 §§ skall *fattas* senast den 1 februari under valåret. *Stiftsstyrelsen skall genast underrättas om beslutet.*
- 4 § Beslut enligt 1§ andra stycket och 2 § skall *för att gälla ha anmälts till stiftsstyrelsen* senast den 1 mars under valåret.

Kyrkofullmäktiges, kyrkostämmans och samfällda kyrkofullmäktiges uppgifter

- 6 § Kyrkofullmäktige, kyrkostämman eller samfällda kyrkofullmäktige beslutar i principiella ärenden och i ärenden som på annat sätt är av större vikt, främst
1. mål och riktlinjer för verksamheten,
  2. budget, kyrkoavgift och andra viktiga ekonomiska frågor,
  3. kyrkorådets, kyrkonämndens och andra nämnders organisation och verksamhetsformer,
  4. val av ledamöter och ersättare i kyrkoråd, kyrkonämnden och andra nämnder,
  5. val av revisorer och revisorsersättare,
  6. grunderna för ekonomiska förmåner åt förtroendevalda, och
  7. årsredovisning och ansvarsfrihet.

Kyrkofullmäktige, kyrkostämman eller samfällda kyrkofullmäktige beslutar också i andra frågor som anges i kyrkoordningen.

Samfällda kyrkofullmäktige får, i fråga om första stycket 1, inte besluta om andra mål och riktlinjer än sådana som avser ekonomisk utjämning, resurshushållning och service.

Kyrkofullmäktige eller kyrkostämman i de församlingar som ingår i en samfällighet får inte besluta om de uppgifter som avses i första stycket 2 och 5–7 utan dessa bestäms av samfällda kyrkofullmäktige.

- 9 § När kyrkofullmäktige skall utses första gången, beslutar kyrkostämman eller det direktvalda kyrkorådet om antalet ledamöter och ersättare i fullmäktige. Stiftsstyrelsen skall genast underrättas om beslutet. Har ett beslut inte fattats senast den 1 februari under valåret får stiftsstyrelsen besluta om antalet ledamöter och ersättare.

Om fullmäktige beslutar att antalet ledamöter eller ersättare skall ändras, skall beslutet om det nya antalet fattas senast den 1 februari

Kyrkofullmäktiges och samfällda kyrkofullmäktiges uppgifter

- 6 § Kyrkofullmäktige och samfällda kyrkofullmäktige beslutar i principiella ärenden och i ärenden som på annat sätt är av större vikt, främst
1. mål och riktlinjer för verksamheten,
  2. budget, kyrkoavgift och andra viktiga ekonomiska frågor,
  3. kyrkorådets, kyrkonämndens och andra nämnders organisation och verksamhetsformer,
  4. val av ledamöter och ersättare i kyrkoråd, kyrkonämnden och andra nämnder,
  5. val av revisorer och revisorsersättare,
  6. grunderna för ekonomiska förmåner åt förtroendevalda, och
  7. årsredovisning och ansvarsfrihet.

Kyrkofullmäktige och samfällda kyrkofullmäktige beslutar också i andra frågor som anges i kyrkoordningen.

Kyrkofullmäktige i de församlingar som ingår i en samfällighet får inte besluta om de uppgifter som avses i första stycket 2 och 5–7 utan dessa bestäms av samfällda kyrkofullmäktige.

- 9 § När kyrkofullmäktige skall utses första gången, beslutar det direktvalda kyrkorådet om antalet ledamöter och ersättare i fullmäktige. Stiftsstyrelsen skall genast underrättas om beslutet. Har ett beslut inte fattats senast den 1 februari under valåret får stiftsstyrelsen besluta om antalet ledamöter och ersättare.

Om fullmäktige beslutar att antalet ledamöter eller ersättare skall ändras, skall beslutet för att gälla ha anmälts till stiftsstyrelsen

under valåret och tillämpas vid det kommande valet. Stiftsstyrelsen skall genast underrättas om beslutet.

senast den 1 *mars* under valåret.

Hur sammanträdena kungörs

- 14 § Ordföranden utfärdar en kungörelse om när kyrkofullmäktige skall sammanträda. Kungörelsen skall innehålla uppgifter om tid och plats för sammanträdet samt uppgifter om de ärenden som skall behandlas.

När ett sammanträde skall hållas första gången sedan beslutanderätten har uppdragits åt fullmäktige, utfärdas kungörelsen av den senast valda ordföranden i *kyrkostämman eller* det direktvalda kyrkorådet.

När ett sammanträde skall hållas första gången sedan beslutanderätten har uppdragits åt fullmäktige, utfärdas kungörelsen av den senast valda ordföranden i det direktvalda kyrkorådet.

KYRKOSTÄMMAN

45 § *På kyrkostämman har alla församlingens röstberättigade rätt att delta i överläggningarna och besluten.*

45-51 §§ Upphört att gälla

Ordförande

46 § *Kyrkostämman väljer för fyra kalenderår bland de röstberättigade en ordförande och en eller två vice ordförande.*

Om ordföranden eller någon vice ordförande avgår under tjänstgöringstiden, väljs en annan för återstoden av denna tid.

När sammanträdena skall hållas

47 § *Kyrkostämman beslutar när ordinarie sammanträden skall hållas. Sammanträde skall också hållas när kyrkorådet begär det eller när ordföranden anser att det behövs.*

Hur sammanträdena kungörs m.m.

48 § *Ordföranden utfärdar en kungörelse om när kyrkostämman skall sammanträda.*

Om en kyrkostämma skall utöva beslutanderätten i en församling där den tidigare har utövats av kyrkofullmäktige eller ett direktvalt kyrkoråd, skall den senast valda ordföranden i fullmäktige eller det direktvalda kyrkorådet sammankalla kyrkostämman första gången.

49 § *Kungörelsen om sammanträde med kyrkostämman skall innehålla uppgift om tid och plats för sammanträdet samt om de ärenden som skall behandlas.*

Kungörelsen skall anslås minst en vecka före sammanträdesdagen på församlingens anslagstavla. Den skall även inom samma tid antingen lämnas till varje röstberättigad på lämpligt sätt eller införas i den eller de ortstidningar som stämman beslutar. Uppgifter om de ärenden som skall behandlas behöver dock inte införas i tidningen.

50 § *Om ett ärende är så brådskande att det inte hinner kungöras på det sätt som föreskrivs i 49 §, skall kungörelsen med uppgifter om ärendet anslås på församlingens anslagstavla senast fyra dagar före sammanträdet.*

Hänvisningsbestämmelser

51 § *I fråga om kyrkostämman tillämpas bestämmelserna i 21–44 §§ om kyrkofullmäktige i en församling och 33 kap. 12 § om reservation.*

Då skall följande gälla:

Bestämmelserna om kyrkofullmäktige och dess ledamöter skall i stället avse kyrkostämman och de röstberättigade.

Om någon röstberättigad begär det skall omröstningar vara slutna också i andra ärenden än ärenden om val eller anställning av personal.

I kyrkostämmans protokoll behöver inte redovisas vilka som har deltagit i stämman, eller hur var och en har röstat vid en öppen omröstning.

Antalet ledamöter och ersättare

53 § *Samfällda kyrkofullmäktige fastställer antalet ledamöter och ersättare i fullmäktige.*

Antalet ledamöter i fullmäktige skall bestämmas till ett udda antal och till minst

- 15 i samfälligheter med högst 5000 röstberättigade,*
- 25 i samfälligheter med över 5000 till och med 20 000 röstberättigade,*
- 35 i samfälligheter med över 20 000 till och med 40 000 röstberättigade,*
- 45 i samfälligheter med över 40 000 röstberättigade.*

Antalet ersättare skall utgöra en viss andel, dock högst hälften, av det antal platser som varje nomineringsgrupp får i samfällda kyrkofullmäktige. Om det då uppkommer ett decimaltal, avrundas detta till närmast högre hela tal. Det skall alltid utses minst två ersättare från varje nomineringsgrupp som har något mandat.

53 § *Samfällda kyrkofullmäktige fastställer antalet ledamöter i fullmäktige.*

För ledamöterna skall utses lika många ersättare.

Med röstberättigad avses en person som uppfyller kraven för rösträtt enligt 33 kap. 2 § den 1 oktober året före valåret.

- 55 § Om samfällda kyrkofullmäktige beslutar att antalet ledamöter *eller ersättare* skall ändras, skall beslutet om det nya antalet fattas senast den 1 februari under valåret och tillämpas vid det kommande valet. Stiftsstyrelsen skall genast underättas om beslutet.
- 56 § I fråga om samfällda kyrkofullmäktige tillämpas bestämmelserna i 10–44 §§ om kyrkofullmäktige i en församling. Då skall följande gälla:
1. Bestämmelserna om kyrkofullmäktige och kyrkoråd i församling skall gälla samfällda kyrkofullmäktige och kyrkonämnden.
  2. Kungörelser och tillkännagivanden skall anslås på samfällighetens anslagstavla.
  3. Den första gången som samfällda kyrkofullmäktige skall sammanträda, utfärdas kungörelsen om sammanträdet av ordföranden i kyrkofullmäktige, på kyrkostämman eller i det direktvalda kyrkorådet i den församling i samfälligheten som har flest röstberättigade.
  4. Kungörelsen om sammanträdet skall, utöver vad som anges i 15 §, även lämnas till kyrkorådet i varje församling och till varje pastoratsnämnd på lämpligt sätt.
  5. Samfällda kyrkofullmäktige skall, utöver vad som anges i 24 §, även besluta i ärenden som har väckts av någon församlings kyrkoråd eller av en pastoratsnämnd.
  6. Innan samfällda kyrkofullmäktige avgör ett ärende som särskilt angår en församling skall, utöver vad som anges i 25 §, församlingens kyrkoråd få tillfälle att yttra sig i ärendet. Om ett ärende särskilt angår ett pastorat skall pastoratsnämnden på motsvarande sätt få tillfälle att yttra sig i ärendet.
  7. Rätten att ställa frågor har, utöver vad som anges i 38 §, även ordföranden och vice ordföranden i en församlings kyrkoråd samt ordföranden och vice ordföranden i pastoratsnämnden.
- 55 § Om samfällda kyrkofullmäktige beslutar att antalet ledamöter skall ändras, skall beslutet *för att gälla vid det kommande valet ha anmälts till stiftsstyrelsen* senast den 1 mars under valåret.
- 56 § I fråga om samfällda kyrkofullmäktige tillämpas bestämmelserna i 10–44 §§ om kyrkofullmäktige i en församling. Då skall följande gälla:
1. Bestämmelserna om kyrkofullmäktige och kyrkoråd i församling skall gälla samfällda kyrkofullmäktige och kyrkonämnden.
  2. Kungörelser och tillkännagivanden skall anslås på samfällighetens anslagstavla.
  3. Den första gången som samfällda kyrkofullmäktige skall sammanträda, utfärdas kungörelsen om sammanträdet av ordföranden i kyrkofullmäktige eller i det direktvalda kyrkorådet i den församling i samfälligheten som har flest röstberättigade.
  4. Kungörelsen om sammanträdet skall, utöver vad som anges i 15 §, även lämnas till kyrkorådet i varje församling och till varje pastoratsnämnd på lämpligt sätt.
  5. Samfällda kyrkofullmäktige skall, utöver vad som anges i 24 §, även besluta i ärenden som har väckts av någon församlings kyrkoråd eller av en pastoratsnämnd.
  6. Innan samfällda kyrkofullmäktige avgör ett ärende som särskilt angår en församling skall, utöver vad som anges i 25 §, församlingens kyrkoråd få tillfälle att yttra sig i ärendet. Om ett ärende särskilt angår ett pastorat skall pastoratsnämnden på motsvarande sätt få tillfälle att yttra sig i ärendet.
  7. Rätten att ställa frågor har, utöver vad som anges i 38 §, även ordföranden och vice ordföranden i en församlings kyrkoråd samt ordföranden och vice ordföranden i pastoratsnämnden.
  8. Ordföranden och vice

8. Ordföranden och vice ordföranden i en församlings kyrkoråd har rätt att delta i fullmäktiges överläggningar men inte i besluten när det gäller sådana ärenden som särskilt angår församlingen. Motsvarande gäller för ordföranden och vice ordföranden i en pastoratsnämnd samt kyrkoherden när det gäller ärenden som särskilt angår pastoratet.

9. I en flerpastoratssamfällighet tillkommer rätten för en kyrkoherde att delta i överläggningarna bara den kyrkoherde som enligt 5 kap. 5 § har valts till ledamot i samfällighetens kyrkonämnd. När det gäller ärenden som särskilt angår ett visst pastorat eller en viss församling har även kyrkoherden i det pastoratet eller den församlingen denna rätt.

ordföranden i en församlings kyrkoråd har rätt att delta i fullmäktiges överläggningar men inte i besluten när det gäller sådana ärenden som särskilt angår församlingen. Motsvarande gäller för ordföranden och vice ordföranden i en pastoratsnämnd samt kyrkoherden när det gäller ärenden som särskilt angår pastoratet.

9. I en flerpastoratssamfällighet tillkommer rätten för en kyrkoherde att delta i överläggningarna bara den kyrkoherde som enligt 5 kap. 5 § har valts till ledamot i samfällighetens kyrkonämnd. När det gäller ärenden som särskilt angår ett visst pastorat eller en viss församling har även kyrkoherden i det pastoratet eller den församlingen denna rätt.

4 kap. Kyrkorådet, kyrkonämnden och andra nämnder i församlingar och samfälligheter

4§ Kyrkofullmäktige, *kyrkostämman* eller samfällda kyrkofullmäktige får uppdra åt kyrkorådet, kyrkonämnden eller någon annan nämnd att i fullmäktiges, *stämmans* eller samfällda fullmäktiges ställe fatta beslut i ett visst ärende eller vissa grupper av ärenden.

Sådana ärenden som avses i 3kap. 6§ första stycket eller som annars enligt kyrkoordningen skall avgöras av det beslutande organet får dock inte delegeras.

6 § Kyrkorådet skall uppmärksamt följa de frågor som kan inverka på församlingens ekonomiska ställning.

Kyrkorådet skall också göra de framställningar som behövs till kyrkofullmäktige, *kyrkostämman* och nämnder liksom till andra kyrkliga organ samt statliga och kommunala myndigheter.

7§ Kyrkorådet skall
1. bereda eller yttra sig i ärenden som skall handläggas av kyrkofullmäktige eller *kyrkostämman*,
2. ha hand om den ekonomiska förvaltningen och själv förvalta kyrkans och församlingens

4§ Kyrkofullmäktige eller samfällda kyrkofullmäktige får uppdra åt kyrkorådet, kyrkonämnden eller någon annan nämnd att i fullmäktiges ställe fatta beslut i ett visst ärende eller vissa grupper av ärenden.

Kyrkorådet skall också göra de framställningar som behövs till kyrkofullmäktige och nämnder liksom till andra kyrkliga organ samt statliga och kommunala myndigheter.

7§ Kyrkorådet skall
1. bereda eller yttra sig i ärenden som skall handläggas av kyrkofullmäktige,
2. ha hand om den ekonomiska förvaltningen och själv förvalta kyrkans och församlingens egendom om detta inte skall

egendom om detta inte skall skötas av någon annan, och 3. verkställa kyrkofullmäktiges *eller kyrkostämmans* beslut om detta inte har uppdragits åt någon annan.

Ett direktvalt kyrkoråd skall även besluta i ärenden som gäller mål och riktlinjer för verksamheten i församlingen.

Ett kyrkoråd inom en samfällighet skall dessutom

1. bereda och yttra sig i ärenden som särskilt angår församlingen och som skall handläggas av samfälliga kyrkofullmäktige,
2. disponera de anslag som kyrkonämnden har uppdragit åt kyrkorådet, och
3. verkställa de beslut som kyrkonämnden har uppdragit åt kyrkorådet.

skötas av någon annan, och 3. verkställa kyrkofullmäktiges beslut om detta inte har uppdragits åt någon annan.

10 § Kyrkofullmäktige *eller kyrkostämman* väljer ledamöter, förutom kyrkoherden, och ersättare i kyrkorådet. Antalet bestämmer fullmäktige *eller stämman*. Antalet valda ledamöter får dock inte vara mindre än sex.

Antalet ersättare skall vara minst hälften av antalet valda ledamöter.

10 § Kyrkofullmäktige väljer ledamöter, förutom kyrkoherden, och ersättare i kyrkorådet. Antalet bestämmer fullmäktige. Antalet valda ledamöter får dock inte vara mindre än sex.

13§ När ett direktvalt kyrkoråd skall utses första gången beslutar kyrkofullmäktige *eller kyrkostämman* om antalet ledamöter och ersättare. Stiftsstyrelsen skall *genast* underrättas om beslutet. Om ett direktvalt kyrkoråd beslutar att antalet ledamöter eller ersättare skall ändras, skall beslutet om det nya antalet fattas senast den 1 februari under valåret och tillämpas vid det kommande valet. Stiftsstyrelsen skall *genast* underrättas om beslutet.

13§ När ett direktvalt kyrkoråd skall utses första gången beslutar kyrkofullmäktige om antalet ledamöter och ersättare. Stiftsstyrelsen skall underrättas om beslutet *senast den 1 mars under valåret*.

Om ett direktvalt kyrkoråd beslutar att antalet ledamöter eller ersättare skall ändras, skall beslutet *för att gälla vid det kommande valet ha anmälts till stiftsstyrelsen senast den 1 mars under valåret*.

16 § Kyrkofullmäktige *eller kyrkostämman* skall bland kyrkorådets valda ledamöter välja en ordförande och en eller två vice ordförande. Fullmäktige *eller stämman* bestämmer tiden för uppdragen.

Ett direktvalt kyrkoråd skall självt bland de valda ledamöterna välja ordförande och en eller två vice ordförande. Rådet bestämmer tiden för uppdragen.

16 § Kyrkofullmäktige skall bland kyrkorådets valda ledamöter välja en ordförande och en eller två vice ordförande. Fullmäktige bestämmer tiden för uppdragen.

Hur kyrkvårdar utses

24 § Kyrkorådet väljer för mandatperioden kyrkvårdar bland dem som är döpta och röst-

Kyrkvårdar

24 § Kyrkorådet väljer för mandatperioden kyrkvårdar bland dem som är döpta och röst-

berättigade i församlingen. Minst två av kyrkvårdarna skall *utses bland ledamöterna och ersättarna* i kyrkorådet.

berättigade i församlingen.

Minst två av kyrkvårdarna skall *alltid vara ledamöter eller ersättare* i kyrkorådet.

En kyrkvård som blir medlem i en annan församling får behålla sitt uppdrag under resterande del av mandatperioden.

25 § För förvaltning och verkställighet får kyrkofullmäktige *eller kyrkostämman* tillsätta de nämnder som behövs. Ledamöter och ersättare i sådana nämnder väljs av fullmäktige *eller stämman* till det antal som fullmäktige *eller stämman* bestämmer. Det skall också finnas en valnämnd. Bestämmelser om valnämnd finns i 38 kap. 3 §.

25 § För förvaltning och verkställighet får kyrkofullmäktige tillsätta de nämnder som behövs. Ledamöter och ersättare i sådana nämnder väljs av fullmäktige till det antal som fullmäktige bestämmer. Det skall också finnas en valnämnd. Bestämmelser om valnämnd finns i 38 kap. 3 §.

För dessa nämnder tillämpas bestämmelserna om kyrkorådet i 14 a–20, 22–23 §§.

För valnämnden gäller även 14 §.

Kyrkofullmäktige *eller kyrkostämman* skall anta reglementen med närmare bestämmelser om nämndernas verksamhet.

Kyrkofullmäktige skall anta reglementen med närmare bestämmelser om nämndernas verksamhet.

5 kap. Kyrkoherden

4 § Kyrkoherden får utse en präst som tjänstgör i pastoratet att i kyrkoherdens ställe vara kyrkorådsledamot i någon annan församling än den där han eller hon själv är ledamot. Förordnandet skall avse den tid för vilken övriga kyrkorådsledamöter har valts. Kyrkoherden skall underrätta kyrkofullmäktiges, *kyrkostämmans* eller det direktvalda kyrkorådets ordförande om förordnandet.

4 § Kyrkoherden får utse en präst som tjänstgör i pastoratet att i kyrkoherdens ställe vara kyrkorådsledamot i någon annan församling än den där han eller hon själv är ledamot. Förordnandet skall avse den tid för vilken övriga kyrkorådsledamöter har valts. Kyrkoherden skall underrätta kyrkofullmäktiges eller det direktvalda kyrkorådets ordförande om förordnandet.

Om en präst som har utsetts enligt första stycket är förhindrad att inställa sig till ett sammanträde skall kyrkoherden tjänstgöra i stället.

En kyrkoherde som tillträder i ett pastorat får – om det finns ett förordnande enligt första stycket som har givits av den tidigare kyrkoherden – återkalla detta.

33 kap. Kyrkans förtroendevalda

4§ Valbar till uppdrag som förtroendevald i Svenska kyrkan är den som tillhör Svenska kyrkan, är döpt och fyller 18 år senast på dagen för valet. Härtill skall den som väljs vara folkbokförd i

1. församlingen, om det gäller val till en församling,
2. en församling som ingår i samfälligheten, om det gäller val till en samfällighet, eller
3. en församling inom stiftet, om det gäller val till stiftet.

Den som tillhör en icke-territoriell församling är vid val till församling inte valbar till den församling där han eller hon är folkbokförd utan i stället till den icke-territoriella församlingen. Vid val till samfällighet är hon eller han endast valbar till en samfällighet där den icke-territoriella församlingen ingår.

Det finns ytterligare bestämmelser om valbarhet vid val till Kyrkomötet i 38 kap. 19a §.

10§ Om en förtroendevald upphör att vara valbar upphör också uppdraget genast.

Om valbarheten upphör enbart därför att en *ledamot i ett kyrkoråd eller någon nämnd i en församling flyttar och folkbokförs i en annan församling får ledamoten ändå behålla sitt uppdrag under den tid som återstår till dess mandatperioden löper ut. Detta gäller även ersättare och kyrkvårdar. Som villkor för detta gäller att den förtroendevalda personen trots att han eller hon har flyttat* kan fortsätta att fullgöra uppdraget och inte samtidigt har något förtroendeuppdrag i en annan församling.

Om valbarheten upphör enbart därför att en *förtroendevald flyttar gäller följande.*

1. En ledamot eller ersättare i Kyrkomötet får behålla sitt uppdrag under resterande del av mandatperioden.
2. En ledamot eller ersättare i ett kyrkoråd får behålla sitt uppdrag under resterande del av mandatperioden om han eller hon kan fortsätta att fullgöra uppdraget och inte samtidigt har något förtroendeuppdrag i en annan församling.

11 § Kyrkofullmäktige, *kyrkostämman* eller samfällda kyrkofullmäktige får återkalla uppdraget för en förtroendevald som har valts av *fullmäktige, stämman eller samfällda* fullmäktige om han eller hon

1. har vägrats ansvarsfrihet, eller
2. genom en dom som vunnit laga kraft har dömts för ett brott för vilket det är föreskrivet fängelse i två år eller mer.

Första stycket skall på motsvarande sätt tillämpas på stiftsfullmäktige och Kyrkomötet.

11 § Kyrkofullmäktige eller samfällda kyrkofullmäktige får återkalla uppdraget för en förtroendevald som har valts av fullmäktige om han eller hon

1. har vägrats ansvarsfrihet, eller
2. genom en dom som vunnit laga kraft har dömts för ett brott för vilket det är föreskrivet fängelse i två år eller mer.

37 kap. Ändringar i indelningen

Hur indelningen i flerpastoratssamfälligheter ändras

31§ En flerpastoratssamfällighet får bildas genom beslut av stiftsstyrelsen, om berörda <i>pastorat</i> har samtyckt till åtgärden eller om den är till övervägande och varaktig fördel för <i>pastoraten</i> .	31§ En flerpastoratssamfällighet får bildas genom beslut av stiftsstyrelsen, om berörda <i>församlingar</i> har samtyckt till åtgärden eller om den är till övervägande och varaktig fördel för <i>församlingarna</i> .
51§ Ledamöter och ersättare väljs av kyrkofullmäktige, <i>kyrkostämman</i> eller det direktvalda kyrkorådet. De skall väljas bland dem som är ledamöter eller ersättare där eller i samfällda kyrkofullmäktige i en samfällighet som berörs av indelningsändringen. Sedan valet ägt rum skall stiftsstyrelsen snarast utse en av ledamöterna att vara sammankallande.	51§ Ledamöter och ersättare väljs av kyrkofullmäktige eller det direktvalda kyrkorådet. De skall väljas bland dem som är ledamöter eller ersättare där eller i samfällda kyrkofullmäktige i en samfällighet som berörs av indelningsändringen.

38 kap. Direkta val

Valkretsar vid val till stiftsfullmäktige

15§ En valkrets skall omfatta ett eller flera kontrakt, om inte 16§ innebär något annat. Indelningen i valkretsar skall beslutas av stiftsfullmäktige senast den 1 februari under valåret. <i>För att gälla skall beslutet vara fastställt av Kyrkostyrelsen.</i>	16§ innebär något annat. Indelningen i valkretsar skall beslutas av stiftsfullmäktige senast den 1 februari under valåret.
En valkrets skall utformas så att den vid mandatfördelning enligt 14§ kan få minst fem fasta valkretsmandat. Den skall ha en sammanhängande gränslinje.	

Inskränkt valbarhet vid val till Kyrkomötet

- 19 a § Vid val till Kyrkomötet är valbarheten inskränkt till valkretsen.

VALDISTRIKT

20§ Varje församling bildar ett valdistrikt. Stiftsstyrelsen får dock besluta om indelning av en församling i flera valdistrikt. Före ett sådant beslut skall stiftsstyrelsen samråda med valnämnden. Beslut om indelning i valdistrikt skall meddelas senast den 1 december året före det år då beslutet skall tillämpas för första	Beslut om indelning i valdistrikt skall meddelas senast den 1 december året före det år då beslutet skall tillämpas för första

gången.

gången. *Har beslut fattats om en indelningsändring får dock ett beslut om indelning i valdistrikt meddelas senast den 1 februari under valåret.*

Grupp- och kandidatförteckning

31§ Kyrkostyrelsen skall upprätta grupp- och kandidatförteckning över de nomineringsgrupper som har registrerat gruppbezeichnung och anmält kandidater. Sådana förteckningar skall upprättas för varje slag av val och för varje valkrets. *Förteckningarna skall tryckas på papper i samma färger som enligt 34 § gäller för valsedlarna till de olika valen.*

31§ *Stiftsstyrelsen skall senast den 1 juni under valåret fastställa grupp- och kandidatförteckning över de nomineringsgrupper som har registrerat gruppbezeichnung och anmält kandidater. Sådana förteckningar skall upprättas för varje slag av val och för varje valkrets inom stiftet.*

För valkrets där tiden för registrering av gruppbezeichnung och anmälan av kandidater enligt 30 § andra stycket har förlängts till den 15 juni skall stiftsstyrelsen senast den 1 juli under valåret fastställa grupp- och kandidatförteckning.

Kyrkostyrelsen ansvarar för att grupp- och kandidatförteckningarna trycks på papper i samma färger som enligt 34§ gäller för valsedlarna till de olika valen.

40§ Väljare som har förlorat sitt röstkort eller inte har fått något röstkort skall på begäran få ett *duplettröstkort*.
Duplettröstkort skall beställas hos Kyrkostyrelsen. Den som vill ha ett duplettröstkort skall lämna uppgift om namn och personnummer.

40§ Väljare som har förlorat sitt röstkort eller inte har fått något röstkort skall på begäran få ett *dublettröstkort*.

41§ Den som anser sig berörd av felaktig uppgift i röstlängden skall senast tisdagen andra veckan före den ordinarie valdagen skriftligen hos Kyrkostyrelsen begära att uppgiften rättas. Detta gäller också den som anser sig vara felaktigt utelämnad ur röstlängden.
Det som har hänt senare än 30 dagar före den ordinarie valdagen får inte ligga till grund för rättelse enligt denna paragraf.

Frågor om rättelse enligt första stycket prövas av Kyrkostyrelsen. Kyrkostyrelsen får också på eget initiativ besluta om sådan rättelse av röstlängd som innebär att den

som på felaktiga grunder inte har tagits upp i en röstlängd tas upp där.

46 § För att avge sin röst skall väljarna för varje slag av val använda en valsedel.

På valsedeln anges den nomineringsgruppen som väljaren röstar på. Där kan också anges den kandidat som väljaren vill avge särskild personröst för. Därefter lägger väljaren själv valsedeln i ett valkuvert.

46 § För att avge sin röst skall väljarna för varje slag av val *de vill delta i*

- 1. ta en valsedel,*
- 2. lägga in valsedeln i ett valkuvert utan att vika den, och*
- 3. försluta valkuvertet.*

Väljare som vill lämna särskilda personröster skall på valsedeln markera detta i det särskilda utrymme för personröst som finns vid de kandidater som de helst vill se valda. I varje val får högst tre kandidater ges en särskild personröst.

Om det förutom gruppbeteckning har skrivits kandidatnamn på en blank valsedel, skall väljaren anses ha lämnat en särskild personröst för vart och ett av de tre första kandidatnamnen.

Väljare som på grund av ett fysiskt funktionshinder inte kan göra i ordning eller lämna sin röst på föreskrivet sätt får anlita någon som hjälper dem vid röstningen.

47§ Väljare bör vid röstning i vallokalen ha med sig sitt röstkort. Valförrättarna får begära att väljaren uppger sitt fullständiga namn och sin födelsetid.

För att få rösta på ett särskilt röstmottagningsställe eller på en expedition för *förhandsröstning*, skall väljaren ha ett röstkort. Detta skall lämnas till röstmottagaren.

Den som vill brevrösta enligt 54 § skall lämna sitt röstkort tillsammans med valkuverten.

47§ Väljare bör vid röstning i vallokalen ha med sig sitt röstkort. *De som inte har detta och som inte är kända för valförrättarna skall legitimera sig eller på annat sätt styrka sin identitet.*

För att få rösta på ett särskilt röstmottagningsställe eller på en expedition för *förtidsröstning*, skall väljaren ha ett röstkort. Detta skall lämnas till röstmottagaren.

Var och när röstning äger rum

48§ På valdagen kan väljarna rösta i vallokalen för det valdistrikt där de finns i röstlängden eller på ett särskilt röstmottagningsställe inom den egna valnämndens ansvarsområde, om ett sådant har anordnats.

Väljare får före valdagen rösta

Väljare får före valdagen rösta

på särskilda röstmottagningsställen inom den egna valnämndens ansvarsområde, om sådana anordnas samt på expeditioner för *förhandsröstning* i hela landet. Minst en sådan expedition skall finnas i varje pastorat enligt den indelning som gäller den 1 januari året efter valåret.

Väljare får brevrösta enligt bestämmelserna i 54-57§§.

Väljare som röstar före valdagen skall rösta samtidigt i alla de val som de vill delta i.

på särskilda röstmottagningsställen inom den egna valnämndens ansvarsområde, om sådana anordnas samt på expeditioner för *förtidsröstning* i hela landet. Minst en sådan expedition skall finnas i varje pastorat enligt den indelning som gäller den 1 januari året efter valåret.

49§ *Väljare skall kunna rösta i sin vallokal även om de har röstat i en röstningslokal före valdagen eller har brevröstat (ångerrösta). Om en väljare ångerröstar skall det antecknas i protokollet. Kuvert med valsedlar från väljarens tidigare röstning skall öppnat återlämnas till väljaren.*

Beslut om röstningslokaler

50§ Valnämnden skall besluta vilken lokal som skall vara vallokal för vart och ett valdistrikt. En vallokal kan vara gemensam för två eller flera distrikt. Det skall finnas minst en vallokal i varje pastorat.

Valnämnden får bestämma att ett särskilt röstmottagningsställe skall anordnas. Ett sådant skall vara öppet under minst två timmar.

Valnämnden skall efter samråd med berörd kyrkoherde besluta på vilken eller vilka expeditioner i ett pastorat som *förhandsröstning* skall ske.

Valnämnden skall efter samråd med berörd kyrkoherde besluta på vilken eller vilka expeditioner i ett pastorat som *förtidsröstning* skall ske.

Grupp- och kandidatförteckningar samt blanka valsedlar

51§ I en vallokal skall det finnas grupp- och kandidatförteckningar enligt 31§ för de valkretsar som valdistriktet hör till. Där skall också finnas blanka valsedlar för vart och ett av valen.

Sådana förteckningar och valsedlar skall också finnas på särskilda röstmottagningsställen.

På expeditioner för *förhandsröstning* skall det vara möjligt för en väljare som begär detta att få ta del av grupp- och kandidatförteckningarna för den valkrets där han eller hon är röstberättigad. Där skall också finnas blanka valsedlar för vart och ett av valen.

På expeditioner för *förtidsröstning* skall det vara möjligt för en väljare som begär detta att få ta del av grupp- och kandidatförteckningarna för den valkrets där han eller hon är röstberättigad. Där skall också finnas blanka valsedlar för vart och ett av valen.

Röstning på expedition för förhandsröstning

53 § På minst en expedition för *förhandsröstning* i varje pastorat skall det vid ordinarie kyrkoval i hela landet vara möjligt att rösta från och med den trettonde dagen före valdagen till och med onsdagen före valdagen.

Det skall vara möjligt att rösta under minst *fem* timmar varje vardag under denna period samt därutöver minst *två dagar* vardera veckan mellan klockan 17 och 20.

Röstning på expedition för förtidsröstning

53 § På minst en expedition för *förtidsröstning* i varje pastorat skall det vid ordinarie kyrkoval i hela landet vara möjligt att rösta från och med den trettonde dagen före valdagen till och med onsdagen före valdagen. *Stiftsstyrelsen får dock besluta att flera pastorat inom en flerpastoratsamfällighet får ha en gemensam expedition för förtidsröstning.*

Det skall vara möjligt att rösta under minst *tre* timmar varje vardag under denna period samt därutöver minst *en dag* vardera veckan mellan klockan 17 och 20.

Stiftsstyrelsen får i enskilt fall besluta att inskränka dessa tider.

56 § Vid brevröstning genom bud skall bestämmelserna i 54 § första och andra styckena tillämpas.

Budet skall lämna ytterkuvertet för brevröst i väljarens vallokal. Brevrösten får också lämnas på en expedition för *förhandsröstning* eller på ett särskilt röstmottagningsställe inom den församling som väljaren tillhör eller inom den samfällighet som församlingen ingår i.

När brevrösten lämnas skall budet anteckna sitt namn, sitt personnummer och sin adress samt skriftligen intyga att väljaren skrivit under försäkran och att han eller hon inte känner till något som gör att innehållet i försäkran inte är riktigt.

Budet skall lämna ytterkuvertet för brevröst i väljarens vallokal. Brevrösten får också lämnas på en expedition för *förtidsröstning* eller på ett särskilt röstmottagningsställe inom den församling som väljaren tillhör eller inom den samfällighet som församlingen ingår i.

Ogiltiga valsedlar

60§ En valsedel är ogiltig om den

- saknar beteckning på nomineringsgrupp eller har mer än en sådan beteckning,
- har en beteckning för någon nomineringsgrupp som inte finns på grupp- och kandidatförteckningen för valkretsen, eller
- har kännetecknen som uppenbart har gjorts med

60§ En valsedel är ogiltig om den

- saknar beteckning på nomineringsgrupp eller har mer än en sådan beteckning,
- har en beteckning för någon nomineringsgrupp som inte finns på *den av stiftsstyrelsen enligt 31 § fastställda* grupp- och kandidatförteckningen för valkretsen, eller
- har kännetecknen som

avsikt.

uppenbart har gjorts med
avsikt.

Finns det mer än en valsedel i ett valkuvert är dessa ogiltiga. Om alla är lika i fråga om beteckning för nomineringsgrupp skall dock en valsedel räknas som giltig. Skiljer sig valsedlarna i ett sådant fall åt i fråga om de särskilda personrösterna, skall någon personröst inte räknas.

När personröst inte skall räknas

61 § Någon personröst skall, utöver vad som sägs i 60§ andra stycket, inte räknas om

- kandidaten inte är valbar,
- namnet inte har *anmälts av* nomineringsgruppen enligt 28 och 29 §§,
- det har lämnats mer än *en särskild personröst*
- det inte framgår vem *personrösten* avser eller
- en personröst *i annat fall än enligt 36§* inte har *avgivits genom en markering i ett markerat utrymme för personröstning.*

61 § Någon personröst skall, utöver vad som sägs i 60§ andra stycket, inte räknas om

- kandidaten inte är valbar,
- namnet inte har *upptagits för* nomineringsgruppen *på den av stiftsstyrelsen enligt 31§ fastställda grupp- och kandidatförteckningen för valkretsen,*
- det har lämnats mer än *tre - särskilda personröster,*
- det inte framgår vem *en personröst* avser eller
- en personröst inte har *lämnats på det sätt som anges i 46 § andra eller tredje stycket.*

67 § Om inte den situation som avses i 66 § fjärde stycket råder, skall för varje ledamot i samfällda kyrkofullmäktige utses minst en ersättare från samma valkrets.

Om antalet ersättare som har utsetts när varje ledamot har fått en ersättare är mindre än det beslutade antalet ersättare och samma ersättare har utsetts för *tre* eller flera ledamöter, utses ytterligare en ersättare för var och en av dessa ledamöter.

Om antalet ersättare fortfarande är mindre än det beslutade antalet ersättare och samma ersättare har utsetts för *fem* eller flera ledamöter, utses genom ytterligare en sammanräkning ersättare för var och en av dessa ledamöter.

Därefter görs på motsvarande sätt successivt ytterligare sammanräkningar för de ledamöter vilkas ersättare har utsetts för *sju* eller flera ledamöter, *nio* eller flera ledamöter, och så vidare, så länge antalet ersättare är mindre än det antal som har beslutats.

Om antalet ersättare som har utsetts när varje ledamot har fått en ersättare är mindre än det beslutade antalet ersättare och samma ersättare har utsetts för *två* eller flera ledamöter, utses ytterligare en ersättare för var och en av dessa ledamöter.

Om antalet ersättare fortfarande är mindre än det beslutade antalet ersättare och samma ersättare har utsetts för *tre* eller flera ledamöter, utses genom ytterligare en sammanräkning ersättare för var och en av dessa ledamöter.

Därefter görs på motsvarande sätt successivt ytterligare sammanräkningar för de ledamöter vilkas ersättare har utsetts för *fyra* eller flera ledamöter, *fem* eller flera ledamöter, och så vidare, så länge antalet ersättare är mindre än det antal som har beslutats.

75 § Om en nomineringsgrupp i någon valkrets har fått fler mandat än som motsvarar antalet kandidater för nomineringsgruppen på grupp- och kandidatförteckningen skall överskjutande mandat med tillämpning av 86 § flyttas till en annan valkrets. Kan mandatet inte tillsättas på detta sätt skall det vara obesatt under valperioden.

75 § Om en nomineringsgrupp i någon valkrets har fått fler mandat än som motsvarar antalet kandidater för nomineringsgruppen på grupp- och kandidatförteckningen *gäller följande.*

1. *Vid val till Kyrkomötet skall det överskjutande mandatet vara obesatt.*

2. *Vid val till stiftsfullmäktige skall överskjutande mandat med tillämpning av 86 § flyttas till en annan valkrets. Kan mandatet inte tillsättas på detta sätt skall det vara obesatt under valperioden.*

Hur ledamöter utses vid val till stiftsfullmäktige och Kyrkomötet

77 § För varje mandat som en nomineringsgrupp har fått skall utses en ledamot på grundval av ordningen mellan kandidaterna.

I första hand skall denna ordning bestämmas på grundval av storleken på varje kandidats personliga röstetal enligt 87§. Personligt röstetal skall fastställas bara för en kandidat som fått särskilda personröster till ett antal motsvarande *vid val till stiftsfullmäktige* minst 5 procent av nomineringsgruppens röstetal i valkretsen, dock lägst 50 röster, *och vid val till Kyrkomötet* minst 8 procent av nomineringsgruppens röstetal i valkretsen.

Får flera kandidater lika stora personliga röstetal skall lotten avgöra vem som skall ha företräde.

Kan inte tillräckligt stort antal ledamöter utses med tillämpning av personligt röstetal utses övriga ledamöter för nomineringsgruppen på grundval av den ordning i vilken kandidaterna är uppförda på grupp- och kandidatförteckningen i valkretsen.

I första hand skall denna ordning bestämmas på grundval av storleken på varje kandidats personliga röstetal enligt 87§. Personligt röstetal skall fastställas bara för en kandidat som fått särskilda personröster till ett antal motsvarande minst 5 procent av nomineringsgruppens röstetal i valkretsen. *Vid val till stiftsfullmäktige krävs* dock lägst 50 röster.

Hur ersättare inträder i tjänst i stiftsfullmäktige och Kyrkomötet

82 § Ersättarna inträder till tjänstgöring vid förhinder för ledamot tillhörande samma nomineringsgrupp i valkretsen i den ordning de har utsetts enligt 79§.

Om nomineringsgruppens samtliga ersättare i valkretsen är förhindrade att inställa sig till tjänstgöring skall den ersättare inträda som har utsetts för nomineringsgruppen i någon annan

Om nomineringsgruppens samtliga ersättare i valkretsen *i stiftsfullmäktige* är förhindrade att inställa sig till tjänstgöring skall den ersättare inträda som har utsetts för nomineringsgruppen i

valkrets, efter den grund som nyss har sagts. Därvid har den ersättare företrädare som har utsetts i den valkrets där nomineringsgruppens röstetal är högst.

någon annan valkrets, efter den grund som nyss har sagts. Därvid har den ersättare företrädare som har utsetts i den valkrets där nomineringsgruppens röstetal är högst.

NÄRMARE BESTÄMMELSER

89§ Kyrkostyrelsen får utfärda närmare bestämmelser om

1. registrering av gruppbeteckning och registrering av kandidater,
2. grupp- och kandidatförteckningar,
3. röstlängder och röstkort,
4. valsedlar och olika typer av kuvert,
5. tider för röstning i vallokal,
6. utrustning och ordning i röstningslokal
7. hur röstning går till i vallokal, på expedition *i pastorat* och på särskilt röstmottagningsställe,
8. hur brevröstning går till,
9. dokumentation av valförrättning och röstmottagning,
10. behandling av inkomna *förhandsröster*,
11. förfarandet vid preliminär rösträkning i vallokal,
12. förfarandet vid slutlig sammanräkning och mandatfördelning,
13. förfarandet när ledamöter och ersättare avgår under mandatperioden, och
14. förfarandet i övrigt i valadministrativa frågor.

89§ Kyrkostyrelsen får utfärda närmare bestämmelser om

1. registrering av gruppbeteckning och registrering av kandidater,
2. grupp- och kandidatförteckningar,
3. röstlängder och röstkort,
4. valsedlar och olika typer av kuvert,
5. tider för röstning i vallokal,
6. utrustning och ordning i röstningslokal
7. hur röstning går till i vallokal, på expedition *för förtidsröstning* och på särskilt röstmottagningsställe,
8. hur brevröstning går till,
9. dokumentation av valförrättning och röstmottagning,
10. behandling av inkomna *förtidsröster*,
11. förfarandet vid preliminär rösträkning i vallokal,
12. förfarandet vid slutlig sammanräkning och mandatfördelning,
13. förfarandet när ledamöter och ersättare avgår under mandatperioden, och
14. förfarandet i övrigt i valadministrativa frågor.

ÖVERKLAGANDE

90 § Ett val enligt detta kapitel får överklagas hos Svenska kyrkans valprövningsnämnd.

Samfällda kyrkofullmäktiges beslut om valkretsindelning enligt 11 § och om inskränkt valbarhet enligt 12§ *samt stiftsfullmäktiges beslut om valkretsindelning enligt 15 §* får inte överklagas.

Hos Valprövningsnämnden får följande beslut överklagas särskilt:

1. beslut *av stiftsstyrelsen* om antalet valkretsmandat för val till samfällda kyrkofullmäktige enligt

Samfällda kyrkofullmäktiges beslut om valkretsindelning enligt 11 § och om inskränkt valbarhet enligt 12§ får inte överklagas.

Hos Valprövningsnämnden får följande beslut överklagas särskilt:

1. *stiftsstyrelsens* beslut om antalet valkretsmandat för val till samfällda kyrkofullmäktige enligt 9 §,
2. *stiftsstyrelsens* beslut om

samfällda kyrkofullmäktige enligt 9 §,
2. beslut av stiftsstyrelsen om valkretsindelning för val till samfällda kyrkofullmäktige enligt 11 §,
3. beslut av stiftsstyrelsen att fastställa beslut om inskränkt valbarhet enligt 12 §,
4. beslut av stiftsstyrelsen om antalet fasta valkretsmandat för val till stiftsfullmäktige enligt 14 §,
5. beslut av Kyrkostyrelsen att fastställa valkretsindelning för val till stiftsfullmäktige enligt 15 §,
6. beslut av Kyrkostyrelsen om antalet fasta valkretsmandat för val till Kyrkomötet enligt 18 §,
7. beslut om indelning i valdistrikt,
8. beslut i ärenden om registrering av gruppbezeichnung
9. beslut om att avvisa anmälan av kandidater,
10. beslut i ärenden om valseklar,
11. beslut av Kyrkostyrelsen om rättelse i röstlängd, och
12. beslut att utse nya ledamöter eller ersättare.

valkretsindelning för val till samfällda kyrkofullmäktige enligt 11 §,
3. stiftsstyrelsens beslut att fastställa samfällda kyrkofullmäktiges beslut om inskränkt valbarhet enligt 12 §,
4. stiftsstyrelsens beslut om fördelning av fasta valkretsmandat för val till stiftsfullmäktige enligt 14 §,
5. stiftsfullmäktiges beslut om valkretsindelning för val till stiftsfullmäktige enligt 15 §,
6. Kyrkostyrelsens beslut om en valkretsindelning som avviker från kontraktindelningen för val till stiftsfullmäktige enligt 16 §.
7. Kyrkostyrelsens beslut om fördelning av fasta valkretsmandat för val till Kyrkomötet enligt 18 §,
8. stiftsstyrelsens beslut om indelning i valdistrikt enligt 20 §,
9. beslut i ärenden om registrering av gruppbezeichnung
10. stiftsstyrelsens beslut att fastställa grupp- och kandidatförteckningar enligt 31 §,
11. beslut i ärenden om valseklar,
12. Kyrkostyrelsens beslut om rättelse i röstlängd enligt 41 §, och
13. beslut att utse nya ledamöter eller ersättare.

Andra beslut enligt detta kapitel får överklagas endast i samband med att det val som beslutet gäller överklagas.

91§ Ett val eller ett beslut får överklagas av den som enligt röstlängden har rösträtt vid valet.
Ett beslut som avses i 90 § tredje stycket 1, 2, 3 och 7 får dock endast överklagas av en berörd församling eller samfällighet.
Ett beslut som avses i 90 § tredje stycket 5 och 6 får endast överklagas av ett berört stift.
Ett beslut som avses i 90 § tredje stycket 4, 8 och 10 får överklagas av den som enligt 33 kap. 2 § har rösträtt vid valet.
Ett beslut som avses i 90 § tredje stycket 9 får endast överklagas av den som har gjort anmälan.

91§ Ett val eller ett beslut får överklagas av den som enligt röstlängden har rösträtt vid valet. I fråga om överklagande av beslut som avses i 90 § tredje stycket 4, 5, 7, 8, 9 och 11 skall dock rösträtten i stället avgöras utifrån bestämmelserna i 33 kap 2§.
Ett beslut som avses i 90 § tredje stycket 1-3 får dock endast överklagas av en berörd församling eller samfällighet.
Ett beslut som avses i 90 § tredje stycket 6 får endast överklagas av ett berört stift.
Ett beslut som avses i 90 § tredje stycket 10 får endast överklagas av

Ett beslut som avses i 90 § tredje stycket 11 får endast överklagas av den som beslutet gäller.

Ett beslut som avses i 90 § tredje stycket 12 får endast överklagas av den som enligt 33 kap. 2 § skulle ha haft rösträtt om beslutsdagen hade varit valdagen.

den som finns med på förteckningen och av den som har gjort anmälan av kandidater.

Ett beslut som avses i 90 § tredje stycket 12 får endast överklagas av den som beslutet gäller.

Ett beslut som avses i 90 § tredje stycket 13 får endast överklagas av den som enligt 33 kap. 2 § skulle ha haft rösträtt om beslutsdagen hade varit valdagen.

92§ Den som vill överklaga ett val eller ett beslut skall ge in skrivelsen med överklagandet till beslutsinstansen. *Den skall ha kommit in dit tidigast dagen efter valdagen och senast inom tio dagar efter det att den slutliga röstsammanräkningen avslutades.*

Gäller överklagandet beslut enligt 90 § 12 om att utse nya ledamöter eller ersättare skall skrivelsen ha kommit in till beslutsinstansen inom tio dagar efter det att sammanräkningen avslutades.

Gäller överklagandet ett beslut som enligt 90 § 1–11 får överklagas särskilt skall skrivelsen ha kommit in inom tre veckor från den dag då det tillkännagavs på stiftets anslagstavla att protokollet över beslutet har justerats. När det är fråga om ett beslut om registrering av gruppbezeichnung, skall dock skrivelsen ha kommit in inom en vecka från dagen för sådant tillkännagivande. När det är fråga om ett beslut om att avvisa anmälan av kandidater, skall skrivelsen ha kommit in senast inom en vecka från den som gjort anmälan fick del av beslutet. När det är fråga om ett beslut om rättelse i röstlängd, skall skrivelsen ha kommit in senast tisdagen i veckan före valet.

92§ Den som vill överklaga ett val eller ett beslut skall ge in skrivelsen med överklagandet till beslutsinstansen. Skrivelsen skall ha kommit in till beslutsinstansen

1. i ärende enligt 90§ första stycket: tidigast dagen efter valdagen och senast inom tio dagar efter det att den slutliga

röstsammanräkningen avslutades,
2. i ärende enligt 90§ tredje stycket 1–8 och 11: senast inom tre veckor från den dag då det tillkännagavs på stiftets anslagstavla att protokollet över beslutet har justerats,

3. i ärende enligt 90§ tredje stycket 9: senast inom en vecka från den dag då det tillkännagavs på stiftets anslagstavla att protokollet över beslutet har justerats,

4. i ärende enligt 90§ tredje stycket 10: senast den 15 juni under valåret för grupp- och

kandidatförteckningar som enligt 31 § skall vara fastställda den 651 juni och senast den 15 juli för

grupp- och kandidatförteckningar som skall vara fastställda den 1 juli,

5. i ärende enligt 90§ tredje stycket 12: senast tisdagen i veckan före valet, och

6. i ärende enligt 90§ tredje stycket 13: senast inom tio dagar efter det att sammanräkningen avslutades.

93 § Valprövningsnämnden skall vid prövningen av ett överklagande upphäva ett val i den omfattning som det behövs och förordna om omval i den berörda valkretsen om

1. det vid förberedande och genomförande av valet har förekommit en åtgärd som ett kyrkligt organ svarar för som avviker från föreskriven ordning,
2. någon har hindrat röstningen,
3. avgivna röster har förvanskats, eller
4. någon har otillbörligen verkat vid valet på något annat sätt.

Ett omval skall dock förordnas bara om det med fog kan antas att vad som har förekommit har inverkat på valutgången.

Kan rättelse åstadkommas genom en förnyad sammanräkning eller någon annan sådan mindre ingripande åtgärd, skall nämnden i stället uppdra åt beslutsinstansen att vidta sådan rättelse.

Kan rättelse åstadkommas genom en förnyad sammanräkning eller någon annan sådan mindre ingripande åtgärd, skall nämnden i stället uppdra åt beslutsinstansen att vidta sådan rättelse.

Rättelse enligt första eller andra stycket skall ske bara om det med fog kan antas att vad som förekommit har inverkat på valutgången.

Ett omval till stiftsfullmäktige eller Kyrkomötet avser endast det antal fasta mandat och utjämningsmandat som tilldelades den berörda valkretsen vid det upphävda valet.

93 a § Om ett visst beslut inte får överklagas eller om det skall överklagas i särskild ordning, får en omständighet som avses med beslutet inte åberopas vid prövning enligt 93§.

-
1. Detta beslut träder i kraft den 1 januari 2008.
  2. För de församlingar som har kyrkostämma gäller under åren 2008 och 2009 bestämmelserna om kyrkostämman i deras lydelse före den 1 januari 2008.
  3. Hovförsamlingen får ha kyrkostämma som beslutande organ även efter år 2009. Tidigare bestämmelser om kyrkostämman fortsätter då att gälla.
  4. De församlingar som har kyrkostämma skall inför valet år 2009 med tillämpning av bestämmelserna i 3 kap. beslutahurförsamlingens beslutanderätt skall utövasfrån och med den 1 januari 2010.

Bilaga 2

Reservation till förmån för bibehållande av kyrkostämma

Ändringar i kyrkoordningen

Härigenom beslutas i fråga om kyrkoordningen (SvKB 1999:1)

dels att 38 kap. 49 § skall upphöra att gälla,

dels att rubrikerna före 4 kap. 24 § och 38 kap. 53 § skall ha ändrad lydelse,

dels att 3 kap. 4, 9, 53, och 55 §§, 4 kap. 13 och 24 §§, 33 kap. 4 och 10 §§, 37 kap.

31 § samt 38 kap. 15, 20, 31, 40, 41, 46-48, 50, 51, 53, 56, 60, 61, 67, 75, 77, 82

och 89-93 §§ skall ha ändrad lydelse,

dels att det ska införas två nya paragrafer 38 kap. 19 a och 93 a §§ samt närmast före 38 kap. 19 a § en ny rubrik.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap. Beslutande organ i församlingar och samfälligheter

4 § Beslut enligt 1 § andra stycket , 2 och 3 §§ skall *fattas* senast den 1 februari under valåret. *Stiftsstyrelsen skall genast underrättas om beslutet.*

4 § Beslut enligt 1 § andra stycket , 2 och 3 §§ skall *för att gälla ha anmälts till stiftsstyrelsen* senast den 1 mars under valåret.

9 § När kyrkofullmäktige skall utses första gången, beslutar kyrkostämman eller det direktvalda kyrkorådet om antalet ledamöter och ersättare i fullmäktige. Stiftsstyrelsen skall genast underrättas om beslutet. Har ett beslut inte fattats senast den 1 februari under valåret får stiftsstyrelsen besluta om antalet ledamöter och ersättare.

Om fullmäktige beslutar att antalet ledamöter eller ersättare skall ändras, skall beslutet *om det nya antalet fattas* senast den 1 februari under valåret *och tillämpas vid det kommande valet. Stiftsstyrelsen skall genast underrättas om beslutet.*

Om fullmäktige beslutar att antalet ledamöter eller ersättare skall ändras, skall beslutet *för att gälla ha anmälts till stiftsstyrelsen* senast den 1 mars under valåret.

Antalet ledamöter och ersättare

53 § Samfällda kyrkofullmäktige

53 § Samfällda kyrkofullmäktige

fastställer antalet ledamöter *och ersättare* i fullmäktige.

fastställer antalet ledamöter i fullmäktige.

Antalet ledamöter i fullmäktige skall bestämmas till ett udda antal och till minst

- 15 i samfälligheter med högst 5000 röstberättigade,
- 25 i samfälligheter med över 5000 till och med 20 000 röstberättigade,
- 35 i samfälligheter med över 20 000 till och med 40 000 röstberättigade,
- 45 i samfälligheter med över 40 000 röstberättigade.

Antalet ersättare skall utgöra en viss andel, dock högst hälften, av det antal platser som varje nomineringsgrupp får i samfällda kyrkofullmäktige. Om det då uppkommer ett decimaltal, avrundas detta till närmast högre hela tal. Det skall alltid utses minst två ersättare från varje nomineringsgrupp som har något mandat.

För ledamöterna skall utses lika många ersättare.

Med röstberättigad avses en person som uppfyller kraven för rösträtt enligt 33 kap. 2 § den 1 oktober året före valåret.

55 § Om samfällda kyrkofullmäktige beslutar att antalet ledamöter *eller ersättare* skall ändras, skall beslutet om det nya antalet fattas senast den 1 februari under valåret och tillämpas vid det kommande valet. Stiftsstyrelsen skall genast underrättas om beslutet.

55 § Om samfällda kyrkofullmäktige beslutar att antalet ledamöter skall ändras, skall beslutet *för att gälla vid det kommande valet ha anmälts till stiftsstyrelsen* senast den 1 mars under valåret.

4 kap. Kyrkorådet, kyrkonämnden och andra nämnder i församlingar och samfälligheter

13§ När ett direktvalt kyrkoråd skall utses första gången beslutar kyrkofullmäktige eller kyrkostämman om antalet ledamöter och ersättare. Stiftsstyrelsen skall *genast* underrättas om beslutet.
Om ett direktvalt kyrkoråd beslutar att antalet ledamöter eller ersättare skall ändras, skall beslutet om det nya antalet fattas senast den 1 februari under valåret och tillämpas vid det kommande valet. Stiftsstyrelsen skall genast

13§ När ett direktvalt kyrkoråd skall utses första gången beslutar kyrkofullmäktige eller kyrkostämman om antalet ledamöter och ersättare. Stiftsstyrelsen skall underrättas om beslutet *senast den 1 mars under valåret.*
Om ett direktvalt kyrkoråd beslutar att antalet ledamöter eller ersättare skall ändras, skall beslutet *för att gälla vid det kommande valet ha anmälts till stiftsstyrelsen* senast den 1 mars under valåret.

underrättas om beslutet.

Hur kyrkvårdar utses

24 § Kyrkorådet väljer för mandatperioden kyrkvårdar bland dem som är döpta och röstberättigade i församlingen. Minst två av kyrkvårdarna skall *utses bland ledamöterna och ersättarna* i kyrkorådet.

Kyrkvårdar

24 § Kyrkorådet väljer för mandatperioden kyrkvårdar bland dem som är döpta och röstberättigade i församlingen.

Minst två av kyrkvårdarna skall *alltid vara ledamöter eller ersättare* i kyrkorådet.

En kyrkvård som blir medlem i en annan församling får behålla sitt uppdrag under resterande del av mandatperioden.

33 kap. Kyrkans förtroendevalda

4§ Valbar till uppdrag som förtroendevald i Svenska kyrkan är den som tillhör Svenska kyrkan, är döpt och fyller 18 år senast på dagen för valet. Härtill skall den som väljs vara folkbokförd i

1. församlingen, om det gäller val till en församling,
2. en församling som ingår i samfälligheten, om det gäller val till en samfällighet, eller
3. en församling inom stiftet, om det gäller val till stiftet.

Den som tillhör en icke-territoriell församling är vid val till församling inte valbar till den församling där han eller hon är folkbokförd utan i stället till den icke-territoriella församlingen. Vid val till samfällighet är hon eller han endast valbar till en samfällighet där den icke-territoriella församlingen ingår.

Det finns ytterligare bestämmelser om valbarhet vid val till Kyrkomötet i 38 kap. 19 a §.

10§ Om en förtroendevald upphör att vara valbar upphör också uppdraget genast.

Om valbarheten upphör enbart därför att en *ledamot i ett kyrkoråd eller någon nämnd i en församling flyttar och folkbokförs i en annan församling får ledamoten ändå behålla sitt uppdrag under den tid som återstår till dess* mandatperioden löper ut. *Detta gäller även ersättare och kyrkvårdar. Som villkor för detta gäller att den förtroendevalda personen trots att han eller hon har flyttat kan fortsätta att fullgöra uppdraget och inte samtidigt har något förtroendeuppdrag i en annan församling.*

Om valbarheten upphör enbart därför att en *förtroendevald flyttar gäller följande.*

1. En ledamot eller ersättare i Kyrkomötet får behålla sitt uppdrag under resterande del av mandatperioden.
2. En ledamot eller ersättare i ett kyrkoråd får behålla sitt uppdrag under resterande del av mandatperioden om han eller hon kan fortsätta att fullgöra uppdraget och inte samtidigt har något förtroendeuppdrag i en annan församling.

37 kap. Ändringar i indelningen

Hur indelningen i flerpastoratssamfälligheter ändras

31§ En flerpastoratssamfällighet får bildas genom beslut av stiftsstyrelsen, om berörda <i>pastorat</i> har samtyckt till åtgärden eller om den är till övervägande och varaktig fördel för <i>pastoraten</i> .	31§ En flerpastoratssamfällighet får bildas genom beslut av stiftsstyrelsen, om berörda <i>församlingar</i> har samtyckt till åtgärden eller om den är till övervägande och varaktig fördel för <i>församlingarna</i> .

38 kap. Direkta val

Valkretsar vid val till stiftsfullmäktige

15§ En valkrets skall omfatta ett eller flera kontrakt, om inte 16§ innebär något annat. Indelningen i valkretsar skall beslutas av stiftsfullmäktige senast den 1 februari under valåret. <i>För att gälla skall beslutet vara fastställt av Kyrkostyrelsen.</i> En valkrets skall utformas så att den vid mandatfördelning enligt 14§ kan få minst fem fasta valkretsmandat. Den skall ha en sammanhängande gränslinje.	Indelningen i valkretsar skall beslutas av stiftsfullmäktige senast den 1 februari under valåret.

Inskränkt valbarhet vid val till Kyrkomötet

- 19 a § Vid val till Kyrkomötet är valbarheten inskränkt till valkretsen.

VALDISTRIKT

20§ Varje församling bildar ett valdistrikt. Stiftsstyrelsen får dock besluta om indelning av en församling i flera valdistrikt. Före ett sådant beslut skall stiftsstyrelsen samråda med valnämnden. Beslut om indelning i valdistrikt skall meddelas senast den 1 december året före det år då beslutet skall tillämpas för första gången.	Beslut om indelning i valdistrikt skall meddelas senast den 1 december året före det år då beslutet skall tillämpas för första gången. <i>Har beslut fattats om en indelningsändring får dock ett beslut om indelning i valdistrikt meddelas senast den 1 februari</i>

under valåret.

Grupp- och kandidatförteckning

- 31§ *Kyrkostyrelsen skall upprätta grupp- och kandidatförteckning över de nomineringsgrupper som har registrerat gruppbezeichnung och anmält kandidater. Sådana förteckningar skall upprättas för varje slag av val och för varje valkrets. Förteckningarna skall tryckas på papper i samma färger som enligt 34 § gäller för valsedlarna till de olika valen.*
- 31§ *Stiftsstyrelsen skall senast den 1 juni under valåret fastställa grupp- och kandidatförteckning över de nomineringsgrupper som har registrerat gruppbezeichnung och anmält kandidater. Sådana förteckningar skall upprättas för varje slag av val och för varje valkrets inom stiftet.*
För valkrets där tiden för registrering av gruppbezeichnung och anmälan av kandidater enligt 30 § andra stycket har förlängts till den 15 juni skall stiftsstyrelsen senast den 1 juli under valåret fastställa grupp- och kandidatförteckning.
Kyrkostyrelsen ansvarar för att grupp- och kandidatförteckningarna trycks på papper i samma färger som enligt 34§ gäller för valsedlarna till de olika valen.
- 40§ *Väljare som har förlorat sitt röstkort eller inte har fått något röstkort skall på begäran få ett duplettröstkort.*
Duplettröstkort skall beställas hos Kyrkostyrelsen. Den som vill ha ett duplettröstkort skall lämna uppgift om namn och personnummer.
- 40§ *Väljare som har förlorat sitt röstkort eller inte har fått något röstkort skall på begäran få ett dublettröstkort.*
- 41§ *Den som anser sig berörd av felaktig uppgift i röstlängden skall senast tisdagen andra veckan före den ordinarie valdagen skriftligen hos Kyrkostyrelsen begära att uppgiften rättas. Detta gäller också den som anser sig vara felaktigt utelämnad ur röstlängden.*
Det som har hänt senare än 30 dagar före den ordinarie valdagen får inte ligga till grund för rättelse enligt denna paragraf.
Frågor om rättelse enligt första stycket prövas av Kyrkostyrelsen. Kyrkostyrelsen får också på eget initiativ besluta om sådan rättelse av röstlängd som innebär att den som på felaktiga grunder inte har tagits upp i en röstlängd tas upp där.

46 § För att avge sin röst skall väljarna för varje slag av val använda en valsedel.

På valsedeln anges den nomineringsgrupp som väljaren röstar på. Där kan också anges den kandidat som väljaren vill avge särskild personröst för. Därefter lägger väljaren själv valsedeln i ett valkuvert.

46 § För att avge sin röst skall väljarna för varje slag av val *de vill delta i*

- 1. ta en valsedel,*
- 2. lägga in valsedeln i ett valkuvert utan att vika den, och*
- 3. försluta valkuvertet.*

Väljare som vill lämna särskilda personröster skall på valsedeln markera detta i det särskilda utrymme för personröst som finns vid de kandidater som de helst vill se valda. I varje val får högst tre kandidater ges en särskild personröst.

Om det förutom gruppbeteckning har skrivits kandidatnamn på en blank valsedel, skall väljaren anses ha lämnat en särskild personröst för vart och ett av de tre första kandidatnamnen.

Väljare som på grund av ett fysiskt funktionshinder inte kan göra i ordning eller lämna sin röst på föreskrivet sätt får anlita någon som hjälper dem vid röstningen.

47§ Väljare bör vid röstning i vallokalen ha med sig sitt röstkort. Valförrättarna får begära att väljaren uppger sitt fullständiga namn och sin födelseid.

För att få rösta på ett särskilt röstmottagningsställe eller på en expedition för *förhandsröstning*, skall väljaren ha ett röstkort. Detta skall lämnas till röstmottagaren.

Den som vill brevrösta enligt 54 § skall lämna sitt röstkort tillsammans med valkuverten.

47§ Väljare bör vid röstning i vallokalen ha med sig sitt röstkort. *De som inte har detta och som inte är kända för valförrättarna skall legitimera sig eller på annat sätt styrka sin identitet.*

För att få rösta på ett särskilt röstmottagningsställe eller på en expedition för *förtidsröstning*, skall väljaren ha ett röstkort. Detta skall lämnas till röstmottagaren.

Var och när röstning äger rum

48§ På valdagen kan väljarna rösta i vallokalen för det valdistrikt där de finns i röstlängden eller på ett särskilt röstmottagningsställe inom den egna valnämndens ansvarsområde, om ett sådant har anordnats.

Väljare får före valdagen rösta på särskilda röstmottagningsställen inom den egna valnämndens ansvarsområde, om sådana anordnas samt på expeditioner för

Väljare får före valdagen rösta på särskilda röstmottagningsställen inom den egna valnämndens ansvarsområde, om sådana anordnas samt på expeditioner för

förhandsröstning i hela landet.
Minst en sådan expedition skall finnas i varje pastorat enligt den indelning som gäller den 1 januari året efter valåret.

Väljare får brevrösta enligt bestämmelserna i 54-57§§.

Väljare som röstar före valdagen skall rösta samtidigt i alla de val som de vill delta i.

förtidsröstning i hela landet. Minst en sådan expedition skall finnas i varje pastorat enligt den indelning som gäller den 1 januari året efter valåret.

49§ *Väljare skall kunna rösta i sin vallokal även om de har röstat i en röstningslokal före valdagen eller har brevröstat (ångerrösta). Om en väljare ångerröstar skall det antecknas i protokollet. Kuvert med valsedlar från väljarens tidigare röstning skall oöppnat återlämnas till väljaren.*

Beslut om röstningslokaler

50§ Valnämnden skall besluta vilken lokal som skall vara vallokal för vart och ett valdistrikt. En vallokal kan vara gemensam för två eller flera distrikt. Det skall finnas minst en vallokal i varje pastorat.

Valnämnden får bestämma att ett särskilt röstmottagningsställe skall anordnas. Ett sådant skall vara öppet under minst två timmar.

Valnämnden skall efter samråd med berörd kyrkoherde besluta på vilken eller vilka expeditioner i ett pastorat som *förhandsröstning* skall ske.

Valnämnden skall efter samråd med berörd kyrkoherde besluta på vilken eller vilka expeditioner i ett pastorat som *förtidsröstning* skall ske.

Grupp- och kandidatförteckningar samt blanka valsedlar

51§ I en vallokal skall det finnas grupp- och kandidatförteckningar enligt 31§ för de valkretsar som valdistriktet hör till. Där skall också finnas blanka valsedlar för vart och ett av valen.

Sådana förteckningar och valsedlar skall också finnas på särskilda röstmottagningsställen.

På expeditioner för *förhandsröstning* skall det vara möjligt för en väljare som begär detta att få ta del av grupp- och kandidatförteckningarna för den valkrets där han eller hon är röstberättigad. Där skall också finnas blanka valsedlar för vart och ett av valen.

På expeditioner för *förtidsröstning* skall det vara möjligt för en väljare som begär detta att få ta del av grupp- och kandidatförteckningarna för den valkrets där han eller hon är röstberättigad. Där skall också finnas blanka valsedlar för vart och ett av valen.

Röstning på expedition för *förhandsröstning*

52 § På minst en expedition för *förhandsröstning* i varje pastorat

Röstning på expedition för *förtidsröstning*

53 § På minst en expedition för *förtidsröstning* i varje pastorat skall

skall det vid ordinarie kyrkoval i hela landet vara möjligt att rösta från och med den trettonde dagen före valdagen till och med onsdagen före valdagen.

Det skall vara möjligt att rösta under minst *fem* timmar varje vardag under denna period samt därutöver minst *två dagar* vardera veckan mellan klockan 17 och 20.

det vid ordinarie kyrkoval i hela landet vara möjligt att rösta från och med den trettonde dagen före valdagen till och med onsdagen före valdagen. *Stiftsstyrelsen får dock besluta att flera pastorat inom en flerpastoratsamfällighet får ha en gemensam expedition för förtidsröstning.*

Det skall vara möjligt att rösta under minst *tre* timmar varje vardag under denna period samt därutöver minst *en dag* vardera veckan mellan klockan 17 och 20.

Stiftsstyrelsen får i enskilt fall besluta att inskränka dessa tider.

56 § Vid brevröstning genom bud skall bestämmelserna i 54 § första och andra styckena tillämpas.

Budet skall lämna ytterkuvertet för brevröst i väljarens vallokal. Brevrösten får också lämnas på en expedition för *förhandsröstning* eller på ett särskilt röstmottagningsställe inom den församling som väljaren tillhör eller inom den samfällighet som församlingen ingår i.

När brevrösten lämnas skall budet anteckna sitt namn, sitt personnummer och sin adress samt skriftligen intyga att väljaren skrivit under försäkran och att han eller hon inte känner till något som gör att innehållet i försäkran inte är riktigt.

Budet skall lämna ytterkuvertet för brevröst i väljarens vallokal. Brevrösten får också lämnas på en expedition för *förtidsröstning* eller på ett särskilt röstmottagningsställe inom den församling som väljaren tillhör eller inom den samfällighet som församlingen ingår i.

Ogiltiga valsedlar

60§ En valsedel är ogiltig om den

- saknar beteckning på nomineringsgrupp eller har mer än en sådan beteckning,
- har en beteckning för någon nomineringsgrupp som inte finns på grupp- och kandidatförteckningen för valkretsen, eller
- har kännetecknen som uppenbart har gjorts med avsikt.

60§ En valsedel är ogiltig om den

- saknar beteckning på nomineringsgrupp eller har mer än en sådan beteckning,
- har en beteckning för någon nomineringsgrupp som inte finns på *den av stiftsstyrelsen enligt 31 § fastställda* grupp- och kandidatförteckningen för valkretsen, eller
- har kännetecknen som uppenbart har gjorts med avsikt.

Finns det mer än en valsedel i ett valkuvert är dessa ogiltiga. Om alla är lika i fråga om beteckning för nomineringsgrupp skall dock en valsedel räknas som giltig. Skiljer sig valsedlarna i ett sådant fall åt i fråga om de särskilda personrösterna, skall någon personröst inte räknas.

När personröst inte skall räknas

När personröst inte skall räknas

- 61 § Någon personröst skall, utöver vad som sägs i 60§ andra stycket, inte räknas om
- kandidaten inte är valbar,
  - namnet inte har *anmälts av* nomineringsgruppen enligt 28 och 29 §§,
  - det har lämnats mer än *en särskild personröst*
  - det inte framgår vem *personrösten* avser eller
  - en personröst *i annat fall än enligt 36§* inte har *avgivits genom en markering i ett markerat utrymme för personröstning*.
- 61 § Någon personröst skall, utöver vad som sägs i 60§ andra stycket, inte räknas om
- kandidaten inte är valbar,
  - namnet inte har *upptagits för* nomineringsgruppen *på den av stiftsstyrelsen enligt 31§ fastställda grupp- och kandidatförteckningen för valkretsen*,
  - det har lämnats mer än *tre* - *särskilda personröster*,
  - det inte framgår vem *en personröst* avser eller
  - en personröst inte har *lämnats på det sätt som anges i 46 § andra eller tredje stycket*.
- 67 § Om inte den situation som avses i 66 § fjärde stycket råder, skall för varje ledamot i samfällda kyrkofullmäktige utses minst en ersättare från samma valkrets.
- Om antalet ersättare som har utsetts när varje ledamot har fått en ersättare är mindre än det beslutade antalet ersättare och samma ersättare har utsetts för *tre* eller flera ledamöter, utses ytterligare en ersättare för var och en av dessa ledamöter.
- Om antalet ersättare fortfarande är mindre än det beslutade antalet ersättare och samma ersättare har utsetts för *fem* eller flera ledamöter, utses genom ytterligare en sammanräkning ersättare för var och en av dessa ledamöter.
- Därefter görs på motsvarande sätt successivt ytterligare sammanräkningar för de ledamöter vilkas ersättare har utsetts för *sju* eller flera ledamöter, *nio* eller flera ledamöter, och så vidare, så länge antalet ersättare är mindre än det antal som har beslutats.
- Om antalet ersättare som har utsetts när varje ledamot har fått en ersättare är mindre än det beslutade antalet ersättare och samma ersättare har utsetts för *två* eller flera ledamöter, utses ytterligare en ersättare för var och en av dessa ledamöter.
- Om antalet ersättare fortfarande är mindre än det beslutade antalet ersättare och samma ersättare har utsetts för *tre* eller flera ledamöter, utses genom ytterligare en sammanräkning ersättare för var och en av dessa ledamöter.
- Därefter görs på motsvarande sätt successivt ytterligare sammanräkningar för de ledamöter vilkas ersättare har utsetts för *fyra* eller flera ledamöter, *fem* eller flera ledamöter, och så vidare, så länge antalet ersättare är mindre än det antal som har beslutats.
- 75 § Om en nomineringsgrupp i någon valkrets har fått fler mandat än som motsvarar antalet kandidater för nomineringsgruppen på grupp-
- 75 § Om en nomineringsgrupp i någon valkrets har fått fler mandat än som motsvarar antalet kandidater för nomineringsgruppen på grupp-

och kandidatförteckningen skall överskjutande mandat med tillämpning av 86 § flyttas till en annan valkrets. Kan mandatet inte tillsättas på detta sätt skall det vara obesatt under valperioden.

och kandidatförteckningen *gäller följande.*

1. *Vid val till Kyrkomötet skall det överskjutande mandatet vara obesatt.*

2. *Vid val till stiftsfullmäktige skall överskjutande mandat med tillämpning av 86 § flyttas till en annan valkrets. Kan mandatet inte tillsättas på detta sätt skall det vara obesatt under valperioden.*

Hur ledamöter utses vid val till stiftsfullmäktige och Kyrkomötet

77 § För varje mandat som en nomineringsgrupp har fått skall utses en ledamot på grundval av ordningen mellan kandidaterna.

I första hand skall denna ordning bestämmas på grundval av storleken på varje kandidats personliga röstetal enligt 87§. Personligt röstetal skall fastställas bara för en kandidat som fått särskilda personröster till ett antal motsvarande *vid val till stiftsfullmäktige* minst 5 procent av nomineringsgruppens röstetal i valkretsen, dock lägst 50 röster, *och vid val till Kyrkomötet* minst 8 procent av nomineringsgruppens röstetal i valkretsen.

Får flera kandidater lika stora personliga röstetal skall lotten avgöra vem som skall ha företräde.

Kan inte tillräckligt stort antal ledamöter utses med tillämpning av personligt röstetal utses övriga ledamöter för nomineringsgruppen på grundval av den ordning i vilken kandidaterna är uppförda på grupp- och kandidatförteckningen i valkretsen.

I första hand skall denna ordning bestämmas på grundval av storleken på varje kandidats personliga röstetal enligt 87§. Personligt röstetal skall fastställas bara för en kandidat som fått särskilda personröster till ett antal motsvarande minst 5 procent av nomineringsgruppens röstetal i valkretsen. *Vid val till stiftsfullmäktige krävs* dock lägst 50 röster.

Hur ersättare inträder i tjänst i stiftsfullmäktige och Kyrkomötet

82 § Ersättarna inträder till tjänstgöring vid förhinder för ledamot tillhörande samma nomineringsgrupp i valkretsen i den ordning de har utsetts enligt 79§.

Om nomineringsgruppens samtliga ersättare i valkretsen är förhindrade att inställa sig till tjänstgöring skall den ersättare inträda som har utsetts för nomineringsgruppen i någon annan valkrets, efter den grund som nyss har sagts. Därvid har den ersättare företräde som har utsetts i den valkrets där nomineringsgruppens

Om nomineringsgruppens samtliga ersättare i valkretsen *i stiftsfullmäktige* är förhindrade att inställa sig till tjänstgöring skall den ersättare inträda som har utsetts för nomineringsgruppen i någon annan valkrets, efter den grund som nyss har sagts. Därvid har den ersättare företräde som har utsetts i den valkrets där

röstetal är högst.

nomineringsgruppens röstetal är högst.

NÄRMARE BESTÄMMELSER

89§ Kyrkostyrelsen får utfärda närmare bestämmelser om

1. registrering av grupp-beteckning och registrering av kandidater,
2. grupp- och kandidatförteckningar,
3. röstlängder och röstkort,
4. valsedlar och olika typer av kuvert,
5. tider för röstning i vallokal,
6. utrustning och ordning i röstningslokal
7. hur röstning går till i vallokal, på expedition *i pastorat* och på särskilt röstmottagningsställe,
8. hur brevröstning går till,
9. dokumentation av valförrättning och röstmottagning,
10. behandling av inkomna *förhandsröster*,
11. förfarandet vid preliminär rösträkning i vallokal,
12. förfarandet vid slutlig sammanräkning och mandatfördelning,
13. förfarandet när ledamöter och ersättare avgår under mandatperioden, och
14. förfarandet i övrigt i valadministrativa frågor.

89§ Kyrkostyrelsen får utfärda närmare bestämmelser om

1. registrering av grupp-beteckning och registrering av kandidater,
2. grupp- och kandidatförteckningar,
3. röstlängder och röstkort,
4. valsedlar och olika typer av kuvert,
5. tider för röstning i vallokal,
6. utrustning och ordning i röstningslokal
7. hur röstning går till i vallokal, på expedition *för förtidsröstning* och på särskilt röstmottagningsställe,
8. hur brevröstning går till,
9. dokumentation av valförrättning och röstmottagning,
10. behandling av inkomna *förtidsröster*,
11. förfarandet vid preliminär rösträkning i vallokal,
12. förfarandet vid slutlig sammanräkning och mandatfördelning,
13. förfarandet när ledamöter och ersättare avgår under mandatperioden, och
14. förfarandet i övrigt i valadministrativa frågor.

ÖVERKLAGANDE

90§ Ett val enligt detta kapitel får överklagas hos Svenska kyrkans valprövningsnämnd.

Samfällda kyrkofullmäktiges beslut om valkretsindelning enligt 11 § och om inskränkt valbarhet enligt 12§ *samt stiftsfullmäktiges beslut om valkretsindelning enligt 15 §* får inte överklagas.

Hos Valprövningsnämnden får följande beslut överklagas särskilt:

1. beslut *av stiftsstyrelsen* om antalet valkretsmandat för val till samfällda kyrkofullmäktige enligt 9 §,
2. beslut *av stiftsstyrelsen* om valkretsindelning för val till samfällda kyrkofullmäktige enligt

Samfällda kyrkofullmäktiges beslut om valkretsindelning enligt 11 § och om inskränkt valbarhet enligt 12§ får inte överklagas.

Hos Valprövningsnämnden får följande beslut överklagas särskilt:

1. *stiftsstyrelsens* beslut om antalet valkretsmandat för val till samfällda kyrkofullmäktige enligt 9 §,
2. *stiftsstyrelsens* beslut om valkretsindelning för val till samfällda kyrkofullmäktige enligt 11 §,
3. *stiftsstyrelsens* beslut att

11 §,
3. beslut av stiftsstyrelsen att fastställa beslut om inskränkt valbarhet enligt 12 §,
4. beslut av stiftsstyrelsen om antalet fasta valkretsmandat för val till stiftsfullmäktige enligt 14 §,
5. beslut av Kyrkostyrelsen att fastställa valkretsindelning för val till stiftsfullmäktige enligt 15 §,
6. beslut av Kyrkostyrelsen om antalet fasta valkretsmandat för val till Kyrkomötet enligt 18 §,
7. beslut om indelning i valdistrikt,
8. beslut i ärenden om registrering av gruppbezeichnung
9. beslut om att avvisa anmälan av kandidater,
10. beslut i ärenden om valsedlar,
11. beslut av Kyrkostyrelsen om rättelse i röstlängd, och
12. beslut att utse nya ledamöter eller ersättare.

fastställa samfälliga kyrkofullmäktiges beslut om inskränkt valbarhet enligt 12 §,
4. stiftsstyrelsens beslut om fördelning av fasta valkretsmandat för val till stiftsfullmäktige enligt 14 §,
5. stiftsfullmäktiges beslut om valkretsindelning för val till stiftsfullmäktige enligt 15 §,
6. Kyrkostyrelsens beslut om en valkretsindelning som avviker från kontraktsindelningen för val till stiftsfullmäktige enligt 16 §.
7. Kyrkostyrelsens beslut om fördelning av fasta valkretsmandat för val till Kyrkomötet enligt 18 §,
8. stiftsstyrelsens beslut om indelning i valdistrikt enligt 20 §,
9. beslut i ärenden om registrering av gruppbezeichnung
10. stiftsstyrelsens beslut att fastställa grupp- och kandidatförteckningar enligt 31 §,
11. beslut i ärenden om valsedlar,
12. Kyrkostyrelsens beslut om rättelse i röstlängd enligt 41 §, och
13. beslut att utse nya ledamöter eller ersättare.

Andra beslut enligt detta kapitel får överklagas endast i samband med att det val som beslutet gäller överklagas.

91§ Ett val eller ett beslut får överklagas av den som enligt röstlängden har rösträtt vid valet.
Ett beslut som avses i 90 § tredje stycket 1, 2, 3 och 7 får dock endast överklagas av en berörd församling eller samfällighet.
Ett beslut som avses i 90 § tredje stycket 5 och 6 får endast överklagas av ett berört stift.
Ett beslut som avses i 90 § tredje stycket 4, 8 och 10 får överklagas av den som enligt 33 kap. 2 § har rösträtt vid valet.
Ett beslut som avses i 90 § tredje stycket 9 får endast överklagas av den som har gjort anmälan.
Ett beslut som avses i 90 § tredje stycket 11 får endast överklagas av den som beslutet gäller.

91§ Ett val eller ett beslut får överklagas av den som enligt röstlängden har rösträtt vid valet. I fråga om överklagande av beslut som avses i 90§ tredje stycket 4,5, 7, 8, 9 och 11 skall dock rösträtten i stället avgöras utifrån bestämmelserna i 33 kap 2§.
Ett beslut som avses i 90 § tredje stycket 1-3 får dock endast överklagas av en berörd församling eller samfällighet.
Ett beslut som avses i 90 § tredje stycket 6 får endast överklagas av ett berört stift.
Ett beslut som avses i 90§ tredje stycket10 får endast överklagas av den som finns med på förteckningen och av den som har gjort anmälan av kandidater.

Ett beslut som avses i 90 § tredje stycket 12 får endast överklagas av den som enligt 33 kap. 2 § skulle ha haft rösträtt om beslutsdagen hade varit valdagen.

92§ Den som vill överklaga ett val eller ett beslut skall ge in skrivelsen med överklagandet till beslutsinstansen. Den skall ha kommit in *dit* tidigast dagen efter valdagen och senast inom tio dagar efter det att den slutliga röstsammanräkningen avslutades.

Gäller överklagandet beslut enligt 90 § 12 om att utse nya ledamöter eller ersättare skall skrivelsen ha kommit in till beslutsinstansen inom tio dagar efter det att sammanräkningen avslutades.

Gäller överklagandet ett beslut som enligt 90 § 1–11 får överklagas särskilt skall skrivelsen ha kommit in inom tre veckor från den dag då det tillkännagavs på stiftets anslagstavla att protokollet över beslutet har justerats. När det är fråga om ett beslut om registrering av gruppbezeichnung, skall dock skrivelsen ha kommit in inom en vecka från dagen för sådant tillkännagivande. När det är fråga om ett beslut om att avvisa anmälan av kandidater, skall skrivelsen ha kommit in senast inom en vecka från det den som gjort anmälan fick del av beslutet. När det är fråga om ett beslut om rättelse i röstlängd, skall skrivelsen ha kommit in senast tisdagen i veckan före valet.

Ett beslut som avses i 90 § tredje stycket 12 får endast överklagas av den som beslutet gäller.

Ett beslut som avses i 90 § tredje stycket 13 får endast överklagas av den som enligt 33 kap. 2 § skulle ha haft rösträtt om beslutsdagen hade varit valdagen.

92§ Den som vill överklaga ett val eller ett beslut skall ge in skrivelsen med överklagandet till beslutsinstansen. Skrivelsen skall ha kommit in till beslutsinstansen

1. i ärende enligt 90§ första stycket: tidigast dagen efter valdagen och senast inom tio dagar efter det att den slutliga röstsammanräkningen avslutades,

2. i ärende enligt 90§ tredje stycket 1–8 och 11: senast inom tre veckor från den dag då det tillkännagavs på stiftets anslagstavla att protokollet över beslutet har justerats,

3. i ärende enligt 90§ tredje stycket 9: senast inom en vecka från den dag då det tillkännagavs på stiftets anslagstavla att protokollet över beslutet har justerats,

4. i ärende enligt 90§ tredje stycket 10: senast den 15 juni under valåret för grupp- och

kandidatförteckningar som enligt 31 § skall vara fastställda den 651 juni och senast den 15 juli för grupp- och kandidatförteckningar som skall vara fastställda den 1 juli,

5. i ärende enligt 90§ tredje stycket 12: senast tisdagen i veckan före valet, och

6. i ärende enligt 90§ tredje stycket 13: senast inom tio dagar efter det att sammanräkningen avslutades.

93 § Valprövningsnämnden skall vid prövningen av ett överklagande upphäva ett val i den omfattning som det behövs och förordna om omval i den berörda valkretsen om

1. det vid förberedande och genomförande av valet har förekommit en åtgärd som ett kyrkligt organ svarar för som avviker från föreskriven ordning,
2. någon har hindrat röstningen,

3. avgivna röster har förvanskats, eller
4. någon har otillbörligen verkat vid valet på något annat sätt.

Ett omval skall dock förordnas bara om det med fog kan antas att vad som har förekommit har inverkat på valutgången.

Kan rättelse åstadkommas genom en förnyad sammanräkning eller någon annan sådan mindre ingripande åtgärd, skall nämnden i stället uppdra åt beslutsinstansen att vidta sådan rättelse.

Kan rättelse åstadkommas genom en förnyad sammanräkning eller någon annan sådan mindre ingripande åtgärd, skall nämnden i stället uppdra åt beslutsinstansen att vidta sådan rättelse.

Rättelse enligt första eller andra stycket skall ske bara om det med fog kan antas att vad som förekommit har inverkat på valutgången.

Ett omval till stiftsfullmäktige eller Kyrkomötet avser endast det antal fasta mandat och utjämningsmandat som tilldelades den berörda valkretsen vid det upphävda valet.

93 a § *Om ett visst beslut inte får överklagas eller om det skall överklagas i särskild ordning, får en omständighet som avses med beslutet inte åberopas vid prövning enligt 93§.*

Detta beslut träder i kraft den 1 januari 2008.

Bilaga 3

Reservation till förmån för bibehållen kyrkostämma och indirekt val till samfällda kyrkofullmäktige

Ändringar i kyrkoordningen

Härigenom beslutas i fråga om kyrkoordningen (SvKB 1999:1)

dels att 38 kap. 9-12, 49, 67 och 68 §§ samt 39 kap. skall upphöra att gälla,

dels att 2 kap. 4 §, 3 kap. 4, 9, 53 och 55 §§, 4 kap. 13 och 24 §§, 33 kap. 2, 4 och 10 §§, 37 kap. 31 § samt 38 kap. 15, 20-26, 31, 33, 34, 40, 41, 46, 47, 48, 50, 51, 53, 56, 59, 60, 61, 63, 65, 69-71, 75, 77, 82 och 88-93 §§ skall ha följande lydelse,

dels att rubrikerna före 38 kap. 19a, 53, 62, 64, 66 och 69-71 §§ skall ha följande lydelse,

dels att det skall införas två nya paragrafer, 38 kap. 19 a och 93 a §§, och ett nytt 39. kap. av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap. Beslutande organ i församlingar och samfälligheter

4 § Beslut enligt 1 § andra stycket , 2 och 3 §§ skall *fattas* senast den 1 februari under valåret. *Stiftsstyrelsen skall genast underrättas om beslutet.*

4 § Beslut enligt 1 § andra stycket , 2 och 3 § § skall *för att gälla ha anmälts till stiftsstyrelsen* senast den 1 mars under valåret.

9 § När kyrkofullmäktige skall utses första gången, beslutar kyrkostämman eller det direktvalda kyrkorådet om antalet ledamöter och ersättare i fullmäktige. Stiftsstyrelsen skall genast underrättas om beslutet. Har ett beslut inte fattats senast den 1 februari under valåret får stiftsstyrelsen besluta om antalet ledamöter och ersättare.

Om fullmäktige beslutar att antalet ledamöter eller ersättare skall ändras, skall beslutet *om det nya antalet fattas* senast den 1 februari under valåret *och tillämpas vid det kommande valet. Stiftsstyrelsen skall genast underrättas om beslutet.*

Om fullmäktige beslutar att antalet ledamöter eller ersättare skall ändras, skall beslutet *för att gälla ha anmälts till stiftsstyrelsen* senast den 1 mars under valåret.

SAMFÄLLDA KYRKOFULLMÄKTIGE

52 § Samfällda kyrkofullmäktige väljs av de *röstberättigade* i samfälligheten *på kyrkans valdag.*

Bestämmelser om *rösträtt och valbarhet* finns i 33 kap. *och om valet* i 38 kap.

52 § Samfällda kyrkofullmäktige väljs av de *församlingar som bildar* samfälligheten.

Bestämmelser om *valet* finns i 39 kap.

Att indelningsdelegerade i vissa fall blir samfällda kyrkofullmäktige vid en indelningsändring framgår av bestämmelserna i 37 kap. 54 a § andra stycket.

Antalet ledamöter och ersättare

53 § Samfällda kyrkofullmäktige fastställer antalet ledamöter *och ersättare* i fullmäktige.

Antalet ledamöter i fullmäktige skall bestämmas till ett udda antal och till minst

- 15 i samfälligheter med högst 5000 röstberättigade,
- 25 i samfälligheter med över 5000 till och med 20000 röstberättigade,
- 35 i samfälligheter med över 20000 till och med 40000 röstberättigade,
- 45 i samfälligheter med över 40000 röstberättigade.

Antalet ledamöter i fullmäktige skall bestämmas till ett udda antal och till minst

- 15 i samfälligheter med högst 5000 röstberättigade,
- 25 i samfälligheter med över 5000 till och med 20000 röstberättigade,
- 35 i samfälligheter med över 20000 till och med 40000 röstberättigade,
- 45 i samfälligheter med över 40000 röstberättigade.

Antalet ersättare skall utgöra en viss andel, dock högst hälften, av det antal platser som varje nomineringsgrupp får i samfällda kyrkofullmäktige. Om det då uppkommer ett decimaltal, avrundas detta till närmast högre hela tal. Det skall alltid utses minst två ersättare från varje nomineringsgrupp som har något mandat.

Med röstberättigad avses en person som uppfyller kraven för rösträtt enligt 33 kap. 2§ den 1 oktober året före valåret.

55 § Om samfällda kyrkofullmäktige beslutar att antalet ledamöter *eller ersättare* skall ändras, skall beslutet om det nya antalet fattas senast den 1 februari under valåret och tillämpas vid det kommande valet. Stiftsstyrelsen skall genast underlättas om beslutet.

53 § Samfällda kyrkofullmäktige fastställer antalet ledamöter i fullmäktige.

För ledamöterna skall utses lika många ersättare.

Antalet ledamöter i fullmäktige skall bestämmas till ett udda antal och till minst

- 15 i samfälligheter med högst 5000 röstberättigade *i församlingarna,*
- 25 i samfälligheter med över 5000 till och med 20000 röstberättigade *i församlingarna,*
- 35 i samfälligheter med över 20000 till och med 40000 röstberättigade *i församlingarna,*
- 45 i samfälligheter med över 40000 röstberättigade *i församlingarna.*

55 § Om samfällda kyrkofullmäktige beslutar att antalet ledamöter skall ändras, skall beslutet *för att gälla vid det kommande valet ha anmälts till stiftsstyrelsen* senast den 1 mars under valåret.

4 kap. Kyrkorådet, kyrkonämnden och andra nämnder i församlingar och samfälligheter

13§ När ett direktvalt kyrkoråd skall utses första gången beslutar kyrkofullmäktige eller kyrkostämman om antalet ledamöter och ersättare. Stiftsstyrelsen skall *genast* underrättas om beslutet.

Om ett direktvalt kyrkoråd beslutar att antalet ledamöter eller ersättare skall ändras, skall beslutet om det nya antalet fattas senast den 1 februari under valåret och tillämpas vid det kommande valet. Stiftsstyrelsen skall *genast* underrättas om beslutet.

Hur kyrkvårdar utses

24 § Kyrkorådet väljer för mandatperioden kyrkvårdar bland dem som är döpta och röstberättigade i församlingen. Minst två av kyrkvårdarna skall *utses bland ledamöterna och ersättarna* i kyrkorådet.

13§ När ett direktvalt kyrkoråd skall utses första gången beslutar kyrkofullmäktige eller kyrkostämman om antalet ledamöter och ersättare. Stiftsstyrelsen skall underrättas om beslutet *senast den 1 mars under valåret*.

Om ett direktvalt kyrkoråd beslutar att antalet ledamöter eller ersättare skall ändras, skall beslutet *för att gälla vid det kommande valet ha anmälts till stiftsstyrelsen senast den 1 mars* under valåret.

Kyrkvårdar

24 § Kyrkorådet väljer för mandatperioden kyrkvårdar bland dem som är döpta och röstberättigade i församlingen.

Minst två av kyrkvårdarna skall *alltid vara ledamöter eller ersättare* i kyrkorådet.

En kyrkvård som blir medlem i en annan församling får behålla sitt uppdrag under resterande del av mandatperioden.

33 kap. Kyrkans förtroendevalda

Inledande bestämmelser

Rösträtt

2§ Den som tillhör Svenska kyrkan och fyller 16 år senast på valdagen har rösträtt vid direkta kyrkliga val om han eller hon är folkbokförd i 1. församlingen, om det gäller val till en församling,
2. *en församling som ingår i samfälligheten, om det gäller val till en samfällighet,*
3. en församling inom stiftet, om det gäller val till stiftsfullmäktige eller
4. landet, om det gäller val till Kyrkomötet.

Den som tillhör en icke-territoriell församling har vid val till för-

2§ Den som tillhör Svenska kyrkan och fyller 16 år senast på valdagen har rösträtt vid direkta kyrkliga val om han eller hon är folkbokförd i 1. församlingen, om det gäller val till en församling,
2. en församling inom stiftet, om det gäller val till stiftsfullmäktige, eller
3. landet, om det gäller val till Kyrkomötet.

Den som tillhör en icke-territoriell församling har vid val till församling inte rösträtt till den församling där han eller hon är folkbokförd utan i stället till den icke-

samling inte rösträtt till den församling där han eller hon är folkbokförd utan i stället till den icke-territoriella församlingen. *Den som tillhör en icke-territoriell församling har vid val till samfällda kyrkofullmäktige i en samfällighet endast rösträtt i en samfällighet där den icke-territoriella församlingen ingår.*

territoriella församlingen.

Valbarhet

4§ Valbar till uppdrag som förtroendevald i Svenska kyrkan är den som tillhör Svenska kyrkan, är döpt och fyller 18 år senast på dagen för valet. Härtill skall den som väljs vara folkbokförd i

1. församlingen, om det gäller val till en församling,
2. en församling som ingår i samfälligheten, om det gäller val till en samfällighet, eller
3. en församling inom stiftet, om det gäller val till stiftet.

Den som tillhör en icke-territoriell församling är vid val till församling inte valbar till den församling där han eller hon är folkbokförd utan i stället till den icke-territoriella församlingen. Vid val till samfällighet är hon eller han endast valbar till en samfällighet där den icke-territoriella församlingen ingår.

Det finns ytterligare bestämmelser om valbarhet vid val till Kyrkomötet i 38 kap 19 a§ och vid val till samfällda kyrkofullmäktige i 39 kap. 6§ .

Om valbarhetshinder i vissa fall finns bestämmelser i 5–9§§.

Uppdragets upphörande

10§ Om en förtroendevald upphör att vara valbar upphör också uppdraget genast.

Om valbarheten upphör enbart därför att en *ledamot i ett kyrkoråd eller någon nämnd i en församling flyttar och folkbokförs i en annan församling får ledamoten ändå behålla sitt uppdrag under den tid som återstår till dess mandatperioden löper ut. Detta gäller även ersättare och kyrkvårdar. Som villkor för detta gäller att den förtroendevalda personen trots att han eller hon har flyttat kan fortsätta att fullgöra uppdraget och inte samtidigt har något förtroendeuppdrag i en annan församling.*

Om valbarheten upphör enbart därför att en *förtroendevald flyttar gäller följande.*

1. En ledamot eller ersättare i Kyrkomötet får behålla sitt uppdrag under resterande del av mandatperioden.
2. En ledamot eller ersättare i samfällda kyrkofullmäktige som fortfarande är folkbokförd i en församling inom samfälligheten får behålla sitt uppdrag under resterande del av mandatperioden.
3. En ledamot eller ersättare i ett kyrkoråd får behålla sitt uppdrag under resterande del av mandatperioden om han eller hon kan fortsätta att fullgöra uppdraget och inte samtidigt har något förtroende-

uppdrag i en annan församling.

37 kap. Ändringar i indelningen

Hur indelningen i flerpastoratssamfälligheter ändras

31§ En flerpastoratssamfällighet får bildas genom beslut av stiftsstyrelsen, om berörda *pastorat* har samtyckt till åtgärden eller om den är till övervägande och varaktig fördel för *pastoraten*.

31§ En flerpastoratssamfällighet får bildas genom beslut av stiftsstyrelsen, om berörda *församlingar* har samtyckt till åtgärden eller om den är till övervägande och varaktig fördel för *församlingarna*.

38 kap. Direkta val

Fördelning av mandat mellan valkretsar vid val till samfällda kyrkofullmäktige

9§ *Stiftsstyrelsen skall senast den 31 mars under valåret besluta hur många mandat som varje valkrets vid val till samfällda kyrkofullmäktige skall ha. Det skall göras på följande sätt.*

Antalet röstberättigade i samfälligheten delas med antalet mandat och därefter delas antalet röstberättigade i varje valkrets med det tal som blir resultatet av den beräkningen. Varje gång som antalet röstberättigade i en valkrets är jämnt delbart med detta tal får valkretsen ett mandat.

Om inte alla mandat kan fördelas på detta sätt, får valkretsarna de återstående mandaten i tur och ordning efter hur stort överskott var och en valkrets får vid beräkningen. Om överskottstalen är lika stora i två eller flera valkretsar, skall man genom lottning avgöra vilken valkrets som skall få mandatet.

Antalet röstberättigade skall beräknas på uppgifterna i det register som avses i 56 kap. 1 § 1 den 1 oktober året före valåret.

Valkretsar vid val till samfällda kyrkofullmäktige i flerpastoratssamfällighet

10§ I en flerpastoratssamfällighet skall varje pastorat utgöra en valkrets.

Om antalet mandat som en valkrets får vid fördelning enligt 9§ blir mindre än 1, skall antalet ändå bestämmas till 1. Antalet mandat i övriga valkretsar i samfälligheten skall då jämkas i motsvarande utsträckning så att det totala antalet mandat överensstämmer med det beslutade antalet.

Valkretsar vid val till samfällda kyrkofullmäktige i pastoratssamfällighet

11§ I en pastoratssamfällighet skall varje församling utgöra en valkrets.

Om det i förväg kan bedömas att någon valkrets när mandaten fördelas enligt 9 § kommer att få mindre än fem mandat skall i stället en särskild valkretsindelning göras i samfälligheten.

När det gäller särskilda valkretsindelningar skall samfällda kyrkofullmäktige besluta hur samfälligheten skall delas in i valkretsar, sedan församlingarna har fått tillfälle att yttra sig. För att gälla skall beslutet vara fastställt av stiftsstyrelsen. Om samfällda kyrkofullmäktige inte senast den 1 februari under valåret har fattat ett beslut som kan fastställas av stiftsstyrelsen, får styrelsen besluta hur samfälligheten skall delas in i valkretsar.

Vid särskild valkretsindelning skall varje valkrets utformas så att den vid mandatfördelning enligt 9 § kan få minst fem mandat. Den skall omfatta en eller flera församlingar och ha en sammanhängande gränslinje. Antalet mandat för hela samfälligheten skall fördelas så jämnt som möjligt.

Beslut om inskränkt valbarhet vid val till samfällda kyrkofullmäktige

12 § *Samfällda kyrkofullmäktige får, sedan församlingarna i samfälligheten har fått tillfälle att yttra sig, besluta att valbarheten skall vara inskränkt till valkretsen. Sådant beslut skall fattas senast den 1 februari under valåret. För att gälla skall beslutet vara fastställt av stiftsstyrelsen.*

Valkretsar vid val till stiftsfullmäktige

15§ En valkrets skall omfatta ett eller flera kontrakt, om inte 16§ innebär något annat.

Indelningen i valkretsar skall beslutas av stiftsfullmäktige senast den 1 februari under valåret. För att gälla skall beslutet vara fastställt av Kyrkostyrelsen.

Indelningen i valkretsar skall beslutas av stiftsfullmäktige senast den 1 februari under valåret.

En valkrets skall utformas så att den vid mandatfördelning enligt 14§ kan få minst fem fasta valkretsmandat. Den skall ha en sammanhängande gränslinje.

Inskränkt valbarhet vid val till Kyrkomötet

19 a § *Vid val till Kyrkomötet är valbarheten inskränkt till valkretsen.*

VALDISTRIKT

20§ Varje församling bildar ett valdistrikt.

Stiftsstyrelsen får dock besluta om indelning av en församling i flera valdistrikt. Före ett sådant beslut skall stiftsstyrelsen samråda med valnämnden.

Beslut om indelning i valdistrikt skall meddelas senast den 1 december året före det år då beslutet skall tillämpas för första gången.

Beslut om indelning i valdistrikt skall meddelas senast den 1 december året före det år då beslutet skall tillämpas för första gången. *Har beslut fattats om en indelningsändring får dock ett beslut om indelning i valdistrikt meddelas senast den 1 februari under valåret.*

REGISTRERING AV GRUPPBETECKNINGAR OCH ANMÄLAN AV KANDIDATER

Registrering av gruppbeteckningar

21§ Kyrkostyrelsen beslutar om registrering av gruppbeteckning för val till Kyrkomötet.

Stiftsstyrelsen beslutar om registrering av gruppbeteckning för val till stiftsfullmäktige, *till samfällda kyrkofullmäktige i samfällighet samt till kyrkofullmäktige eller direktvalt kyrkoråd i församling.*

Stiftsstyrelsen beslutar om registrering av gruppbeteckning för val till stiftsfullmäktige, kyrkofullmäktige *och* direktvalt kyrkoråd.

För att gälla vid ett ordinarie val skall ansökan om registrering ha inkommit senast den 15 maj valåret. Vid omval som har beslutats enligt 94 § skall ansökan ha inkommit senast den dag som Kyrkostyrelsen beslutar.

Vid ansökan om registrering av gruppbeteckning skall nomineringsgruppen också anmäla ett ombud.

22§ En ansökan om registrering för val till Kyrkomötet skall ha stöd av minst 300 personer som är röstberättigade vid detta val.

En ansökan om registrering för val till stiftsfullmäktige skall ha stöd av minst 100 personer som har rösträtt i stiftet.

En ansökan om registrering för val till *samfällda kyrkofullmäktige i samfällighet eller till kyrkofullmäktige eller direktvalt kyrkoråd i församling* skall ha stöd av minst 10 personer som har rösträtt i *den samfällighet respektive* den församling som ansökan gäller.

En ansökan om registrering för val till kyrkofullmäktige eller direktvalt kyrkoråd skall ha stöd av minst 10 personer som har rösträtt i den församling som ansökan gäller.

De som stöder en ansökan om registrering skall själva skriva under en förklaring om stödet. De skall i förklaringen också ange sitt personnummer och den församling som de tillhör.

23§ Om en gruppbeteckning registreras för val till Kyrkomötet gäller registreringen också för val till stiftsfullmäktige, till samfällda kyrkofullmäktige i samfällighet samt till kyrkofullmäktige eller direktvalt kyrkoråd i församling i hela landet.

Registreras en gruppbeteckning för val till stiftsfullmäktige, gäller registreringen också för val till samfällda kyrkofullmäktige i samfällighet och till kyrkofullmäktige eller direktvalt kyrkoråd i församling i stiftet.

Registreras en gruppbeteckning för val till samfällda kyrkofullmäktige i en samfällighet gäller registreringen också för val till kyrkofullmäktige eller direktvalt kyrkoråd i församling som ingår i samfälligheten.

Registreras en gruppbeteckning för val till kyrkofullmäktige eller direktvalt kyrkoråd i en församling, gäller registreringen val i den församlingen.

24 § Sedan Kyrkostyrelsen har prövat ansökningar om registrering av gruppbeteckning för val till Kyrkomötet, skall stiftsstyrelsen pröva ansökningar om registre-

ring av gruppbezeichnung för övriga val i följande ordningsföljd:

- val till stiftsfullmäktige
- *val till samfällda kyrkofullmäktige i samfällighet*
- val till kyrkofullmäktige eller direktvalt kyrkoråd i församling.

En ansökan om registrering av gruppbezeichnung skall avslås

- om den kan antas bli förväxlad med en bezeichnung som redan är registrerad eller som en nomineringsgrupp redan har ansökt om att få registrerad och bezeichnungarna skulle komma att bli registrerade för samma val eller
- om bezeichnungens med hänsyn till sitt innehåll eller av annan särskild anledning är uppenbart olämplig som gruppbezeichnung.

Vid prövning enligt föregående stycke skall beaktas vad som sägs om bezeichnungars innehåll i 25 §.

- 25§ En bezeichnung som inte registreras för val till Kyrkomötet men för val till stiftsfullmäktige i ett stift skall alltid innehålla stiftets namn i nominativ eller genitivform.

En bezeichnung som inte registreras för val till Kyrkomötet eller stiftsfullmäktige men för val till samfällda kyrkofullmäktige i en samfällighet skall alltid innehålla samfällighetens namn i nominativ eller genitivform.

En bezeichnung som registreras enbart för val till kyrkofullmäktige eller direktvalt kyrkoråd i en församling skall alltid innehålla församlingens namn i nominativ eller genitivform.

- 26 § En gruppbezeichnung som har registrerats enligt 23 § gäller tills vidare.

Gruppbezeichnungens upphör dock att gälla och skall tas bort ur registret om

1. nomineringsgruppen begär det,
2. nomineringsgruppen inte har anmält kandidater för två ordinarie val i följd till Kyrkomötet, stiftsfullmäktige, *samfällda kyrkofullmäktige*, kyrkofullmäktige eller till ett direktvalt kyrkoråd,
3. nomineringsgruppen inte har något ombud, eller
4. det inte längre finns någon *samfällighet* eller församling med namn som ingår i gruppbezeichnungens.

Gruppbezeichnungens upphör dock att gälla och skall tas bort ur registret om

1. nomineringsgruppen begär det,
2. nomineringsgruppen inte har anmält kandidater för två ordinarie val i följd till Kyrkomötet, stiftsfullmäktige, kyrkofullmäktige eller till ett direktvalt kyrkoråd,
3. nomineringsgruppen inte har något ombud, eller
4. det inte längre finns någon församling med namn som ingår i gruppbezeichnungens.

Grupp- och kandidatförteckning

- 31§ *Kyrkostyrelsen* skall *upprätta* grupp- och kandidatförteckning över de nomineringsgrupper som har registrerat gruppbezeichnung och anmält kandidater. Sådana förteck-

- 31§ *Stiftsstyrelsen* skall *senast den 1 juni under valåret fastställa* grupp- och kandidatförteckning över de nomineringsgrupper som har registrerat gruppbezeichnung och

ningar skall upprättas för varje slag av val och för varje valkrets. *Förteckningarna skall tryckas* på papper i samma färger som enligt 34 § gäller för valsedlarna till de olika valen.

anmäلت kandidater. Sådana förteckningar skall upprättas för varje slag av val och för varje valkrets *inom stiftet*.

För valkrets där tiden för registrering av gruppbeteckning och anmälan av kandidater enligt 30 § andra stycket har förlängts till den 15 juni skall stiftsstyrelsen senast den 1 juli under valåret fastställa grupp- och kandidatförteckning.

Kyrkostyrelsen ansvarar för att grupp- och kandidatförteckningarna trycks på papper i samma färger som enligt 34§ gäller för valsedlarna till de olika valen.

33 § En nomineringsgrupp som vill beställa valsedlar hos Kyrkostyrelsen skall betala dessa i förskott, i den mån inte beslut om bidrag har fattats enligt andra stycket.

Beslut att bidrag skall utgå efter viss enhetlig grund till nomineringsgrupp som är eller genom valet blir företrätt i det organ som valet avser får fattas

- i fråga om val till kyrkofullmäktige i församling som inte ingår i en samfällighet av församlingen,
- i fråga om val till direktvalt kyrkoråd och till kyrkofullmäktige i församling som ingår i en samfällighet av samfälligheten,
- i fråga om val till samfällda kyrkofullmäktige av samfälligheten,
- i fråga om val till stiftsfullmäktige av stiftet, och
- i fråga om val till Kyrkomötet av detta.

Beslut att bidrag skall utgå efter viss enhetlig grund till nomineringsgrupp som är eller genom valet blir företrätt i det organ som valet avser får fattas

- i fråga om val till kyrkofullmäktige i församling som inte ingår i en samfällighet av församlingen,
- i fråga om val till direktvalt kyrkoråd och till kyrkofullmäktige i församling som ingår i en samfällighet av samfälligheten,
- i fråga om val till stiftsfullmäktige av stiftet, och
- i fråga om val till Kyrkomötet av detta.

Valsedlar utseende

34§ Valsedlarna skall vara tillverkade av samma papper och vara i format 105 x 148 millimeter (A 6). För val till Kyrkomötet skall användas gula, för val till stiftsfullmäktige rosa, *för val till samfällda kyrkofullmäktige blå* och för val till kyrkofullmäktige eller direktvalt kyrkoråd vita valsedlar.

34§ Valsedlarna skall vara tillverkade av samma papper och vara i format 105 x 148 millimeter (A 6). För val till Kyrkomötet skall användas gula, för val till stiftsfullmäktige rosa och för val till kyrkofullmäktige eller direktvalt kyrkoråd vita valsedlar.

40§ Väljare som har förlorat sitt röstkort eller inte har fått något röstkort skall på begäran få ett *dup-*

40§ Väljare som har förlorat sitt röstkort eller inte har fått något röstkort skall på begäran få ett

lettröstkort.

Duplettröstkort skall beställas hos Kyrkostyrelsen. Den som vill ha ett duplettröstkort skall lämna uppgift om namn och personnummer.

dubblettröstkort.

- 41§ Den som anser sig berörd av felaktig uppgift i röstlängden skall senast tisdagen andra veckan före den ordinarie valdagen skriftligen hos Kyrkostyrelsen begära att uppgiften rättas. Detta gäller också den som anser sig vara felaktigt utelämnad ur röstlängden.

Det som har hänt senare än 30 dagar före den ordinarie valdagen får inte ligga till grund för rättelse enligt denna paragraf.

Frågor om rättelse enligt första stycket prövas av Kyrkostyrelsen. Kyrkostyrelsen får också på eget initiativ besluta om sådan rättelse av röstlängd som innebär att den som på felaktiga grunder inte har tagits upp i en röstlängd tas upp där.

- 46 § För att avge sin röst skall väljarna för varje slag av val använda en valsedel.

På valsedeln anges den nomineringsgrupp som väljaren röstar på. Där kan också anges den kandidat som väljaren vill avge särskild personröst för. Därefter lägger väljaren själv valsedeln i ett valkuvert.

- 46 § För att avge sin röst skall väljarna för varje slag av val *de vill delta i*
- 1. ta en valsedel,*
  - 2. lägga in valsedeln i ett valkuvert utan att vika den, och*
  - 3. försluta valkuvertet.*

Väljare som vill lämna särskilda personröster skall på valsedeln markera detta i det särskilda utrymme för personröst som finns vid de kandidater som de helst vill se valda. I varje val får högst tre kandidater ges en särskild personröst.

Om det förutom gruppbeteckning har skrivits kandidatnamn på en blank valsedel, skall väljaren anses ha lämnat en särskild personröst för vart och ett av de tre första kandidatnamnen.

Väljare som på grund av ett fysiskt funktionshinder inte kan göra i ordning eller lämna sin röst på föreskrivet sätt får anlita någon som hjälper dem vid röstningen.

- 47§ Väljare bör vid röstning i vallokalen ha med sig sitt röstkort. Valförrättarna får begära att väljaren uppger sitt fullständiga namn och sin födelsetid.

För att få rösta på ett särskilt röstmottagningsställe eller på en

- 47§ Väljare bör vid röstning i vallokalen ha med sig sitt röstkort. *De som inte har detta och som inte är kända för valförrättarna skall legitimeras sig eller på annat sätt styrka sin identitet.*

För att få rösta på ett särskilt

expedition för *förhandsröstning*, skall väljaren ha ett röstkort. Detta skall lämnas till röstmottagaren.

röstmottagningsställe eller på en expedition för *förtidsröstning*, skall väljaren ha ett röstkort. Detta skall lämnas till röstmottagaren.

Den som vill brevrösta enligt 54 § skall lämna sitt röstkort tillsammans med valkuverten.

Var och när röstning äger rum

48§ På valdagen kan väljarna rösta i vallokalen för det valdistrikt där de finns i röstlängden eller på ett särskilt röstmottagningsställe inom den egna valnämndens ansvarsområde, om ett sådant har anordnats.

Väljare får före valdagen rösta på särskilda röstmottagningsställen inom den egna valnämndens ansvarsområde, om sådana anordnas samt på expeditioner för *förhandsröstning* i hela landet. Minst en sådan expedition skall finnas i varje pastorat enligt den indelning som gäller den 1 januari året efter valåret.

Väljare får före valdagen rösta på särskilda röstmottagningsställen inom den egna valnämndens ansvarsområde, om sådana anordnas samt på expeditioner för *förtidsröstning* i hela landet. Minst en sådan expedition skall finnas i varje pastorat enligt den indelning som gäller den 1 januari året efter valåret.

Väljare får brevrösta enligt bestämmelserna i 54-57§§.

Väljare som röstar före valdagen skall rösta samtidigt i alla de val som de vill delta i.

49§ *Väljare skall kunna rösta i sin vallokal även om de har röstat i en röstningslokal före valdagen eller har brevröstat (ångerrösta). Om en väljare ångerröstar skall det antecknas i protokollet. Kuvert med valsedlar från väljarens tidigare röstning skall öppnat återlämnas till väljaren.*

Beslut om röstningslokaler

50§ Valnämnden skall besluta vilken lokal som skall vara vallokal för vart och ett valdistrikt. En vallokal kan vara gemensam för två eller flera distrikt. Det skall finnas minst en vallokal i varje pastorat.

Valnämnden får bestämma att ett särskilt röstmottagningsställe skall anordnas. Ett sådant skall vara öppet under minst två timmar.

Valnämnden skall efter samråd med berörd kyrkoherde besluta på vilken eller vilka expeditioner i ett pastorat som *förhandsröstning* skall ske.

Valnämnden skall efter samråd med berörd kyrkoherde besluta på vilken eller vilka expeditioner i ett pastorat som *förtidsröstning* skall ske.

Grupp- och kandidatförteckningar samt blanka valsedlar

51§ I en vallokal skall det finnas grupp- och kandidatförteckningar enligt 31§ för de valkretsar som valdistriktet hör till. Där skall också finnas blanka valsedlar för vart och ett av valen.

Sådana förteckningar och valsedlar skall också finnas på särskilda röstmottagningsställen.

På expeditioner för *förhandsröstning* skall det vara möjligt för en väljare som begär detta att få ta del av grupp- och kandidatförteckningarna för den valkrets där han eller hon är röstberättigad. Där skall också finnas blanka valsedlar för vart och ett av valen.

På expeditioner för *förtidsröstning* skall det vara möjligt för en väljare som begär detta att få ta del av grupp- och kandidatförteckningarna för den valkrets där han eller hon är röstberättigad. Där skall också finnas blanka valsedlar för vart och ett av valen.

Röstning på expedition för *förhandsröstning*

53 § På minst en expedition för *förhandsröstning* i varje pastorat skall det vid ordinarie kyrkoval i hela landet vara möjligt att rösta från och med den trettonde dagen före valdagen till och med onsdagen före valdagen.

Det skall vara möjligt att rösta under minst *fem* timmar varje vardag under denna period samt därutöver minst *två dagar* vardera veckan mellan klockan 17 och 20.

Röstning på expedition för *förtidsröstning*

53 § På minst en expedition för *förtidsröstning* i varje pastorat skall det vid ordinarie kyrkoval i hela landet vara möjligt att rösta från och med den trettonde dagen före valdagen till och med onsdagen före valdagen. *Stiftsstyrelsen får dock besluta att flera pastorat inom en flerpastoratssamfällighet får ha en gemensam expedition för förtidsröstning.*

Det skall vara möjligt att rösta under minst *tre* timmar varje vardag under denna period samt därutöver minst *en dag* vardera veckan mellan klockan 17 och 20.

Stiftsstyrelsen får i enskilt fall besluta att inskränka dessa tider.

56 § Vid brevröstning genom bud skall bestämmelserna i 54 § första och andra styckena tillämpas.

Budet skall lämna ytterkuvettet för brevröst i väljarens vallokal. Brevrösten får också lämnas på en expedition för *förhandsröstning* eller på ett särskilt röstmottagningsställe inom den församling som väljaren tillhör eller inom den samfällighet som församlingen ingår i.

När brevrösten lämnas skall budet anteckna sitt namn, sitt personnummer och sin adress samt skriftligen intyga att väljaren skrivit under försäkran och att han eller hon inte känner till något som gör att innehållet i försäkran inte är riktigt.

Budet skall lämna ytterkuvettet för brevröst i väljarens vallokal. Brevrösten får också lämnas på en expedition för *förtidsröstning* eller på ett särskilt röstmottagningsställe inom den församling som väljaren tillhör eller inom den samfällighet som församlingen ingår i.

Slutlig sammanräkning

59§ Stiftsstyrelsen skall göra den slutliga sammanräkningen av valresultatet.

Kyrkostyrelsen skall på grundval av resultatet av den slutliga sammanräkningen fördela mandaten i Kyrkomötet. Stiftsstyrelsen skall bistå Kyrkostyrelsen i den utsträckning som det behövs för att den skall kunna utse ledamöter och ersättare.

I fråga om val till stiftsfullmäktige, *samfällda kyrkofullmäktige i samfällighet* och kyrkofullmäktige eller direktvalt kyrkoråd i församling skall stiftsstyrelsen fördela mandaten mellan nomineringsgrupperna och för varje valkrets utse ledamöter och ersättare.

I fråga om val till stiftsfullmäktige, kyrkofullmäktige och direktvalt kyrkoråd skall stiftsstyrelsen fördela mandaten mellan nomineringsgrupperna och för varje valkrets utse ledamöter och ersättare.

Ogiltiga valsedlar

- 60§ En valsedel är ogiltig om den
- saknar beteckning på nomineringsgrupp eller har mer än en sådan beteckning,
  - har en beteckning för någon nomineringsgrupp som inte finns på grupp- och kandidatförteckningen för valkretsen, eller
  - har kännetecknen som uppenbart har gjorts med avsikt.

- 60§ En valsedel är ogiltig om den
- saknar beteckning på nomineringsgrupp eller har mer än en sådan beteckning,
  - har en beteckning för någon nomineringsgrupp som inte finns på *den av stiftsstyrelsen enligt 31 § fastställda* grupp- och kandidatförteckningen för valkretsen, eller
  - har kännetecknen som uppenbart har gjorts med avsikt.

Finns det mer än en valsedel i ett valkuvert är dessa ogiltiga. Om alla är lika i fråga om beteckning för nomineringsgrupp skall dock en valsedel räknas som giltig. Skiljer sig valsedlarna i ett sådant fall åt i fråga om de särskilda personrösterna, skall någon personröst inte räknas.

När personröst inte skall räknas

- 61 § Någon personröst skall, utöver vad som sägs i 60§ andra stycket, inte räknas om
- kandidaten inte är valbar,
  - namnet inte har anmälts av nomineringsgruppen enligt 28 och 29 §§,
  - det har lämnats mer än en särskild personröst
  - det inte framgår vem personrösten avser eller
  - en personröst *i annat fall än enligt 36§* inte har *avgivits genom en markering i ett markerat utrymme för personröstning*.

- 61 § Någon personröst skall, utöver vad som sägs i 60§ andra stycket, inte räknas om
- kandidaten inte är valbar,
  - namnet inte har anmälts av nomineringsgruppen enligt 28 och 29 §§,
  - det har lämnats mer än en särskild personröst
  - det inte framgår vem personrösten avser eller
  - en personröst inte har *lämnats på det sätt som anges i 46 § andra eller tredje stycket*.

Mandatfördelning vid val till församling och samfällda kyrkofullmäktige

62 § Mandaten skall fördelas proportionellt mellan nomineringsgrupperna på grundval av valresultatet. Fördelningen görs genom att jämförelsetal beräknas för nomineringsgrupperna. Den nomineringsgrupp som vid varje beräkning får det största jämförelsetalet skall tilldelas ett mandat.

Vid beräkningen skall den jämkade uddatalsmetoden enligt 85§ tillämpas.

63 § Om en nomineringsgrupp vid fördelningen har tilldelats platser så många gånger som motsvarar antalet kandidater för nomineringsgruppen på grupp- och kandidatförteckningen skall vid val till kyrkofullmäktige eller samfällda kyrkofullmäktige plats som nomineringsgruppen skulle ha tilldelats vid den fortsatta fördelningen vara obesatt under mandatperioden.

Gäller valet direktvalt kyrkoråd skall i stället nomineringsgruppen inte längre räknas vid den fortsatta fördelningen.

Mandatfördelning vid val till församling

63 § Om en nomineringsgrupp vid fördelningen har tilldelats platser så många gånger som motsvarar antalet kandidater för nomineringsgruppen på grupp- och kandidatförteckningen skall vid val till kyrkofullmäktige plats som nomineringsgruppen skulle ha tilldelats vid den fortsatta fördelningen vara obesatt under mandatperioden.

Hur ledamöter utses vid val till församling och samfällda kyrkofullmäktige

64§ För varje mandat som en nomineringsgrupp har fått skall utses en ledamot på grundval av ordningen mellan kandidaterna.

I första hand skall denna ordning bestämmas på grundval av storleken på varje kandidats personliga röstetal enligt 87§. Personligt röstetal skall fastställas bara för en kandidat som fått särskilda personröster till ett antal motsvarande minst 5 procent av nomineringsgruppens röstetal, dock lägst 20 röster.

Får flera kandidater lika stora personliga röstetal skall lotten avgöra vem som skall ha företräde.

Kan inte tillräckligt stort antal ledamöter utses med tillämpning av personligt röstetal utses övriga ledamöter för nomineringsgruppen på grundval av den ordning i vilken kandidaterna är uppförda på grupp- och kandidatförteckningen i valkretsen.

65§ Kandidater som har fått mandat i fler än en valkrets eller för mer än en nomineringsgrupp skall tillträda det mandat för vilket deras personliga röstetal är störst i förhållande till antalet röster för nomineringsgruppen. Har kandidaterna inte tagit plats i ordningen på grundval av sina personliga röstetal, skall de tillträda mandatet i den valkrets

Hur ledamöter utses vid val till församling

65§ Kandidater som har fått mandat för mer än en nomineringsgrupp skall tillträda det mandat för vilket deras personliga röstetal är störst i förhållande till antalet röster för nomineringsgruppen. Har kandidaterna inte tagit plats i ordningen på grundval av sina personliga röstetal, skall de tillträda mandatet för den nomineringsgrupp som har

ligt 67 § visar sig att det för ledamot eller ledamöter i en nomineringsgrupp som har fått ett eller två mandat utsetts bara en ersättare skall i enlighet med 3 kap. 53 § ytterligare en ersättare utses. I det fall nomineringsgruppen har fått mandat i två valkretsar skall ersättaren utses i första hand för den ledamot som har det största personliga röstetalet och i andra hand för ledamoten i den valkrets där nomineringsgruppens röstetal är högst.

Hur ersättare inträder i tjänst i församling och samfällda kyrkofullmäktige

69§ Ersättarna inträder till tjänstgöring vid förhinder för ledamot tillhörande samma nomineringsgrupp i den ordning de har utsetts enligt 66§.

Om nomineringsgruppens samtliga ersättare i en valkrets i samfällda kyrkofullmäktige är förhindrade att inställa sig till tjänstgöring skall den ersättare inträda som har utsetts för nomineringsgruppen i någon annan valkrets, efter den grund som nyss har sagts. Därvid har den ersättare företräde som har utsetts i den valkrets där nomineringsgruppens röstetal är högst.

Bestämmelserna i andra stycket gäller inte om samfällda kyrkofullmäktige har beslutat om inskränkt valbarhet.

Hur ersättare inträder i tjänst i församling

Hur ny ledamot utses i församling och samfällda kyrkofullmäktige

70§ Avgår en ledamot i kyrkofullmäktige, direktvalt kyrkoråd *eller samfällda kyrkofullmäktige* under valperioden skall stiftsstyrelsen på anmälan av kyrkofullmäktiges, det direktvalda kyrkorådets *eller samfällda kyrkofullmäktiges* ordförande utse en ny ledamot. Till ny ledamot skall utses den som står i tur att inträda enligt ordningen mellan ersättarna enligt 66§.

Finns det inte någon som kan utses till ledamot enligt första stycket skall stiftsstyrelsen göra en ny sammanräkning och utse en ny ledamot. Därvid skall den som står närmast i tur att få mandat för nomineringsgruppen utses.

Kan någon ny ledamot inte utses skall vad gäller kyrkofullmäktige *och samfällda kyrkofullmäktige* mandatet vara obesatt under återstoden av valperioden.

Vad gäller direktvalt kyrkoråd skall i stället ny ledamot utses från den nomineringsgrupp och med den kandidat som stått närmast i tur om den ursprungliga mandatfördelningen omfattat ytterligare ett mandat.

Hur ny ledamot utses i församling

70§ Avgår en ledamot i kyrkofullmäktige *eller* direktvalt kyrkoråd under valperioden skall stiftsstyrelsen på anmälan av kyrkofullmäktiges *eller* det direktvalda kyrkorådets ordförande utse en ny ledamot. Till ny ledamot skall utses den som står i tur att inträda enligt ordningen mellan ersättarna enligt 66§.

Kan någon ny ledamot inte utses skall vad gäller kyrkofullmäktige mandatet vara obesatt under återstoden av valperioden.

Hur ny ersättare utses i församling och samfällda kyrkofullmäktige

71§ Om en ersättare har utsetts till ledamot eller avgått som ersättare av någon annan orsak, skall stiftsstyrelsen på anmälan av kyrkofullmäktiges, det direktvalda kyrkorådets *eller samfällda kyrkofullmäktiges* ordförande utse ytterligare en ersättare. Därvid skall bestämmelserna i 66–68 §§ tillämpas.

75 § Om en nomineringsgrupp i någon valkrets har fått fler mandat än som motsvarar antalet kandidater för nomineringsgruppen på grupp- och kandidatförteckningen skall överskjutande mandat med tillämpning av 86 § flyttas till en annan valkrets. Kan mandatet inte tillsättas på detta sätt skall det vara obesatt under valperioden.

Hur ny ersättare utses i församling

71§ Om en ersättare har utsetts till ledamot eller avgått som ersättare av någon annan orsak, skall stiftsstyrelsen på anmälan av kyrkofullmäktiges eller det direktvalda kyrkorådets ordförande utse ytterligare en ersättare. Därvid skall bestämmelserna i 66–68 §§ tillämpas.

75 § Om en nomineringsgrupp i någon valkrets har fått fler mandat än som motsvarar antalet kandidater för nomineringsgruppen på grupp- och kandidatförteckningen *gäller följande*.

1. Vid val till Kyrkomötet skall det överskjutande mandatet vara obesatt.
2. Vid val till stiftsfullmäktige skall överskjutande mandat med till-

lämpning av 86 § flyttas till en annan valkrets. Kan mandatet inte tillsättas på detta sätt skall det vara obesatt under valperioden.

Hur ledamöter utses vid val till stiftsfullmäktige och Kyrkomötet

77 § För varje mandat som en nomineringsgrupp har fått skall utses en ledamot på grundval av ordningen mellan kandidaterna.

I första hand skall denna ordning bestämmas på grundval av storleken på varje kandidats personliga röstetal enligt 87§. Personligt röstetal skall fastställas bara för en kandidat som fått särskilda personröster till ett antal motsvarande *vid val till stiftsfullmäktige* minst 5 procent av nomineringsgruppens röstetal i valkretsen, dock lägst 50 röster, *och vid val till Kyrkomötet* minst 8 procent av nomineringsgruppens röstetal i valkretsen.

Får flera kandidater lika stora personliga röstetal skall lotten avgöra vem som skall ha företräde.

Kan inte tillräckligt stort antal ledamöter utses med tillämpning av personligt röstetal utses övriga ledamöter för nomineringsgruppen på grundval av den ordning i vilken kandidaterna är uppförda på grupp- och kandidatförteckningen i valkretsen.

I första hand skall denna ordning bestämmas på grundval av storleken på varje kandidats personliga röstetal enligt 87§. Personligt röstetal skall fastställas bara för en kandidat som fått särskilda personröster till ett antal motsvarande minst 5 procent av nomineringsgruppens röstetal i valkretsen. *Vid val till stiftsfullmäktige krävs* dock lägst 50 röster.

Hur ersättare inträder i tjänst i stiftsfullmäktige och Kyrkomötet

82 § Ersättarna inträder till tjänstgöring vid förhinder för ledamot tillhörande samma nomineringsgrupp i valkretsen i den ordning de har utsetts enligt 79§.

Om nomineringsgruppens samtliga ersättare i valkretsen är förhindrade att inställa sig till tjänstgöring skall den ersättare inträda som har utsetts för nomineringsgruppen i någon annan valkrets, efter den grund som nyss har sagts. Därvid har den ersättare företräde som har utsetts i den valkrets där nomineringsgruppens röstetal är högst.

Om nomineringsgruppens samtliga ersättare i valkretsen *i stiftsfullmäktige* är förhindrade att inställa sig till tjänstgöring skall den ersättare inträda som har utsetts för nomineringsgruppen i någon annan valkrets, efter den grund som nyss har sagts. Därvid har den ersättare företräde som har utsetts i den valkrets där nomineringsgruppens röstetal är högst.

ANMÄLAN ATT FÖR FÅ LEDAMÖTER HAR UTSETTS

88 § Om mindre än hälften av det bestämda antalet ledamöter har blivit utsett vid val till kyrkofullmäktige, direktvalt kyrkoråd, *samfällda kyrkofullmäktige* eller stiftsfullmäkti-

88 § Om mindre än hälften av det bestämda antalet ledamöter har blivit utsett vid val till kyrkofullmäktige, direktvalt kyrkoråd eller stiftsfullmäktige, skall stiftsstyrelsen anmäla

ge, skall stiftsstyrelsen anmäla detta till Svenska kyrkans valprovsningsnämnd. En sådan anmälan skall också göras om inget val har kunnat genomföras.

detta till Svenska kyrkans valprovsningsnämnd. En sådan anmälan skall också göras om inget val har kunnat genomföras.

NÄRMARE BESTÄMMELSER

89§ Kyrkostyrelsen får utfärda närmare bestämmelser om

1. registrering av grupp-beteckning och registrering av kandidater,
2. grupp- och kandidatförteckningar,
3. röstlängder och röstkort,
4. valsedlar och olika typer av kuvert,
5. tider för röstning i vallokal,
6. utrustning och ordning i röstningslokal
7. hur röstning går till i vallokal, på expedition *i pastorat* och på särskilt röstmottagningsställe,
8. hur brevröstning går till,
9. dokumentation av valförrättning och röstmottagning,
10. behandling av inkomna *förhandsröster*,
11. förfarandet vid preliminär rösträkning i vallokal,
12. förfarandet vid slutlig sammanräkning och mandatfördelning,
13. förfarandet när ledamöter och ersättare avgår under mandatperioden, och
14. förfarandet i övrigt i valadministrativa frågor.

89§ Kyrkostyrelsen får utfärda närmare bestämmelser om

1. registrering av grupp-beteckning och registrering av kandidater,
2. grupp- och kandidatförteckningar,
3. röstlängder och röstkort,
4. valsedlar och olika typer av kuvert,
5. tider för röstning i vallokal,
6. utrustning och ordning i röstningslokal
7. hur röstning går till i vallokal, på expedition *för förtidsröstning* och på särskilt röstmottagningsställe,
8. hur brevröstning går till,
9. dokumentation av valförrättning och röstmottagning,
10. behandling av inkomna *förtidsröster*,
11. förfarandet vid preliminär rösträkning i vallokal,
12. förfarandet vid slutlig sammanräkning och mandatfördelning,
13. förfarandet när ledamöter och ersättare avgår under mandatperioden, och
14. förfarandet i övrigt i valadministrativa frågor.

ÖVERKLAGANDE

90 § Ett val enligt detta kapitel får överklagas hos Svenska kyrkans valprovsningsnämnd.

Samfällda kyrkofullmäktiges beslut om valkretsindelning enligt 11 § och om inskränkt valbarhet enligt 12 § samt stiftsfullmäktiges beslut om valkretsindelning enligt 15 § får inte överklagas.

Hos Valprovsningsnämnden får följande beslut överklagas särskilt:

Hos Valprovsningsnämnden får följande beslut överklagas särskilt:

1. *stiftsstyrelsens beslut om fördelning av fasta valkretsmandat för val till stiftsfullmäktige enligt 14 §,*
2. *stiftsfullmäktiges beslut om valkretsindelning för val till stifts-*

1. beslut av stiftsstyrelsen om antalet valkretsmandat för val till samfällda kyrkofullmäktige enligt 9 §,
2. beslut av stiftsstyrelsen om valkretsindelning för val till samfällda kyrkofullmäktige enligt 11 §,
3. beslut av stiftsstyrelsen att fastställa beslut om inskränkt valbarhet enligt 12 §,
4. beslut av stiftsstyrelsen om antalet fasta valkretsmandat för val till stiftsfullmäktige enligt 14 §,
5. beslut av Kyrkostyrelsen att fastställa valkretsindelning för val till stiftsfullmäktige enligt 15 §,
6. beslut av Kyrkostyrelsen om antalet fasta valkretsmandat för val till Kyrkomötet enligt 18 §,
7. beslut om indelning i valdistrikt,
8. beslut i ärenden om registrering av gruppbezeichnung
9. beslut om att avvisa anmälan av kandidater,
10. beslut i ärenden om valsedlar,
11. beslut av Kyrkostyrelsen om rättelse i röstlängd, och
12. beslut att utse nya ledamöter eller ersättare.

Andra beslut enligt detta kapitel får överklagas endast i samband med att det val som beslutet gäller överklagas.

91§ Ett val eller ett beslut får överklagas av den som enligt röstlängden har rösträtt vid valet.

Ett beslut som avses i 90 § tredje stycket 1, 2, 3 och 7 får dock endast överklagas av en berörd församling eller samfällighet.

Ett beslut som avses i 90 § tredje stycket 5 och 6 får endast överklagas av ett berört stift.

Ett beslut som avses i 90 § tredje stycket 4, 8 och 10 får överklagas av den som enligt 33 kap. 2 § har rösträtt vid valet.

Ett beslut som avses i 90 § tredje stycket 9 får endast överklagas av den som har gjort anmälan.

Ett beslut som avses i 90 § tredje

fullmäktige enligt 15 §,

3. Kyrkostyrelsens beslut om en valkretsindelning som avviker från kontraktsindelningen för val till stiftsfullmäktige enligt 16 §.

4. Kyrkostyrelsens beslut om fördelning av fasta valkretsmandat för val till Kyrkomötet enligt 18 §,

5. stiftsstyrelsens beslut om indelning i valdistrikt enligt 20 §,

6. beslut i ärenden om registrering av gruppbezeichnung

7. stiftsstyrelsens beslut att fastställa grupp- och kandidatförteckningar enligt 31 §,

8. beslut i ärenden om valsedlar,

9. Kyrkostyrelsens beslut om rättelse i röstlängd enligt 41 §, och

10. beslut att utse nya ledamöter eller ersättare.

91§ Ett val eller ett beslut får överklagas av den som enligt röstlängden har rösträtt vid valet. *I fråga om överklagande av beslut som avses i 90 § tredje stycket 1, 2, 4, 5, 6 och 8 skall dock rösträtten i stället avgöras utifrån bestämmelserna i 33 kap 2 § .*

Ett beslut som avses i 90 § tredje stycket 3 får endast överklagas av ett berört stift.

Ett beslut som avses i 90 § tredje stycket 7 får endast överklagas av den som finns med på förteckningen och av den som har gjort anmälan av kandidater.

Ett beslut som avses i 90 § tredje stycket 9 får endast överklagas av

stycket 11 får endast överklagas av den som *beslutet gäller*.

Ett beslut som avses i 90 § tredje stycket 12 får endast överklagas av den som enligt 33 kap. 2 § skulle ha haft rösträtt om beslutsdagen hade varit valdagen.

den som *beslutet gäller*.

Ett beslut som avses i 90 § tredje stycket 10 får endast överklagas av den som enligt 33 kap. 2 § skulle ha haft rösträtt om beslutsdagen hade varit valdagen.

- 92§ Den som vill överklaga ett val eller ett beslut skall ge in skrivelsen med överklagandet till beslutsinstansen. Den skall ha kommit in *dit* tidigast dagen efter valdagen och senast inom tio dagar efter det att den slutliga röstsammanräkningen avslutades.
- Gäller överklagandet beslut enligt 90 § 12 om att utse nya ledamöter eller ersättare skall skrivelsen ha kommit in till beslutsinstansen inom tio dagar efter det att sammanräkningen avslutades.*
- Gäller överklagandet ett beslut som enligt 90 § 1–11 får överklagas särskilt skall skrivelsen ha kommit in inom tre veckor från den dag då det tillkännagavs på stiftets anslagstavla att protokollet över beslutet har justerats. När det är fråga om ett beslut om registrering av gruppbeteckning, skall dock skrivelsen ha kommit in inom en vecka från dagen för sådant tillkännagivande. När det är fråga om ett beslut om att avvisa anmälan av kandidater, skall skrivelsen ha kommit in senast inom en vecka från den som gjort anmälan fick del av beslutet. När det är fråga om ett beslut om rättelse i röstlängd, skall skrivelsen ha kommit in senast tisdagen i veckan före valet.*
- 92§ Den som vill överklaga ett val eller ett beslut skall ge in skrivelsen med överklagandet till beslutsinstansen. Skrivelsen skall ha kommit in till beslutsinstansen
1. i ärende enligt 90§ första stycket: tidigast dagen efter valdagen och senast inom tio dagar efter det att den slutliga röstsammanräkningen avslutades,
  2. i ärende enligt 90§ andra stycket 1–5 och 8: senast inom tre veckor från den dag då det tillkännagavs på stiftets anslagstavla att protokollet över beslutet har justerats,
  3. i ärende enligt 90§ andra stycket 6: senast inom en vecka från den dag då det tillkännagavs på stiftets anslagstavla att protokollet över beslutet har justerats,
  4. i ärende enligt 90§ andra stycket 7: senast den 15 juni under valåret för grupp- och kandidatförteckningar som enligt 31 § skall vara fastställda den 1 juni och senast den 15 juli för grupp- och kandidatförteckningar som skall vara fastställda den 1 juli,
  5. i ärende enligt 90§ andra stycket 9: senast tisdagen i veckan före valet, och
  6. i ärende enligt 90§ andra stycket 10: senast inom tio dagar efter det att sammanräkningen avslutades.
- 93 § Valprövningsnämnden skall vid prövningen av ett överklagande upphäva ett val i den omfattning som det behövs och förordna om omval i den berörda valkretsen om
1. det vid förberedande och genomförande av valet har förekommit en åtgärd som ett kyrkligt organ svarar för som avviker från föreskriven ordning,
  2. någon har hindrat röstningen,
  3. avgivna röster har förvanskats, eller

4. någon har otillbörligen verkat vid valet på något annat sätt.

Ett omval skall dock förordnas bara om det med fog kan antas att vad som har förekommit har inverkat på valutgången.

Kan rättelse åstadkommas genom en förnyad sammanräkning eller någon annan sådan mindre ingripande åtgärd, skall nämnden i stället uppdra åt beslutsinstansen att vidta sådan rättelse.

Kan rättelse åstadkommas genom en förnyad sammanräkning eller någon annan sådan mindre ingripande åtgärd, skall nämnden i stället uppdra åt beslutsinstansen att vidta sådan rättelse.

Rättelse enligt första eller andra stycket skall ske bara om det med fog kan antas att vad som förekommit har inverkat på valutgången.

Ett omval till stiftsfullmäktige eller Kyrkomötet avser endast det antal fasta mandat och utjämningsmandat som tilldelades den berörda valkretsen vid det upphävda valet.

93 a § Om ett visst beslut inte får överklagas eller om det skall överklagas i särskild ordning, får en omständighet som avses med beslutet inte åberopas vid prövning enligt 93§.

39 kap. Indirekta val

VAL TILL SAMFÄLLDA KYRKOFULLMÄKTIGE

Valkretsar i en pastoratssamfällighet

1 § I en pastoratssamfällighet skall varje församling utgöra en valkrets.

Om det i förväg kan bedömas att någon valkrets när mandaterna fördelas enligt 4§ kommer att få mindre än fem mandat skall i stället en särskild valkretsindelning göras i samfälligheten.

Vid särskild valkretsindelning skall samfällda kyrkofullmäktige besluta hur samfälligheten skall delas in i valkretsar, sedan församlingarna har fått tillfälle att yttra sig. För att gälla skall beslutet vara fastställt av stiftsstyrelsen. Om samfällda kyrkofullmäktige inte senast den 1 april under valåret har fattat ett beslut som kan fastställas av stiftsstyrelsen, får styrelsen besluta hur samfälligheten skall delas in i valkretsar.

Vid särskild valkretsindelning skall varje valkrets utformas så att den vid mandatfördelning enligt 3§ kan få minst fem mandat. Den skall omfatta en eller flera församlingar och ha en sammanhängande gränslinje. Valkretsindelningen skall inte vara mer omfattande än vad som krävs för att varje valkrets skall få minst fem mandat.

Valkretsar i en flerpastoratssamfällighet

2 § I en flerpastoratssamfällighet skall varje pastorat utgöra en valkrets.

Om antalet mandat som en valkrets får vid fördelning enligt 3§ blir mindre än 1, skall antalet ändå bestämmas till 1. Antalet mandat i övriga valkretsar i samfälligheten skall då jämkas i motsvarande utsträckning.

Fördelning av mandat mellan valkretsar

3 § Stiftsstyrelsen skall senast den 31 maj under valåret besluta hur många mandat som varje valkrets skall ha. Det skall göras på följande sätt.

Antalet röstberättigade i samfälligheten delas med antalet mandat och därefter delas antalet röstberättigade i varje valkrets med det tal som blir resultatet av den beräkningen. Varje gång som antalet röstberättigade i en valkrets är jämnt delbart med detta tal får valkretsen ett mandat.

Om inte alla mandat kan fördelas på detta sätt, får valkretsarna de återstående mandat i tur och ordning efter hur stort överskott var och en valkrets får vid beräkningen. Om överskottstalen är lika stora i två eller flera valkretsar, skall man genom lottning avgöra vilken valkrets som skall få mandatet.

Antalet röstberättigade skall beräknas på uppgifterna den 1 oktober året före valåret i det register som avses i 56 kap. 1§1.

Tidpunkt för valet

4 § Val av ledamöter och ersättare skall hållas före november månads utgång under det år då ordinarie direkta kyrkliga val har hållits i hela landet.

För varje valkrets som består av flera församlingar skall valnämnden senast 14 dagar före valdagen bestämma när valet skall äga rum.

Valkorporationer

5 § Val till samfällda kyrkofullmäktige förrättas av nyvalda kyrkofullmäktige eller av de nyvalda ledamöterna i direktvalda kyrkoråd.

Inskränkt valbarhet

6 § Vid val till samfällda kyrkofullmäktige är valbarheten inskränkt till valkretsen.

Val när en valkrets består av flera församlingar

7 § Om det har fattats beslut om särskild valkretsindelning i en pastoratssamfällighet eller om ett pastorat i en flerpastoratssamfällighet består av flera församlingar gäller bestämmelserna i 8–12 §§.

8 § Valet gäller de valedelsgrupper och kandidater som har anmälts till valnämnden senast en vecka före valet av någon som har rösträtt inom valkretsen vid valet till samfällda kyrkofullmäktige. För benämningen på en valedelsgrupp gäller bestämmelserna i 19§ tredje stycket. Kandidaterna skall anmälas i den ordning som de skall tas upp på valedeln.

Valnämnden skall framställa valedlar med kandidaterna uppförda i den ordning som de har anmälts. För valedlarnas utformning gäller vidare bestämmelserna i 19§.

Valnämnden skall se till att tillräckligt antal valedlar finns tillgängliga när valet äger rum.

9 § När de röstande har avgivit sina röster genom att lämna en sluten valedel skall det göras en sammanräkning av hur många röster som varje valedelsgrupp har fått.

För röstningen och sammanräkningen skall föras ett särskilt protokoll med uppgifter om vilka personer som har deltagit i valet och om resultatet av sammanräkningen. Protokollet skall justeras omedelbart och snarast överlämnas tillsammans med de avgivna valedlarna till valnämnden.

- 10 § Valnämnden skall göra den slutliga sammanräkningen av valet.
- 11 § En valsedel är ogiltig om den
1. saknar benämning på en grupp som har anmälts enligt 8§ första stycket,
  2. har mer än en gruppbenämning, eller
  3. har kännetecknen som uppenbart har gjorts med avsikt.
- 12 § För att beräkna ett vägningstal för varje församling delas antalet röstberättigade i respektive församling med antalet i valet av ledamöter till samfällda kyrkofullmäktige deltagande ledamöter i kyrkofullmäktige eller valda ledamöter i direktvalda kyrkoråd. Antalet röstberättigade skall beräknas på uppgifterna den 1 oktober året före valåret i det register som avses i 56 kap. 1§1. Antalet röster för varje valsedelsgroup multipliceras därefter med församlingens vägningstal. För varje valsedelsgroup läggs de på detta sätt erhållna röstetalen samman till ett slutligt röstetal för gruppen.
- Med utgångspunkt från de slutliga röstetalen fördelas mandatet mellan valsedelsgupperna samt utses ledamöter och ersättare enligt bestämmelserna i 26–31 §§. Ledamöter och ersättare utses enligt den ordning som de har anmälts. När ledamöter och ersättare utses skall man bortse från om något namn har lagts till eller strukits.

Hur ny ledamot utses

- 13 § Avgår en ledamot i samfällda kyrkofullmäktige gäller följande.
- Om ledamoten har valts av en församling som utgör egen valkrets skall en ny ledamot utses genom fyllnadsval. Har ledamoten valts enligt bestämmelserna om proportionellt valsätt i 18–31 §§ skall den ersättare från den avgående ledamotens valsedelsgroup som står i tur att inträda enligt bestämmelserna i 32§ utses till ny ledamot.
- Om ledamoten har valts enligt bestämmelserna i 7–12 §§ skall valnämnden på anmälan av fullmäktiges ordförande utse en ny ledamot. Till ledamot utses den ersättare från den avgående ledamotens valsedelsgroup som står i tur att inträda enligt bestämmelserna i 32§.
- Kan en ny ledamot inte utses enligt bestämmelserna i andra eller tredje stycket skall mandatet vara obesatt under resten av mandatperioden.

Hur ny ersättare utses

- 14 § Avgår en ersättare i samfällda kyrkofullmäktige gäller följande.
- Om ersättaren har valts av en församling som utgör egen valkrets skall en ny ersättare utses genom fyllnadsval. Har ersättaren valts enligt bestämmelserna om proportionellt valsätt i 18–31 §§ utses dock ingen ny ersättare.
- Om ersättaren har valts enligt bestämmelserna i 7–12 §§ skall valnämnden på anmälan av fullmäktiges ordförande utse en ny ersättare. Till ersättare utses den kandidat från den avgående ledamotens valsedelsgroup som står närmast i tur av dem som tidigare inte har blivit valda. Kan en ny ersättare inte utses på det sättet skall inte någon ny ersättare utses.

VALSÄTT VID INDIREKTA VAL

Majoritetsval

15§ För indirekta val gäller de allmänna bestämmelserna om beslutsfattande enligt denna kyrkoordning. Utgången bestäms genom relativ majoritet om inte något annat är särskilt föreskrivet.

16§ Vid indirekt val som inte hålls i enlighet med bestämmelserna i 17–31§§ skall det vid valet också bestämmas i vilken ordning som ersättarna skall träda in. Samtliga ersättare skall kunna träda in för samtliga ledamöter.

Proportionellt valsätt

17§ Bestämmelserna i 18–32 §§ om möjlighet till proportionellt valsätt gäller vid val som görs av beslutande och verkställande organ.

Av 7§ framgår att särskilda bestämmelser gäller vid val till samfällda kyrkofullmäktige när en valkrets består av flera församlingar.

18 § Ett val skall vara proportionellt, om det begärs av minst så många väljande som motsvarar den kvot som man får om antalet närvarande ledamöter delas med det antal personer som valet avser, ökat med 1.

Om kvoten är ett decimaltal skall den avrundas till närmast högre hela tal.

Förfarandet vid proportionella val

19§ Proportionella val skall ske med slutna sedlar.

Valsedlarna skall vara lika till storlek, material och färg.

På valsedlarna skall det finnas en gruppbenämning. Denna skall anges som en beteckning i ord för en viss grupp av de väljande eller för en viss meningsriktning.

Om valsedeln upptar namn på fler än en person, skall namnen tas upp i en följd under varandra och förses med nummer som visar ordningen mellan dem. Varje person anges på ett sådant sätt att det klart framgår vem som avses.

20§ En valsedel är ogiltig om den

1. saknar gruppbenämning eller har mer än en gruppbenämning, eller
2. har kännetecken som uppenbart har gjorts med avsikt.

21§ Ett namn på en valsedel skall anses obefintligt om

1. personen inte är valbar,
2. namnet är överstruket,
3. det inte klart framgår vem som avses, eller
4. ordningen mellan namnet och något annat namn på valsedeln inte klart framgår.

Om valsedeln upptar flera namn än som valet avser, skall det eller de sista övertaliga namnen anses obefintliga.

Sammanräkning av rösterna och ordningen inom varje valsedelsgrupp vid proportionella val

22§ Valsedlar med samma gruppbenämning bildar en valsedelsgrupp.

Ordningen mellan kandidaternas namn inom varje valsedelsgrupp skall bestämmas genom särskilda sammanräkningar, i den utsträckning sådana behövs. Bestämmelser om detta finns i 23–25§§.

- 23§ Efter varje sammanräkning skall det namn som enligt 25§ har fått det högsta röstetalet föras upp på en lista för valsedelsgruppen, det ena under det andra. Namnen gäller i den ordningsföljd som de har blivit uppförda på listan.
- 24§ Vid varje sammanräkning gäller en valsedel bara för ett namn.
Valsedeln gäller för det namn som står först på valsedeln, så länge detta namn inte har förts upp på listan. Därefter gäller valsedeln för det namn som står näst efter det namn som redan har förts upp på listan.
- 25§ En valsedel som gäller för sitt första namn räknas som en röst.
När den gäller för sitt andra namn räknas den som en halv röst. En valsedel som gäller för sitt tredje namn räknas som en tredjedels röst, och så vidare efter samma grund.

Fördelning av platser mellan valsedelsgrupper vid proportionellt val

- 26§ Om valet bara avser en plats, skall platsen tillfalla den person som står överst på listan för den valsedelsgrupp som har fått flest röster.
Om valet avser flera platser, skall platserna fördelas mellan valsedelsgrupperna. Platserna fördelas en i taget. Den grupp som för varje gång får det högsta jämförelsetalet enligt 28§ tilldelas platsen.
- 27§ För varje gång en valsedelsgrupp tilldelas en plats skall den genast besättas med den som enligt gruppens lista står närmast i tur att få platsen.
Detta gäller också om den som är berättigad till platsen redan har fått en plats från en eller flera andra grupper.
- 28§ Så länge en grupp inte har blivit tilldelad någon plats är jämförelsetalet för gruppen lika med det antal röster som valsedelsgruppen har fått.
Men för varje gång som en grupp har tilldelats en plats, skall jämförelsetalet beräknas så att gruppens röstetal delas med det tal som motsvarar det antal platser som gruppen har tilldelats, ökat med 1, det vill säga 2, 3, 4 och så vidare.
Om en person har fått platser från två valsedelsgrupper, skall vardera platsen dock bara anses som en halv plats vid beräkningen av det antal platser som har delats ut. Om någon har fått platser från tre grupper, skall varje sådan plats räknas som en tredjedels plats, och så vidare efter samma grund.
- 29§ Om valet av ledamöter och deras ersättare sker i ett sammanhang, skall jämförelsetalet för valsedelsgrupperna beräknas på nytt enligt 28§ när platserna för ersättarna skall fördelas mellan grupperna.
Därvid skall man bortse från den som redan har valts till ledamot.
- 30§ Om en valsedelsgrupp vid fördelningen har tilldelats platser så många gånger som motsvarar antalet namn på gruppens lista skall gruppen inte längre räknas vid den fortsatta fördelningen.
- 31§ Vid lika röstetal eller jämförelsetal skall avgörandet ske genom lottning.

Hur ersättare som utsetts genom proportionellt val inträder i tjänst

- 32§ När ersättare har utsetts genom proportionellt val skall de träda in enligt följande:

1. Den ersättare som har utsetts från en valsedelsgрупп med samma beteckning som den grupp från vilken ledamoten är vald, har företräde framför andra. Av andra ersättare har den företräde som har utsetts från en grupp med högre röstetal.

2. Inom samma grupp har den ersättare företräde vars namn har förts upp tidigare på gruppens lista enligt 19§.

Den ersättare som har blivit tilldelad en plats från två eller flera grupper, skall anses vald för den grupp från vilken ersättaren först blev tilldelad platsen.

Överklagande

33 § Följande beslut får överklagas hos Svenska kyrkans valprovsnämnd av berörda församlingar och samfälligheter.

1. stiftsstyrelsens beslut om särskild valkretsindelning enligt 1§,
2. stiftsstyrelsens beslut om fördelning av mandat mellan valkretsar enligt 3§.

---

1. Detta beslut träder i kraft den 1 januari 2008.

3. För samfällda kyrkofullmäktige valda år 2005 gäller tidigare bestämmelser om samfällda kyrkofullmäktige under åren 2008 och 2009.

5. För gruppbeteckningar som är registrerade för val till samfällda kyrkofullmäktige gäller följande.

På begäran av en nomineringsgrupp skall stiftsstyrelsen med tillämpning av bestämmelserna i 38 kap. 24§ ändra registreringen till att gälla en eller flera av samfällighetens församlingar.

Stiftsstyrelsen skall senast den 1 september 2008 informera nomineringsgrupperna i stiftet om möjligheten att ändra registreringen.

En nomineringsgrupp som vill ändra sin registrering skall begära detta senast den 1 oktober 2008.

En gruppbeteckning som fortfarande är registrerad för val till samfällda kyrkofullmäktige den 1 januari 2009 upphör att gälla och skall tas bort ur registret.

Stiftsstyrelsens beslut om ändring av registrering av en gruppbeteckning får överklagas hos Svenska kyrkans valprovsnämnd.

Kyrkomötet
Kyrkorättsutskottets yttrande 2007:5y

Flytta de kyrkliga valen till första söndagen i advent

Till Organisationsutskottet

Kyrkorättsutskottet har getts tillfälle att yttra sig över motion 2007:39, Flytta de kyrkliga valen till första söndagen i advent.

I motionens första punkt föreslås att 38 kap. 6 § kyrkoordningen ändras så att alla ordinarie direkta kyrkval genomförs den första söndagen i advent. Införandet av föreslagen ordning kräver att kyrkoordningen samtidigt ändras även i andra delar. Då några sådana förslag inte finns att ta ställning till skall motionen enligt Kyrkorättsutskottet avslås.

Motionens andra och tredje punkter behandlar inte ändringar i kyrkoordningen varför kyrkorättsutskottet avstår från att yttra sig över dem.

Uppsala den 27 september 2007

På Kyrkorättsutskottets vägnar

Lars Johnsson

Göran Oscarsson

Närvarande:

Närvarande: Lars Johnsson, ordförande, Jösta Claeson, Mari Lönnerblad, Jan-Erik Forsberg, Carl Korch, Lennart Andersson, Inger Persson, Stig-Göran Fransson, Sonja Grunselius, Gunnel Lagerkvist, Inger Dafgård, Anders Roos, Karl-Gunnar Svensson, Vivianne Wetterling och Nanna Tranströmer

Biskop Hans Stiglund har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet
Kyrkorättsutskottets yttrande 2007:6y

**Yttrande över betänkande från Organisationsutskottet
rörande valfrågor**

Till Organisationsutskottet

Kyrkorättsutskottet har getts tillfälle att yttra sig över förslag till ändringar i kyrkoordningen(KO) rörande i huvudsak valfrågor. Utskottet har haft begränsad tid till sitt förfogande för granskningen och bara haft tillgång till förslag till kyrkoordningstexter. Med anledning härav har granskningen i vissa delar fått ske översiktligt.

Kyrkorättsutskottet lämnar följande synpunkter:

1. beslutssatsens första led skall justeras och ha följande utseende ”dels att 3 kap. 3, 45-51 §§ samt 38 kap. 49 § skall upphöra att gälla,”
2. en beslutssats skall tillföras som säger att rubriken **Kyrkostämman** före nuvarande 3 kap. 45 § utgår.
3. KO 3 kap. 3 § som enligt förslaget utgår bör istället kompletteras med texten ”Upphört att gälla”.
4. KO 3 kap. 4 § skall inte hänvisa till 3 kap. 3 § eftersom denna paragraf upphört att gälla. Lydelsen skall vara ”Beslut enligt 1 § andra stycket och 2 § skall ...”
5. KO 3 kap. 9 § orden ”kyrkostämman eller” har tagits bort i gällande KO; ändringar i KO skall redovisas på sedvanligt sätt.
6. KO 3 kap. 45-51 §§ som enligt förslaget utgår bör istället kompletteras med texten ”Upphört att gälla”.
7. KO 4 kap. 24 § st 2 som inte till innehållet ändras bör ej omformuleras utan ha nu gällande lydelse.
8. KO 4 kap. 24 § st 3 bör utgå. Motsvarande bestämmelse finns redan i KO 33 kap. 10 §.
9. KO 38 kap. 15 § st 2 orden ”1 februari under” i gällande KO skall inte vara kursiverade.
10. KO 38 kap. 19a § bestämmelsen bör flyttas till 33 kap. 4 § som en ny p 4.
11. KO 38 kap. 40 § bestämmelser med regler för identifiering och uppgift om var dubblettröstkort beställs bör finnas kvar och lämpligen regleras genom delegation enligt 38 kap. 89 §.
12. KO 38 kap. 46 § detaljregleringen i den föreslagna paragrafen ifrågasätts; önskvärd reglering bör kunna ske genom delegation enligt 38 kap. 89 §.
13. KO 38 kap. 60 § avskiljning med tankestreck skall korrigeras.
14. KO 38 kap. 61 § hänvisning skall ske till 38 kap. 31 § och ha följande lydelse ”Någon personröst skall, utöver vad som sägs i 60 § andra stycket, inte räknas om

kandidaten inte är valbar,

namnet inte har *upptagits för nomineringsgruppen på den av stiftsstyrelsen enligt 31 § fastställda grupp- och kandidatförteckningen för valkretsen,*

det har lämnats mer än *tre särskilda personröster,*

det inte framgår vem *en personröst* avser eller

en personröst inte har *lämnats på det sätt som anges i 46 § andra eller tredje stycket.”*

15. KO 38 kap. 90 § p 3 skall kompletteras med ordet kyrkofullmäktige efter ordet samfällda.
16. Övergångsbestämmelser skall kompletteras så att det tydligt framgår att kyrkostämman avvecklas fr.o.m. den 1 januari 2010 – ett förhållande som inte täcks av p 2 i övergångsbestämmelserna.

Ovan angivna synpunkter gäller i tillämpliga delar också reservationen benämnd ”Reservation till förmån för bibehållen kyrkostämma”.

En reservation benämnd ”Reservation till förmån för bibehållen kyrkostämma och indirekta val till samfällda kyrkofullmäktige” har inkommit så sent att den inte kunnat behandlas av utskottet.

Uppsala den 28 september 2007

På Kyrkorättsutskottets vägnar

Lars Johnsson

Göran Oscarsson/Bengt Stigner

Närvarande:

Närvarande: Lars Johnsson, ordförande, Jösta Claeson, Mari Lönnerblad, Jan-Erik Forsberg, Carl Korch, Lennart Andersson, Inger Persson, Stig-Göran Fransson, Sonja Grunselius, Gunnel Lagerkvist, Anders Linger, Anders Roos, Karl-Gunnar Svensson, Vivianne Wetterling och Nanna Tranströmer

.

Kyrkomötet
Kyrkorättsutskottets yttrande
2007:7y

Yttrande över betänkande från Organisationsutskottet
rörande valfrågor

Till Organisationsutskottet

Kyrkorättsutskottet har getts tillfälle att yttra sig över förslag till ändringar i kyrkkoordineringen(KO) rörande i huvudsak valfrågor. Utskottet lämnar i detta yttrande sina synpunkter över betänkandets bilaga 3 benämnd ”Reservation till förmån för bibehållen kyrkostämma och indirekt val till samfällda kyrkofullmäktige”.

Kyrkorättsutskottet lämnar följande synpunkter:

1. i beslutets andra att – sats skall 2 kap. 4 § utgå,
2. i beslutets andra att – sats skall tillföras 3 kap. 52 §,
3. i beslutets andra att – sats bör paragraferna skrivas 52-53 §§ respektive 59-61 §§
4. i beslutets tredje att – sats skall tilläggas att rubriken före 4 kap. 24 § ändrats,
5. i beslutets fjärde att – sats skall punkt efter siffran 39 borttagas,
6. i 3 kap 53 § skall andra stycket utgå då samma bestämmelse upprepas i tredje stycket; vidare bör tredje styckets första mening ”För ledamöterna skall utses lika många ersättare” placeras sist i stycket.
7. 33 kap. 10 § skall i förändrade delar vara kursiverad,
8. i 38 kap. skall för 9–12, 49 och 67-68 §§ anges ”Upphört att gälla”
9. 39 kap. 5 § skall kompletteras med beslutsorganet kyrkostämma.

Uppsala den 22 oktober 2007

På Kyrkorättsutskottets vägnar

Lars Johnsson

Göran Oscarsson/Bengt Stigner

Närvarande:

Närvarande: Lars Johnsson, ordförande, Jösta Claeson, Mari Lönnerblad, Jan-Erik Forsberg, Carl Korch, Inger Persson, Peter Hemminger, Stig-Göran Fransson, Gunnel Lagerqvist, Ingemar Öberg, Inger Dafgård, Anders Roos, Bo Grafström, Vivianne Wetterling och Eric Muhl

---

Kyrkomötet
Kyrkorättsutskottets yttrande
2007:8y

Yttrande över betänkande från Organisationsutskottet
rörande valfrågor

Till Organisationsutskottet

Kyrkorättsutskottet har tidigare avgett yttrande över ett betänkande från Organisationsutskottet avseende förslag till ändringar i kyrkoordningen (KO), Kr 2007:6y. Kyrkorättsutskottet lämnar i detta yttrande sina synpunkter över kompletteringar till Organisationsutskottets betänkande, som delgivits utskottet under hand.

Kyrkorättsutskottet har inget att erinra mot föreslagna ändringar i 33 kap. 4 §, 38 kap. 67 § och 38 kap. 92 §. Ändringarna kräver att betänkandets beslutssatser ändras i motsvarande mån.

Föreslagen övergångsbestämmelse rörande kyrkostämma tillstyrks. Med detta kan punkten 14 i beslutssatsen utgå.

Kyrkorättsutskottet noterar att utskottets ändringsförslag under punkterna 7-8 och 10-12 i yttrandet Kr 2007:6y inte beaktats.

Uppsala den 22 oktober 2007

På Kyrkorättsutskottets vägnar

Lars Johnsson

Göran Oscarsson/Bengt Stigner

Närvarande:

Närvarande: Lars Johnsson, ordförande, Jösta Claeson, Mari Lönnerblad, Jan-Erik Forsberg, Carl Korch, Inger Persson, Peter Hemminger, Stig-Göran Fransson, Gunnel Lagerkvist, Ingemar Öberg, Inger Dafgård, Anders Roos, Karl-Gunnar Svensson, Vivianne Wetterling och Eric Muhl